

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2014-2020

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Podsumowanie Strategii rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020	7
2. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy	9
2.1. Podstawowe informacje	9
2.1.1. Położenie i uwarunkowania geograficzne	9
2.1.2. Wielkość Gminy	10
2.1.3. Cechy charakterystyczne Gminy	11
2.2. Zasoby Gminy	13
2.2.1. Zasoby ludzkie	13
2.2.2. Zasoby przyrodnicze	18
2.2.2.1. Obszary prawnie chronione na terenie Gminy	18
2.2.2.2. Lasy	19
2.2.2.3. Rzeźba terenu	21
2.2.2.4. Wody podziemne	21
2.2.2.5. Wody powierzchniowe	23
2.2.2.6. Klimat	25
2.2.3. Zasoby kulturowe	27
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne	31
2.4. Ochrona środowiska	34
2.5. Infrastruktura społeczna	34
2.5.1.1. Edukacja	34
2.5.1.2. Opieka zdrowotna	38
2.5.1.3. Pomoc społeczna	39
2.5.1.4. Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa	41
2.5.1.5. Sport i rekreacja	41
2.5.1.6. Kultura	42

2.6. Sfera gospodarcza	44
2.6.1. Rolnictwo	46
2.6.2. Turystyka i rekreacja	48
2.6.3. Atrakcyjność inwestycyjna Gminy	48
2.6.4. Sytuacja finansowa Gminy	50
2.7. Analiza SWOT	52
2.8. SONDAŻ OPINII SPOŁECZNEJ	54
2.8.1. OBSERWACJE I WNIOSKI Z BADANIA OPINII KLUCZOWYCH REPREZENTANTÓW SPOŁECZNYCH GMINY	54
2.8.2. OBSERWACJE I WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO PRZEPROWADZONEGO Z MIESZKAŃCAMI GMINY	58
3. MISJA I WIZJA	76
3.1. WIZJA I MISJA ORAZ STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU	77
3.2. STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE CELE GMINY	78
3.2.1. CEL STRATEGICZNY 1	80
3.2.2. CEL STRATEGICZNY 2	84
3.2.3. CEL STRATEGICZNY 3	87
3.3. PODSUMOWANIE	90
3.4. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ	91
4. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	93
4.1. WDRAŻANIE STRATEGII	93
4.2. MONITOROWANIE STRATEGII	93
4.3. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ I EWALUACJA STRATEGII	95
Bibliografia	99
Spis tabel i rysunków	100

WSTĘP

Strategia rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

CEL I METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU STRUKTURA

Dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Cielądz w ramach działań związanych z aktualizacją poprzedniego dokumentu wyznaczającego strategicznego kierunku rozwoju gminy. Projekt zrealizowany został przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S. A.

Strategia rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020 jest dokumentem kierunkowym, który określa nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz możliwe kierunki działań władz Gminy. Wyznacza stan, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju.

Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest równolegle narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego.

¹ Domański T., *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

W opracowaniu niniejszego dokumentu brali udział przedstawiciele Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego. W trakcie prac przeprowadzone zostały rozmowy z reprezentantami Urzędu Gminy, a w celu zebrania opinii od mieszkańców i kluczowych interesariuszy (radnych oraz przedstawicieli funkcjonujących na terenie gminy instytucji i jednostek) przeprowadzone zostały ankiety i wywiady telefoniczne.

Niniejsza strategia składa się z **czterech rozdziałów** oraz **bibliografii**.

We **Wstępie** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział pierwszy obejmuje krótkie podsumowanie całego dokumentu, zawiera informacje o kluczowych założeniach i wnioskach wynikających ze strategii.

Rozdział drugi przedstawia opis stanu obecnego gminy. Zawiera diagnozę zasobów gminy pod kątem informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej, której podsumowaniem jest analiza SWOT, czyli wskazanie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń dla jej dalszego rozwoju. W końcowej części tego rozdziału zawarto wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy oraz wyniki wywiadów telefonicznych przeprowadzanych z jej kluczowymi interesariuszami.

W **rozdziale trzecim** zdefiniowano misję i wizję Gminy Cielądz, wskazano ogólne kierunki jej rozwoju stanowiące zarówno wyraz aspiracji władz gminy jak i pozostałych interesariuszy strategii. Nakreślono cele strategiczne, które posłużyły jako konstrukcja realizacji celów operacyjnych. W rozdziale uwzględniono prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Na zakończenie zamieszczono opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej strategii.

Ostatnia część dokumentu – **rozdział czwarty** – jest poświęcony wytycznym dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii. Zamieszczono w niej przykłady wskaźników efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych przy opracowaniu tekstu strategii.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne

Jak już wyżej wspomniano najważniejszy punkt strategii stanowi lista celów strategicznych wyznaczających docelowe, długofalowe kierunki rozwoju gminy. Kierunki te zostały określone w trakcie sesji strategicznej zespołu projektowego ŁARR S.A. m.in. w oparciu o wyniki diagnozy zasobów i otoczenia gminy oraz analizy głosów mieszkańców, kluczowych reprezentantów społecznych oraz władarzy gminy.

Prace nad tekstem strategii rozpoczęto od analizy zasobów, uwarunkowań lokalnych i specyfiki otoczenia w oparciu o dane uzyskane z Urzędu Gminy, dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępne źródła informacji wymienione w bibliografii dokumentu. W celu uzupełnienia tych informacji przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz wywiady telefoniczne ze wskazanymi przez Urząd Gminy głównymi interesariuszami strategii. Następnie zgodnie z metodyką SWOT zespół projektowy opracował listę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju gminy. Kolejnym krokiem było przeprowadzenie sesji strategicznej, podczas której określono na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy, misję i wizję gminy. W efekcie wskazano na kierunki działań proponowanych do podjęcia przez władze gminy.

Strategia rozwoju została opracowana w określonych warunkach i na określonym etapie rozwoju gminy, które są zmiennymi dynamicznymi, dlatego zbioru wskazanych celów nie należy traktować jako zamkniętego. Ich osiągnięcie wymaga systematycznego monitorowania zmian zachodzących wewnątrz gminy, jak i uwarunkowań zewnętrznych. W celu usystematyzowania i kontroli przebiegu tego procesu zaproponowano koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji założeń strategii. W koncepcji uwzględniono przykładowe wskaźniki efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały przed gminą.

1. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2014-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2014-2020 JEST OPRACOWANIEM, KTÓRE WYZNACZA DŁUGOFALOWE KIERUNKI ROZWOJU REGIONU.

Na potrzeby strategii rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020 sformułowano następującą wizję gminy:

W 2020 ROKU GMINA CIELĄDZ MIEJSCEM PRZYJAZNYM DLA MIESZKAŃCÓW, OTWARTYM NA INWESTORÓW, PROMUJĄCYM RODZIMĄ TRADYCJĘ ORAZ OBSZAREM ATRAKCYJNYM TURYSTYCZNIE

Misja Gminy Cielądz brzmi następująco:

EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POSIADANEGO POTENCJAŁU LUDZKIEGO, PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO W CELU STWORZENIA PRZEZ GMINĘ DOGODNYCH WARUNKÓW DO HARMONIJNEGO ROZWOJU OSADNICTWA I REKREACJI.

W celu realizacji wizji i misji gminy, zdefiniowano katalog kluczowych dla jej rozwoju celów strategicznych oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowano trzy cele strategiczne oraz siedem przyporządkowanych im celów operacyjnych, które prezentuje tabela. 1.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
1.	Rozwój społeczno-gospodarczy	1.1 Wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej
		1.2 Integracja społeczności lokalnej
		1.3 Rozwój postaw przedsiębiorczych
2.	Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska naturalnego	2.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej
		2.2 Poprawa infrastruktury środowiska naturalnego
		2.3 Rozwój osadnictwa
3.	Wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju turystyki. Turystyka bliska tradycji	3.1 Zagospodarowanie turystyczne Gminy
		3.2 Promocja zintegrowanej oferty turystycznej

Źródło: Opracowanie własne

Pierwszym celem strategicznym rozwoju Gminy Cielądz będzie tworzenie korzystnych warunków do społeczno - gospodarczego rozwoju gminy poprzez wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, integrację społeczności lokalnej oraz rozwój postaw przedsiębiorczych.

Drugim celem strategicznym do realizacji w obecnym okresie planowania do 2020 roku, który jest niejako podstawą pozostałych dwóch celów jest szeroko rozumiany rozwój przestrzenny i ochrona środowiska, niezbędne dla zrównoważonego rozwoju gminy.

Wyodrębniony cel strategiczny stanowią działania na rzecz wykorzystania lokalnego potencjału do rozwoju turystyki, częściowo realizowany również w ramach dwóch poprzednich celów strategicznych.

2. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY

Strategia rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie Cielądz

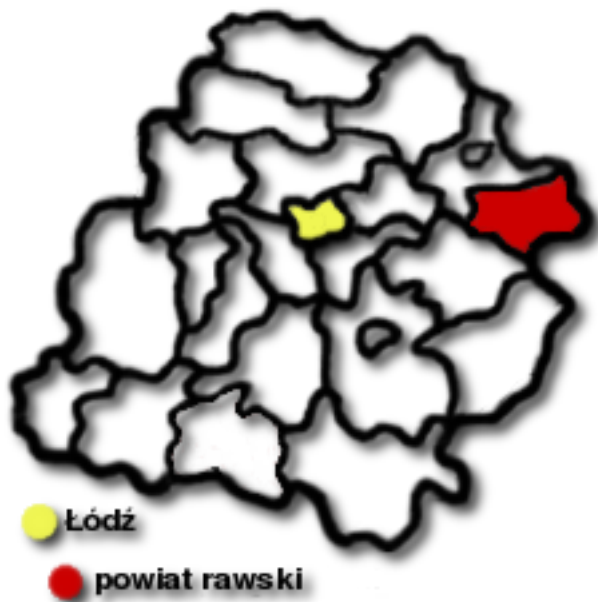
2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

2.1.1. POŁOŻENIE I UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

Wiejska Gmina Cielądz położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie rawskim. Siedzibą Urzędu Gminy jest Cielądz. Gminy sąsiadujące, to: Czerniewice, Nowe Miasto, Rawa Mazowiecka, Regnów, Rzeczyca. Przez teren Gminy Cielądz przepływa rzeka Rylka, będąca jednym z dopływów rzeki Rawki.

Poniżej zamieszczona mapa obrazuje usytuowanie powiatu rawskiego - w województwie łódzkim.

Rysunek 2. Położenie powiatu rawskiego na tle województwa łódzkiego

Źródło: strona internetowa: http://www.zamkilodzkie.pl/pliki/paprotnia_erw.htmData dostępu: 30.07.2013 r.

Kolejna mapa ilustruje ulokowanie Gminy Cielądz w powiecie rawskim.

Rysunek 3. Usytuowanie Gminy Cielądz w powiecie rawskim

Źródło: Źródło: <http://www.kupsprzedaj.pl/mapa/lodzkie-rawski>, data dostępu: 11.06.2013 r.

Jak widać, Gmina Cielądz leży w południowej części powiatu rawskiego, który z kolei, na tle całego obszaru województwa łódzkiego, znajduje się po jego wschodniej stronie.

2.1.2. WIELKOŚĆ GMINY

Całkowita powierzchnia Gminy Cielądz wynosi 93,88 km². W skład Gminy wchodzi 21 miejscowości, w tym 18 wymienionych poniżej sołectw:

- Brzozówka
- Cielądz
- Gortatowice
- Grabice
- Gułki
- Kuczyzna
- Komorów
- Łaszczyn

- Mała Wieś
- Mroczkowice
- Niemglowy
- Nowa Mała Wieś
- Nowy Komorów
- Ossowice
- Sanogoszcz
- Sierzchowy
- Stolniki
- Wisówka
- Wylezinek
- Zuski.

Łączna liczba mieszkańców Gminy ogółem wynosi 4 084 osoby² (stan na 31 XII 2012 r.), w tym 2 005 kobiet oraz 2 079 mężczyzn.

2.1.3. CECHY CHARAKTERYSTYCZNE GMINY

Gmina Cielądz powstała najprawdopodobniej w czasie, kiedy ziemia rawska znajdowała się pod zaborem pruskim. Wówczas, po III rozbiorze Polski w 1795 roku, zaczęły powstawać pierwsze gminy na terenie ziemi rawskiej. Oprócz Gminy Cielądz były to: gmina Ryłsk oraz Sierzchowy. Po kongresie wiedeńskim w 1815 roku nastąpiły kolejne zmiany. Wsie oraz gminy z rejonu dzisiejszej Gminy Cielądz znalazły się z kolei pod zaborem rosyjskim. W 1816 roku postanowiono, że przy każdym większym dworze będzie organizowana gmina. Wtedy to utworzono m.in. gminę przy dworze w Cielądzu. W 1864 roku decyzją władz rosyjskich zlikwidowano gminy funkcjonujące przy dworach. Nie wiadomo jednak czy tak się stało z Gminą Cielądz. Po I wojnie światowej, w okresie II Rzeczypospolitej, wsie oraz gminy regionu, administracyjnie należały do województwa warszawskiego. W 1938 roku w wyniku podziału terytorialnego, powiat rawski znalazł się w granicach województwa łódzkiego. W czasie II wojny światowej gminy ziemi rawskiej należały do Generalnego Gubernatorstwa. Po wojnie powrócono do dawnego podziału administracyjnego. W 1955 roku ponownie utworzono m.in. Gminę Cielądz. Gminy funkcjonowały w tym czasie pod nazwą Gromadzkie Rady Narodowe. Ten podział istniał do 1973 roku. W 1975 roku zlikwidowano powiaty i w ich miejsce utworzono nowe województwa. Gmina Cielądz znalazła się wtedy w granicach województwa skierniewickiego. Następną zmianą administracyjną, jaka zaszła, był podział Gminy Cielądz oraz wyodrębnienie z niej gminy Regnów. Od 1 stycznia 1999 roku, czyli od czasu reformy

² GUS, Bank Danych Lokalnych, stan na 31 XII 2012 r.

administracyjnej, polegającej na powołaniu na nowo powiatów oraz zmniejszeniu liczby województw, Gmina Cielądz weszła w skład powiatu rawskiego, który zlokalizowany jest na terenie województwa łódzkiego³.

Gminę Cielądz charakteryzuje duża aktywność mieszkańców, bardzo chętnie angażujących się w działalność organizacji pozarządowych oraz przedsięwzięcia kulturalno-rozrywkowe. Na terenie Gminy urządzanych jest wiele imprez masowych typu piknik rodzinny, spotkania z kulturą i tradycją, imprezy sportowe. Większość uroczystości odbywa się w parku w Cielądzu, miejscu przeprojektowanym na przełomie XIX i XX w. z przypałacowego ogrodu. Poniżej znajduje się fotografia przedstawiająca park.

Źródło: <http://www.cieladz.pl/105,cieladz.html> , data dostępu: 30.07.2013 r.

Dość duża część ludności posiadającej wyższe wykształcenie emigruje, pozostali znajdują zatrudnienie w Rawie Mazowieckiej bądź w Warszawie, jak również w jej okolicach. Młodzi ludzie, którzy wychowali się w rodzinach od pokoleń utrzymujących się z rolnictwa, zazwyczaj kontynuują działalność w rodzimych gospodarstwach. Wśród gałęzi rolnictwa dominuje warzywnictwo, głównie ze względu na rynek zbytu w sąsiadujących aglomeracjach (łódzkiej, warszawskiej). Sukcesywnie rozwija się sadownictwo. Mniejsze przedsiębiorstwa stanowią głównie sklepy, punkty usługowe, stacje paliw, warsztaty samochodowe.

³ Opracowanie na podstawie: <http://www.cieladz.pl/133,historia.html>

2.2. ZASOBY GMINY

2.2.1. ZASOBY LUDZKIE

Łączna liczba mieszkańców Gminy Cielądz wynosiła w 2012 roku 4 084⁴ osoby, w tym przeważali mężczyźni.

W poniższej tabeli zostały szczegółowo przedstawione statystyki dotyczące liczby ludności zamieszkującej Gminę Cielądz, czyli ogólną liczbę oraz podział ze względu na płeć w latach 2006-2012. Z uwagi na zmianę metodologii obliczania w 2010 roku, wzięto pod uwagę liczbę ludności faktycznie zamieszkującej na terenie Gminy Cielądz, nie zaś ilość osób zameldowanych. Stan na 31 XII każdego podanego roku:

Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	4 066	4 021	4 068	4 051	4 098	4 095	4 084
Kobiet	2 034	1 998	2 029	2 025	2 027	2 020	2 005
Mężczyzn	2 032	2 023	2 039	2 026	2 071	2 075	2 079

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

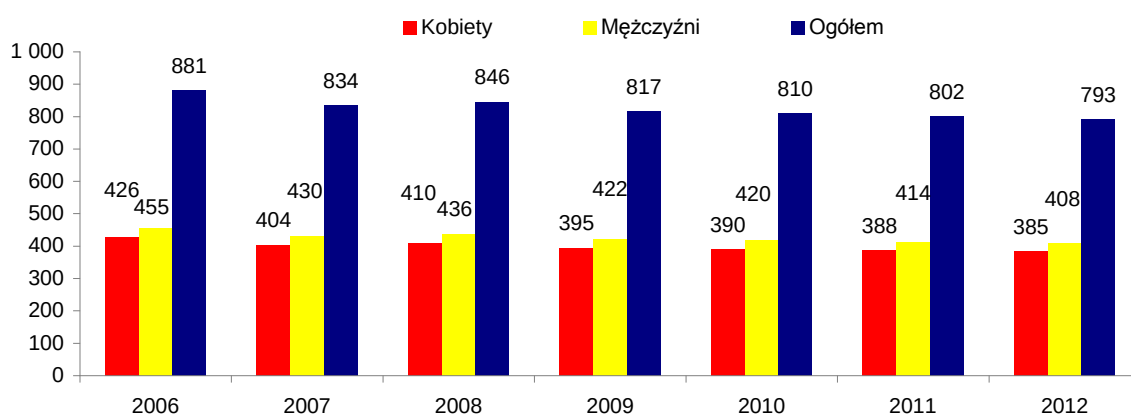
Ogólna liczba ludności w 2007 zmniejszyła się w porównaniu do roku bazowego (2006) o 45 osób. Następnie w 2008 roku wzrosła, w 2009 roku ponownie spadła i w 2010 roku po raz kolejny wzrosła. W latach 2011-2012 nastąpił niewielki spadek liczby członków lokalnej społeczności Cielądza. Ostatecznie porównując 2012 rok z rokiem bazowym, liczba mieszkańców Gminy Cielądz zwiększyła się o 18 osób.

Poniżej zostały przedstawione trzy wykresy, dotyczące liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na obszarze Gminy Cielądz. W informacjach zostały uwzględnione osoby faktycznie zamieszkujące obszar Gminy, według stanu na 31 XII danego roku. Ludność w wieku przedprodukcyjnym to zarówno kobiety, jak i mężczyźni do 17 roku życia, w wieku produkcyjnym - to osoby w wieku zdolności do pracy, czyli odpowiednio dla kobiet: 18-59 lat, natomiast dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata. Dla wieku poprodukcyjnego przyjęto dla kobiet wiek 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 lat i więcej⁵.

⁴ GUS, Bank Danych Lokalnych

⁵ GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

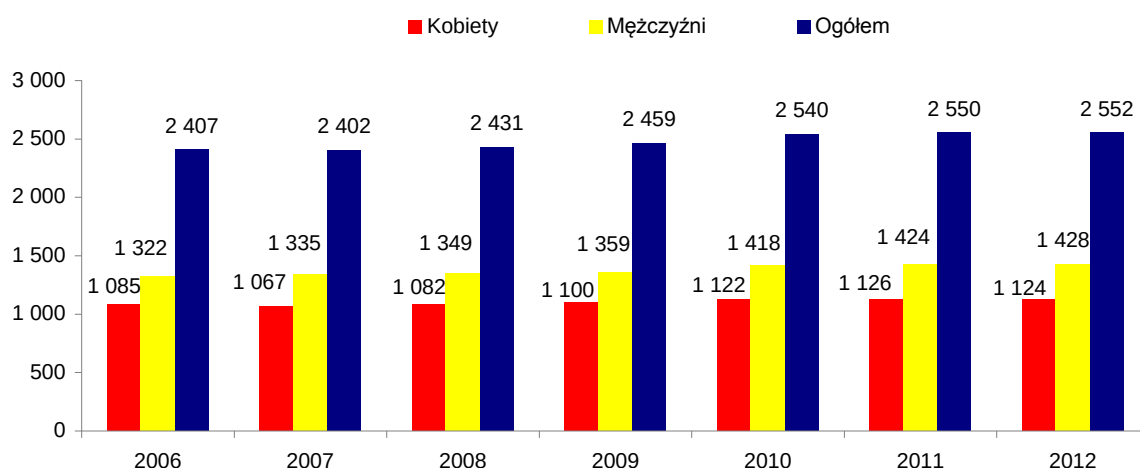

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2007 roku, porównując do roku bazowego (2006), ogólna liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 47 osób. W 2008 roku liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zwiększyła się o 12 osób. Następnie pojawiła się tendencja spadkowa – aż do 2012 roku liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym stopniowo zmniejszała się. Na rok 2012 przypadł najmniejszy odsetek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie dominują mężczyźni.

Poniżej zamieszczony wykres ilustruje strukturę osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Cielądz.

Rysunek 5. Ludność w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

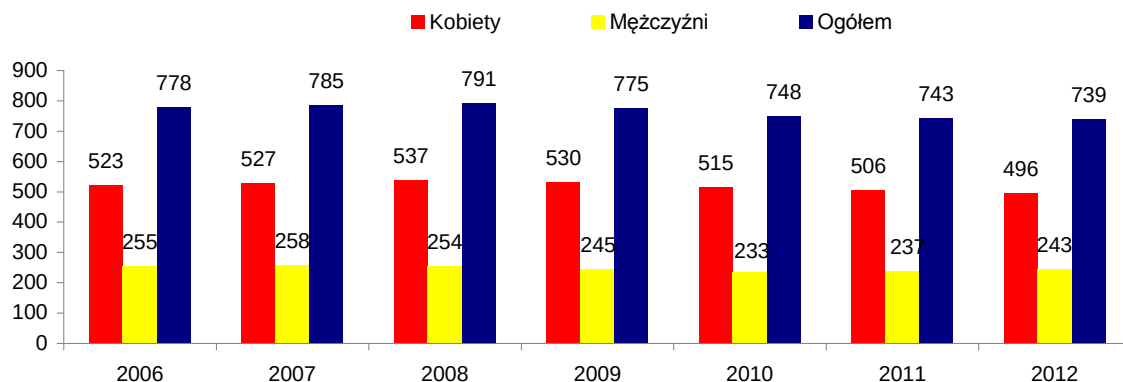

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych, w 2007 roku w porównaniu do roku bazowego (2006), liczba osób będących w wieku produkcyjnym zmalała o 5, natomiast w kolejnych latach (od 2007 do 2012) liczba lokalnej społeczności w wieku produkcyjnym sukcesywnie zwiększała się. Zestawiając dane z 2006 i 2012, łączna ilość osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 145.

Następny wykres obrazuje odsetek mieszkańców Gminy Cielądz w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 6. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Cielądz w latach 2006-2012

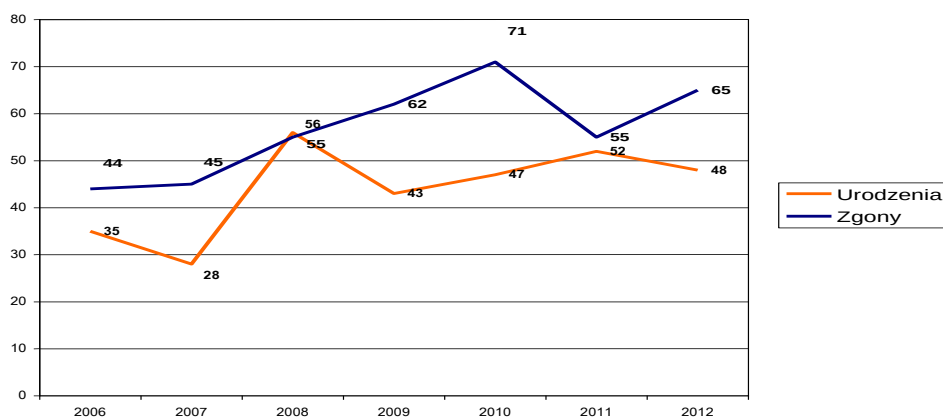
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym od 2006 do 2008 roku systematycznie wzrastała. Od 2009 pojawiła się odwrotna tendencja, liczba lokalnej społeczności będącej w wieku poprodukcyjnym stopniowo zmniejszała się i na 2012 rok przypadł najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących Gminę Cielądz. W tej grupie zdecydowanie dominują kobiety.

Kolejny wykres ilustruje liczbę urodzeń i zgonów na terenie Gminy Cielądz.

Największa ilość urodzeń przypadła na 2008 rok, najmniejsza na 2007. Chociaż w latach 2009-2011 dominowała tendencja wzrostowa urodzeń, jednocześnie liczba zgonów była w tym czasie większa. W latach 2006-2010 liczba zgonów wzrastała, a najwyższą ich ilość odnotowano w 2010 roku (aż 71 zgonów). Od 2011 roku liczba zgonów zaczęła wzrastać, liczba urodzeń natomiast zmniejszała się.

Rysunek 7. Liczba urodzeń i zgonów na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

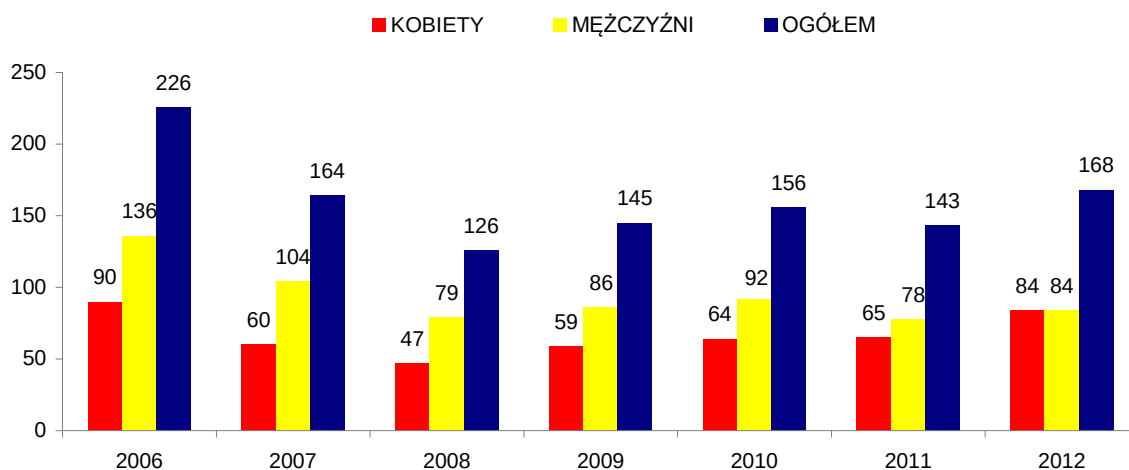

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zamieszczony poniżej wykres ukazuje poziom bezrobocia w Gminie Cielądz w latach 2006-2012.

Największy odsetek osób bezrobotnych odnotowano w 2006 roku. Od tego momentu nastąpił spadek bezrobocia wśród mieszkańców Gminy Cielądz. Tendencja ta nie utrzymywała się długo, gdyż zaledwie do 2008 roku. W latach 2009-2010 nastąpił wzrost bezrobocia, w 2011 nieznaczny spadek i ponownie w 2012 – wzrost bezrobocia.

Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Cielądz w latach 2006-2012

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Odsetek osób bezrobotnych w 2012 roku w Gminie Cielądz i powiecie rawskim został przedstawiony w kolejnej tabeli:

Tabela 3. Bezrobocie w 2012 r. w Gminie Cielądz oraz w powiecie rawskim

Jednostka miary		2012
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci na terenie Gminy Cielądz		
ogółem	%	6,6
mężczyźni	%	5,9
kobiety	%	7,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci⁶ na terenie powiatu rawskiego		
ogółem	%	6,2

⁶ „Wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2010 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2011”, [za:] GUS, Bank Danych Lokalnych

mężczyźni	%	6,0
kobiety	%	6,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia rejestrowanego⁷ w powiecie rawskim pod koniec 2012 r. wyniosła 9,2 %, a w województwie łódzkim 14%⁸. Dane dotyczące bezrobocia za grudzień 2012 wskazują na 1951 zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie rawskim, 168 osób bezrobotnych w Gminie Cielądz i 151 036 osób bezrobotnych w województwie łódzkim⁹. Wobec tego odsetek osób bezrobotnych w Gminie Cielądz w stosunku do powiatu rawskiego wynosił 8,61%, a w stosunku do województwa łódzkiego 0,11%. Na koniec grudnia 2012 r. liczba osób bezrobotnych w Polsce wyniosła około 2 136 815¹⁰, co stanowiło około 13,4%-procentową stopę bezrobocia w kraju. Dla porównania, na koniec lipca 2013 r. zarejestrowanych było 180 osób bezrobotnych z terenu Gminy Cielądz, 2 070 osób w powiecie rawskim¹¹ a 150 695 osób w całym województwie łódzkim¹². W stosunku do całego powiatu rawskiego, odsetek bezrobotnych mieszkańców Gminy Cielądz stanowił wówczas około 8,70%, a na tle województwa łódzkiego około 0,12%. Stopa bezrobocia w kraju wyniosła na koniec lipca 2013 r. około 13,1%, jak wynika z danych, zarejestrowanych było około 2 mln 093,1 osób bezrobotnych¹³

Jak więc wynika z danych, liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Cielądz zwiększyła się w przeciągu ostatnich 7 miesięcy o 12 osób. Porównując, w powiecie rawskim – w takim samym czasie – liczba bezrobotnych mieszkańców wzrosła o 119 osób.

⁷ „Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników: w latach 2004 do listopada 2010 r. - Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a od grudnia 2010 r. - Powszechnego Spisu Rolnego 2010r.”, [za:] GUS, Bank Danych Lokalnych

⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych

⁹ Dane na podstawie statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Mazowieckiej: <http://pup.rawamazowiecka.ibip.pl/public/?id=65625> data dostępu: 02.09.2013 r., Publicznych Służb

<http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867997&pT=details&sP=CONTENT.objectID.867970> data dostępu: 02.09.2013 r.

¹⁰ www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867997&pT=details&sP=CONTENT.objectID.867970 data dostępu: 02.09.2013 r.

¹¹ Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej <http://pup.rawamazowiecka.ibip.pl/public/?id=65625> data dostępu: 02.09.2013 r.

¹² Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi <http://www.wup.lodz.pl/index.php/statystyka> data dostępu: 02.09.2013 r.

¹³ GUS, Miesięczna informacja o bezrobociu rejestrowanym w Polsce w lipcu 2013 roku

2.2.2. ZASOBY PRZYRODNICZE

2.2.2.1. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE GMINY

Obszary prawnie chronione na terenie Gminy Cielądz łącznie zajmowały powierzchnię 100 ha (stan na 2012 rok¹⁴) W latach 2006-2008 występowały ogółem 4 sztuki pomników przyrody¹⁵. Dane za lata 2009-2012 wskazują na brak pomników przyrody na obszarze Gminy. Szczegółowy wykaz obszarów chronionych został przedstawiony w tabeli:

Tabela 4. Wykaz obszarów prawnie chronionych na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

	Jedn. miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
obszary prawnie chronione ogółem	ha	100	100	100	100	100	100	100
obszary chronionego krajobrazu ¹⁶ razem	ha	100	100	100	100	100	100	100
pomniki przyrody ogółem	szt.	4	4	4	0	0	0	0
Tereny zieleni								
parki spacerowo-wypoczynkowe (obiekty) ogółem	szt.	0	0	1	1	1	1	1
powierzchnia	ha	0	0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej ogółem	ha	0	0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9
cmentarze ogółem	szt.	1	1	1	1	1	1	1
powierzchnia	ha	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1

¹⁴ GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁵ „Pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, szczególnie: okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy”. [Za:] GUS, *Pojęcie stosowane w badaniach statystycznych statystyki publicznej*

¹⁶ „Tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa”. [Za:] GUS, *Pojęcie stosowane w badaniach statystycznych statystyki publicznej*

Tereny zieleni w gestii samorządów								
parki spacerowo-wypoczynkowe (obiekty)	szt.	0	0	1	1	1	1	1
powierzchnia	ha	0	0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Od 2008 wg danych GUS, na terenie Gminy Cielądz znajduje się jeden park spacerowo-wypoczynkowy. Powierzchnia wynosi 9,9 ha. Tenże teren zieleni leży w gestii samorządu, co oznacza, że za zagospodarowanie i utrzymanie terenu oraz jego finansowanie odpowiada Gmina.

2.2.2.2. LASY

Poniżej zostały przedstawione szczegółowe wartości gruntów leśnych oraz zalesienia znajdujące się na terenie Gminy Cielądz. Przedstawione dane dotyczą powierzchni gruntów¹⁷ oraz lasów państwowych i prywatnych. Przy czym należy rozróżnić pojęcia: „grunty leśne” i „zalesienie”¹⁸.

Tabela 5. Zalesienie na obszarze Gminy Cielądz w latach 2006-2011

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	1 757,4	1 757,4	1 757,4	1 759,8	1 759,8	1 770,4
lesistość %	%	18,70	18,70	18,70	18,70	18,70	18,90
grunty leśne publiczne ogółem	ha	815,8	815,8	815,8	818,2	818,2	818,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	815,8	815,8	815,8	818,2	818,2	818,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów	ha	814,8	814,8	814,8	817,2	817,2	817,2

¹⁷ „Do powierzchni ogólnej zalicza się użytki rolne, lasy i grunty leśne oraz pozostałe grunty.”, [Za:] GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁸ Lasy i grunty leśne rozumiane są jako: „Powierzchnia pokryta roślinnością leśną (zalesioną) lub przejściowo jej pozbawioną oraz grunty związane z gospodarką leśną. Do powierzchni zalesionej zalicza się grunty pokryte uprawami leśnymi, młodnikami i drzewostanami starszymi oraz plantacjami topoli i innymi gatunkami drzew szybko rosnących, prowadzonymi na gruntach leśnych i poza lasami. Do powierzchni przejściowo pozbawionej roślinności leśnej zalicza się zręby, halizny, plazowiny i plantacje choinkowe prowadzone na gruntach leśnych i poza lasami oraz wylesienie powstałe na skutek oddziaływania emisji przemysłowych i górnictwa (zalewiska, zapadliska). Do gruntów związanych z gospodarką leśną zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracyjne, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.” [Za:] GUS, Bank Danych Lokalnych

Państwowych							
grunty leśne prywatne	ha	941,6	941,6	941,6	941,6	941,6	952,2
Powierzchnia lasów							
ogółem	ha	1 738,9	1 738,9	1 738,9	1 741,2	1 741,2	1 751,8
las publiczne ogółem	ha	-	-	-	-	799,6	799,6
las publiczne Skarbu Państwa	ha	-	-	-	-	799,6	799,6
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	-	-	-	-	798,6	798,6
las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	-	-	-	-	1,0	1,0
las prywatne ogółem	ha	-	-	-	-	-	952,2
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia							
zalesienia ogółem	ha	0	1,8	4,3	0,5	4,2	1,6
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	0	1,8	4,3	0,5	4,2	1,6
Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa							
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	941,60	941,60	941,60	941,60	941,60	952,20
las ogółem	ha	941,60	941,60	941,60	941,60	941,60	952,20
grunty leśne prywatne ogółem	ha	941,60	941,60	941,60	941,60	941,60	952,20
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	940,60	940,60	940,60	940,60	940,60	952,20

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Łączna powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się od 2006 roku o 13 ha. Całkowita powierzchnia gruntów leśnych wynosi 1 770,4 ha, czyli stanowi 19,05 % ogólnej powierzchni Gminy. Ogólna powierzchnia lasów jest równa 1 751,8 ha, wobec tego wynosi 18,85 % całkowitej powierzchni Gminy Cielądz.

2.2.2.3. RZEŻBA TERENU

Gmina Cielądz położona jest na terenie Nizin Środkowopolskich, w części Wzniesień Południowomazowieckich, w południowo-zachodniej części mikroregionu Wysoczyzny Rawskiej. Wysoczyzna Rawska znajduje się po wschodniej stronie szeroko zakrojonej doliny Rawki. W południowej części występują wysoczyzny morenowe staroglacjalne (bezejziorne), faliste z licznymi wzniesieniami kemów, ozów i moren martwego lodu. Spadek terenu następuje w kierunku południowym. Północno-wschodnia część obszaru Gminy wzniesiona jest od 177 m n.p.m. do 183 m n.p.m., centralna od 144 do 154 m n.p.m. Południowa część terenu wynosi od 165 do 168 m n.p.m.

W budowie geologicznej Gminy Cielądz dominują utwory czwartorzędowe, neopleistoceny. Mają one podstawowe znaczenie dla budowy geologicznej i rzeźby powierzchni terenu Gminy Cielądz. Osiągają miąższość w okolicach 30-70 m i są to głównie osady o genezie lodowcowej i wodnolodowcowej. Seria czwartorzędu składa się w przeważającej mierze z dwóch kompleksów glin zwałowych, odkładanych w okresie zlodowaceń południowopolskich (starsze, niższe) oraz zlodowaceń środkowopolskich (młodsze, wyższe). Rozdziela je seria piaszczysto-żwirowa, akumulowana w interglacjale wielkim. Ponad młodszym kompleksem glin zwałowych zalega pokrywa aluwialna, akumulowana w okresie zlodowacenia Wisły. W dolinach rzecznych zalegają utwory akumulacji rzecznej neo- i mezoholocenu. Utwory powierzchniowe, występujące na obszarze Gminy Cielądz, to przede wszystkim piaski gliniaste, gliny piaszczyste oraz gliny zwałowe moreny dennej stadiału Pilicy¹⁹.

W Gminie Cielądz występują surowce mineralne, będące głównie utworami czwartorzędowymi, takimi jak: gliny zwałowe, piaski i żwiry. Jednocześnie są to udokumentowane złoża zasobów kruszywa naturalnego, gdzie prowadzona jest koncesjonowana eksploatacja. Na terenie Gminy znajdują się 3 złoża kruszywa naturalnego. Ogółem zasoby wynoszą 815 tys. Mg₂₀ i stanowią około 22,4% zasobów powiatu rawskiego. W rejonie wsi Ossowice zalegają surowce ilaste ceramiki budowlanej (gliny zwałowe). Jednakże ze względu na zbyt małą ilość zasobów, nie są one wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej, która przynosiłaby jakiegokolwiek zyski.

2.2.2.4. WODY PODZIEMNE

Jeśli chodzi o zasoby wód podziemnych, ich wielkość zależy od następujących czynników:

- hydrometeorologicznych i geologicznych – czyli wielkości opadów atmosferycznych, zdolności retencyjnych zlewni, warunków infiltracji, środowiska sedymentacyjnego;
- antropogenicznych – czyli melioracji terenów, regulacji cieków wodnych, zmiany struktury wykorzystania gruntów (głównie wyręb lasów i zadrzewienia), urbanizacja i związany z nią przyrost powierzchni trudno

¹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cielądz na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Cielądz 2009

²⁰ Megagram

przepuszczalnych, wielkości poboru wody, ilości wprowadzanych zanieczyszczeń do wód i do ziemi, przerzutów wody.

Zasoby wód podziemnych - to ich ilość, jaką można pobrać w określonej jednostce czasu w technicznych i hydrologicznych warunkach, zaprojektowanych lub istniejących realnie, bez ujemnego wpływu na ilość oraz jakość ogólnych zasobów tych wód.

Na obszarze Gminy Cielądz mieszkańcy zaopatrywani są w wodę, pochodzącą z ujęć podziemnych formacji trzeciorzędowych i jurajskich, przy czym najpowszechniej wykorzystywanym poziomem wodonośnym jest czwartorzęd.

Gmina Cielądz zlokalizowana jest na terenie należącym do hydrogeologicznego regionu kujawsko-mazowieckiego. Na obszarze całego kraju zostały wydzielone Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), ze względu na wody podziemne będące źródłem wody pitnej oraz będące surowcem dla wybranych dziedzin przemysłu. Takim zbiornikiem jest jurajski GZWP nr 14, obejmujący swoim zasięgiem cały rejon Gminy.

Najpłytsze wody gruntowe występują w dolinie Ryłki oraz jej dopływów. Zwierciadło wód wynosi tam od 0,0 do 1,0 m p.p.t. W miarę wznoszenia się powierzchni dolin rzeki Ryłki i jej dopływów, wzrasta równocześnie głębokość zalegania zwierciadła wód gruntowych, dochodząc do 5 m p.p.t. Ta wartość przeważa na terenie Gminy.

Jednakże głównymi poziomami wodonośnymi w Gminie Cielądz są: poziom czwartorzędowy, trzeciorzędowy, jurajski. Obszar zbiornika trzeciorzędowego, związanego z Niecką Mazowiecką, rozciąga się na obszarze Gminy Cielądz. Pod osadami czwartorzędowymi, zalegają utwory trzeciorzędowe z dwoma zbiornikami wodonośnymi: mioceńskim i oligoceńskim. Na tych terenach zlokalizowane są tzw. obszary wysokiej ochrony zbiorników wód podziemnych (OWO²¹).

Według danych pomiaru czystości wód podziemnych za rok 2010, wody na terenie Cielądza zakwalifikowano do IV klasy czystości, co „oznacza wody niezadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz słabego oddziaływania antropogenicznego; większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi”²².

W skali I-V, od I do III klasy zalicza się wody o stanie jakościowym określanym jako dobry, natomiast od IV do V – stan wód określany jest jako zły. Wobec tego, na terenie Gminy Cielądz stan wód podziemnych określany był jako zły, biorąc pod uwagę badania za 2010 rok.

²¹ „Obszar wyznaczany na podobnych zasadach jak obszar najwyższej ochrony GZWP. Stanowią go części GZWP, w których istnieją lepsze niż w obszarach ONO naturalne warunki ochrony wód (izolacja od powierzchni), oraz obszary lub wytypowane fragmenty zlewni powierzchniowych i podziemnych zasilających GZWP. W obszarach tych muszą być stosowane zaostrzone kryteria w zakresie ich przestrzennego zagospodarowania i wykorzystania”. [Za:] http://slovník.ekologia.pl/869_Slovník_hydrogeologiczny/7160_7_O_0_Obszar_wysokiej_ochrony_GZWP_OWO.html

²² Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, *Klasyfikacja jakości wód podziemnych w 2010 r. wraz ze wskaźnikami decydującymi o klasie czystości*

2.2.2.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Jeśli chodzi o sieć hydrograficzną Gminy Cielądz, obszar Gminy usytuowany jest w zlewni rzeki Rawki i dorzeczu Bzury. W skład podstawowej sieci hydrograficznej gminy wchodzi rzeka Rylka, będąca osią układu hydrograficznego. Rzeka Rylka, o długości 27,6 km, jest niewielkim prawostronnym dopływem Rawki. Powierzchnia zlewni²³ Rylki wynosi 198,11 km². Rzeka uchodzi do Rawki na 59,8 km. Jest to jedyny tego typu ciek, płynący przez teren Gminy i jednocześnie posiadający częściowe źródła na terenie Gminy. Największym dopływem Rylki jest Kanał Regnów – Ossowice, wybudowany w latach '20 XX wieku, a także rów melioracyjny R-E, prowadzący stale wodę, następnie wpadający do rowu R-D. Na obszarze Gminy istnieje szereg rowów melioracyjnych w rozległej dolinie rzeki Rylki. Sieć tę uzupełniają stawy i zbiorniki retencyjne.

Jeśli chodzi o monitoring stanu wód powierzchniowych, punkt pomiarowo-kontrolny (ppk) rzeki Rylki, płynącej przez obszar Gminy Cielądz, znajduje się w Rawie Mazowieckiej i nosi nazwę Rylka - Rawa Mazowiecka.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące oceny stanu wód powierzchniowych w Gminie Cielądz. Dane zostały opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi. Wyniki badań i pomiarów mają charakter ogólny i podsumowujący, natomiast ich szczegóły – w niniejszym opracowaniu – zostały pominięte.

Tabela 6. Ocena jednolitych części wód²⁴, punkt pomiarowo-kontrolny Rylka – Rawa Mazowiecka, stan na 2012 rok

Nazwa ocenianej JCW	Rylka
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rylka – Rawa Mazowiecka
Klasa elementów biologicznych	III
Klasa elementów hydromorfologicznych	I
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	II
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	I

²³ „Zlewnia oznacza obszar lądu, z którego wszystkie spływy powierzchniowe odprowadzane są poprzez system strumieni, rzek i, gdzie stosowne, jezior, do określonego punktu w biegu cieku (zwykle do jeziora lub zbiegu rzek)”.

[Za:] Ramowa dyrektywa wodna, DYREKTYWA 2000/60/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U.UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.),

<http://www.kzgw.gov.pl/Ramowa-Dyrektywa-Wodna-Plany-gospodarowania-wodami.html>, data dostępu: 30.07.2013 r.

²⁴ Jednolite części wód (JCW) – „zostały wyznaczone zgodnie z RDW [Ramową Dyrektywą wodną], która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych”. [Za:] <http://www.rdw.org.pl/jcw.html> data dostępu: 03.09.2013 r.

stan / potencjał ekologiczny	umiarkowany
stan chemiczny	brak danych
Czy jcw występuje na obszarze chronionym? (TAK/NIE)	tak
stan	zły

Źródło: opracowanie na podstawie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi: Ocena jednolitych części wód 2012; Ocena punktowa 2012

Ocena stanu czystości wód powierzchniowych została dokonana w oparciu o następujące skale:

Tabela 7. Objaśnienia dla oceny stanu wód powierzchniowych

Klasa elementów biologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (JCW sztuczne)	potencjał ekologiczny (JCW silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
III	stan / potencjał umiarkowany	III	III
IV	stan / potencjał słaby	IV	IV
V	stan / potencjał zły	V	V
Klasa elementów hydromorfologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (JCW sztuczne)	potencjał ekologiczny (JCW silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	potencjał db	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych (3.1-3.6)			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (JCW sztuczne)	potencjał ekologiczny (JCW silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
PSD	poniżej stanu / potencjału dobrego	PPD	PPD
stan / potencjał ekologiczny			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (JCW sztuczne)	potencjał ekologiczny (JCW silnie zmienione)
bardzo dobry	stan bdb / potencjał maks.	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego

dobry	stan db / potencjał db		
umiarkowany	stan / potencjał umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany
słaby	stan / potencjał słaby	słaby	słaby
zły	stan / potencjał zły	zły	zły
stan chemiczny			
dobry	stan dobry		
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
stan			
dobry	stan dobry		
zły	stan zły		

„Uwaga! Stan bardzo dobry / potencjał maks. dla grupy 3.6 przyjmujemy jedynie wtedy, gdy stężenia zanieczyszczeń syntetycznych są bliskie zeru lub są poniżej granicy wykrywalności, a w przypadku zanieczyszczeń niesyntetycznych odpowiadają warunkom niezakłóconym - poziomowi tła geochemicznego określonego dla wód; dobry stan / potencjał ekologiczny przyjmuje się, gdy stężenia zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych nie przekraczają poziomów ustalonych dla nich w rozporządzeniu²⁵”.

Źródło: WIOS w Łodzi, Ocena jednolitych części wód 2012, Ocena punktowa 2012

Zatem jak wynika z powyższych danych, stan czystości Rylki, przebiegającej przez Gminę Cielądz, według klasy elementów biologicznych, zaliczany jest do III klasy (czyli umiarkowanego stanu/potencjału ekologicznego), jeśli chodzi o hydromorfologiczną klasę elementów – do stanu bardzo dobrego / potencjału maksymalnego. Wody powierzchniowe w Gminie zaliczono do klasy II, czyli tych o dobrym stanie / potencjale klasy elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5) i I, czyli tych o bardzo dobrym stanie / potencjale wg klasy elementów fizykochemicznych (grupa 3.6). Według kryterium stanu / potencjału ekologicznego, Rylka zaliczana jest do umiarkowanego stanu, zaś ocena stanu chemicznego nie została podana. JCW (jednolity stan wód) występuje w obszarze chronionym. Ogólny stan czystości wód powierzchniowych oceniany jest jako zły.

2.2.2.6. KLIMAT

Obszar Środkowopolski, na którym położona jest Gmina Cielądz, charakteryzuje się dużą częstotliwością występowania ciepłych, ale zarazem pochmurnych dni, bez opadów; małą częstotliwością występowania umiarkowanie ciepłych dni oraz dni z dużym zachmurzeniem i dni z opadem. Z średnią częstotliwością występują

²⁵ WIOS w Łodzi, Ocena jednolitych części wód 2012, Ocena punktowa 2012

dni z przymrozkami – bardzo chłodnymi oraz umiarkowanie mroźnymi, z dużym zachmurzeniem, z opadem, a także z pogodą dość mroźną, pochmurną i bez opadu.

Do sprzyjających warunków klimatycznych, panujących na terenie Gminy, zalicza się:

- warunki solarne, wyróżniające się wysokim usłonecznieniem, z roczną sumą całkowitego promieniowania słonecznego – 86,3 kcal/cm², przy maksymalnych krajowych wartościach 87,8 kcal/cm² i minimalnych, równych 73,7 kcal/cm², ze wskaźnikiem usłonecznienia względnego średnio 37% w ciągu roku. Dość duża częstotliwość dni pogodnych (miesięcznie 6,6) przy stosunkowo małym zachmurzeniu;
- warunki termiczne, charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem termicznym 23°C, przy najwyższym dla kraju (24,8°C), dość długim bezmroźnym okresem w roku (231 dni);
- występowanie długiego okresu wegetacyjnego, wynoszącego 214 dni (przy długim lecie oraz krótkiej bądź średniej zimie);
- warunki biometeorologiczne przy wskaźniku biometeorologicznym wahającym się od 1,8 do 1,9.

Do niekorzystnych zwłaszcza dla rolniczej działalności na obszarze Gminy, zaliczane są następujące warunki klimatyczne:

- niedobór opadów atmosferycznych, średnia suma opadów atmosferycznych wynosi od 550 mm do 600 mm (tylko 532 mm za okres lat 1981-93) niską, średnią sumą dni z opadem 135,7 mm, także wysoką częstotliwością występowania ciągów bezopadowych (okresów posusznych);
- wysoką wartością rocznej sumy parowania terenowego, co stanowi przyczynę określonych deficytów wody w glebie (rocznie od 500 do 520 mm).

W regionie dominują wiatry zachodnie (16,8%), południowo-wschodnie (11,8%) oraz południowo-zachodnie (11,1%). Najrzadziej występują wiatry północno-wschodnie (3,7%) i północne (4,7%).

Z punktu widzenia środowiska zamieszkania, niekorzystne warunki panują na obszarach dolinnych. Występuje tam wysokie prawdopodobieństwo pojawienia się przymrozków przygruntowych i inwersji temperatury²⁶ oraz częste przypadki zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza oraz mgieł.

²⁶ Inwersja temperatury – „wzrost temperatury powietrza w troposferze wraz ze wzrostem wysokości (normalnie wzrostowi wysokości w tej warstwie odpowiada spadek temperatury); przy gruncie pojawia się zwykle nocą i jest wywołana wypromiowaniem energii przez powierzchnię i brakiem dopływu promieniowania słonecznego, występująca wyżej może być związana z przejściem frontu atmosferycznego; obserwowana nad niewielkim obszarem (jak dolina górską) lub nad znaczną częścią kontynentu”. [Za:] *Encyklopedia PWN*, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3915256/inwersja-temperatury.html>; data dostępu: 19.08.2013 r.

2.2.3. ZASOBY KULTUROWE

Do głównych zabytków nieruchomych, znajdujących się na terenie Gminy Cielądz (wg rejestru zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków) zaliczane są:

- cmentarz przykościelny (przy kościele pw. św. Trójcy) – zlokalizowany w miejscowości Cielądz;
- część cmentarza rzymsko-katolickiego – zlokalizowanego w miejscowości Cielądz;
- park dworski, pochodzący z początku XX w. – Cielądz;
- park dworski, datowany na 1 poł. XIX w. – zlokalizowany w miejscowości Mała Wieś;
- kapliczka przydrożna (przy posesji nr 31), 1 ćw. XX w. – Ossowice;
- zespół dworski, w tym dwór i park, przełom XIX/XX w. – Ossowice;

Poniżej znajduje się fotografia dworu w Ossowicach.

Rysunek 9. Dwór w Ossowicach – teren Gminy Cielądz

Źródło: <http://www.cieladz.pl/187,palac-w-ossowicach.html> data dostępu: 04.09.2013 r.

- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 1 poł. XVI w. – Sierzchowy;

Oto fotografia ww. kościoła.

Rysunek 10. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Sierzchowach

Źródło: <http://www.cieladz.pl/185,kościół-w-sierzchowach.html> data dostępu: 04.09.2013 r.

- dzwonnica, XVIII, drewniana – Sierzchowy;
- cmentarz przykościelny – Sierzchowy;
- aleja, k. XIX w. – Stolniki.

Imprezami cyklicznymi, odbywającymi się w Gminie Cielądz są:

- Piknik Rodzinny
- Ogólnopolski Festiwal Muzyki Disco Polo i Dance.

Poza tym, na terenie cielądzkiego parku chętnie organizowane są podobnego rodzaju imprezy masowe, na przykład Powiatowy Dzień Dziecka oraz Powiatowe Dożynki, które dwukrotnie odbywały się w Cielądzu.

Na terenie Gminy Cielądz od 2008 roku działa Stowarzyszenie Kulturalno-Historyczne „Cymbarka”. Nazwa została zaczerpnięta od imienia mazowieckiej księżniczki, która przebywała w nieistniejącej już miejscowości Stara Wieś w pobliżu Cielądza, a także wiele czasu spędziła na zamku w Rawie Mazowieckiej. Stowarzyszenie powstało w 2008 roku w wyniku przekształcenia ludowego zespołu. Obecnie do „Cymbarki” należą osoby w różnym wieku, zarówno dorośli, jak i dość liczna grupa dzieci i młodzieży, a także młodzież niepełnosprawna, doskonale zintegrowana z pozostałymi. Stowarzyszenie ma na swoim koncie wiele sukcesów. W 2010 roku „Cymbarka”

wzięła udział w festiwalu w Kwidzynie i zdobyła jedną z głównych nagród. Młodszy członkowie Stowarzyszenia mają swój zarząd, który zajmuje się organizacją prezentacji, warsztatów, występów. Zarząd młodzieży odpowiedzialny był w 2010 roku za grant w ramach unijnego programu „Młodzież w działaniu”. Co więcej, działacze wielokrotnie reprezentowali Gminę Cielądz poza granicami województwa, organizowali i współorganizowali różnego rodzaju imprezy, wyjazdy integracyjno-poznawcze, wyjazdy szkoleniowe m.in.: w Kazimierzu nad Wisłą, Krakowie, Częstochowie, Ciechocinku, Toruniu, Warszawie, Mińsku Mazowieckim, Tarnowskich Górach. W Mińsku Mazowieckim odbywał się festiwal chleba, w którym w 2011 r. wzięło udział Stowarzyszenie i zdobyło nagrody w 3 konkurencjach: solista, zespół i stół chlebowy. Koło Gospodyń Wiejskich w 2011 roku wystawiło lokalne produkty na stoisku w łódzkiej Manufakturze. Reprezentanci Stowarzyszenia wzbudzili wówczas zainteresowanie mediów, co zaowocowało nagraniem oraz wyemitowaniem przez TVP Łódź programu o stoisku. Ponadto „Cymbarka” była współorganizatorem imprezy „Jesienne Muzykowanie w Mroczkowicach”, kiedy to odpowiadała za nagłośnienie i organizację wystawy „Historia i Teraźniejszość”. Wtedy też wystąpiły 3 zespoły Stowarzyszenia: Zespół Ludowy „Cymbarka”, młodzieżowy „MaWiKaRo” oraz dziecięcy „Wesoła Ferajna”. W 2009 roku Stowarzyszenie sfinansowało w całości imprezę plenerową „Piknik Rodzinny w Cielądzu”. „Cymbarka” jest współorganizatorem zimowych „Spotkań z Kulturą i Tradycją” w Cielądzu – prezentuje filmy i wystawy o charakterze historycznym oraz uświetnia imprezę występami zespołów. Stowarzyszenie bierze udział w łódzkich jarmarkach poprzez wystawianie lokalnych produktów oraz występy zespołów na scenie przy ul. Piotrkowskiej w Łodzi. Jak widać, „Cymbarka” może pochwalić się wieloma sukcesami, osiągniętymi dzięki swojej aktywności²⁷.

Kolejnym stowarzyszeniem, funkcjonującym formalnie od 29 kwietnia 2009 roku w obrębie Gminy Cielądz, jest Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sierzechowskiej (TPZS). Działacze stowarzyszenia podejmują przede wszystkim starania, mające na celu upowszechnianie i promowanie regionu sierzechowskiego. Stowarzyszenie zajmuje się organizowaniem zajęć dla dzieci i młodzieży, dba o wizerunek miejscowości, uatrakcyjnia go, np. poprzez ufundowanie nowych urządzeń do placu zabaw (w ramach tzw. prac społecznych). Ponadto Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sierzechowskiej zajmuje się organizacją lokalnych imprez oraz działalnością o następującym charakterze:

- Pożegnanie lata, czyli Zabawa w Sierchowach – coroczna impreza, przypadająca we wrześniu. Składa się z dwóch części: oficjalnej i nieoficjalnej. Imprezę inaugurują przemówienia zaproszonych gości, następnie odbywają się występy młodzieży szkolnej, lokalnych grup artystycznych (m.in. kapeli Jerzego Dzierżka oraz Grupy Wieńcowej). Część nieoficjalna to przede wszystkim zabawa taneczna przy muzyce. Towarzyszą temu rozmaite atrakcje typu: wystawy rękodzielnictwa, malarskie, fotograficzne oraz niespodzianki dla dzieci. Pierwsza edycja odbyła się 12 września 2010 r. i była połączona z dożynkami parafialnymi.
- Klub wiejski – „dom” stowarzyszenia. Tam mają miejsce: spotkania integracyjne, działalność edukacyjna, rekreacyjna (gry w bilard, tenisa stołowego). Istnieje możliwość skorzystania z Internetu oraz sprzętu biurowego (drukarki, kserokopiarki). W klubie prowadzona jest biblioteka.

²⁷Opracowanie na podstawie: <http://rsop.eu/cymbarka/historia/> data dostępu: 04-05.09.2013 r.

- Działania edukacyjne – w ich ramach odbywają się przede wszystkim zajęcia z muzyki i fotografii.
- Koło Gospodyń Wiejskich – zwane inaczej Grupą Wieńcową. Należą do niego sierzchowskie gospodynie. Członkinie Koła zajmują się przygotowywaniem potraw według lokalnych, tradycyjnych receptur. Co więcej, organizacja zapewnia zaopatrzenie w żywność podczas imprez organizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sierzchowskiej.

Dodatkowo TPZS zajmuje się redagowaniem i wydawaniem kwartalnika „Echo Ziemi Sierzchowskiej”. Nakład każdorazowo przekracza 100 egzemplarzy. Czasopismo rozprowadzane jest we wsi Sierzchowy oraz dociera poza okolicę do osób, które są zainteresowane jego nabyciem. W magazynie można przeczytać głównie o tradycjach i obrzędach, kultywowanych w rejonie oraz zabytkach ziemi sierzchowskiej. W każdym z numerów przedstawiona zostaje jedna z wiosek najbliższej okolicy, a także jedna organizacja działająca na terenie ziemi sierzchowskiej. TPZS może pochwalić się wydaniem książki pt.: „Ziemia Sierzchowska. W kalejdoskopie dziejów” pod red. Marii Piątek. W opracowaniu zawarto dzieje ziemi sierzchowskiej, jej rys demograficzny, gospodarczy i kulturowy²⁸.

W ramach Fundacji Edukacji Muzycznej „Pro Musica”, realizują się, poprzez swoją działalność, dwa zespoły muzyczne. Pierwszy z nich, to - założona w 1994 roku - Orkiestra Dęta OSP. „Papaya Band” – tak brzmi nazwa drugiej, tworzonej przez lokalną młodzież kapeli, grającej muzykę rozrywkową. Sama Fundacja istnieje od 2010 roku. Jej działalność ma charakter edukacyjno-kulturalny i opiera się na krzewieniu kultury muzycznej poprzez edukację (naukę gry na instrumentach), aktywizację lokalnej społeczności, stworzenie możliwości samorealizacji i szlifowania własnego talentu muzycznego.

²⁸ <http://www.sierzchowy.pl/o-stowarzyszeniu/> data dostępu: 05.09.2013 r.

2.3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA: TRANSPORTOWA I TRANSPORT PUBLICZNY

Na stan infrastruktury drogowej w Gminie składają się drogi gminne, powiatowe oraz droga o statusie wojewódzkim.

Droga wojewódzka nr 707 to droga relacji Skierniewice - Rawa Mazowiecka - Nowe Miasto nad Pilicą. Na terenie Gminy Cielądz brak jest dróg o statusie krajowym. W tabelach poniżej zostały zaprezentowane kolejno: drogi gminne, oraz drogi powiatowe.

Tabela 8. Wykaz dróg gminnych w Gminie Cielądz

Lp.	Numer drogi lub ulicy	Relacja / przebieg drogi
1.	113051E	Komorów - Podskarbich Królewskie, Komorów Łaszczyń - Topielice
2.	113052E	Łaszczyń, Ossowice - Byszewie
3.	113053E	Ossowice - Cielądz, Wylezinek
4.	113054E	Sanogoszcz
5.	116105E	Stolniki - Kuczyzna
6.	b.n.	Mała Wieś - Wisówka
7.	b.n.	Ossowice – w kier. P. Stefańskiego
8.	b.n.	Niemgłowy – Zuski
9.	b.n.	Niemgłowy – Zuski
10.	b.n.	Łaszczyń - Dębina
11.	b.n.	Łaszczyń - Dębina
12.	b.n.	Cielądz – Szkoła
13.	b.n.	Cielądz – Komorów
14.	b.n.	Ossowice
15.	b.n.	Kolonia Komorów
16.	b.n.	Ossowice

17.	b.n.	Kolonia Komorów
-----	------	-----------------

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Cielądzu

Łącznie przez teren Gminy Cielądz przebiega 17 dróg gminnych oraz 10 dróg powiatowych. Rodzaj nawierzchni oraz stan dróg nie zostały podane ze względu na brak danych.

Tabela 9. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren Gminy Cielądz

Lp.	Nr drogi	Relacja / przebieg drogi	Całkowita długość drogi w [km]
1.	4113E	Sierzchowy - Bartoszkówka	2,240
2.	4114E	Gortatowice – Kuczyzna	3,519
3.	4115E	Grabice – (Strzałki)	2,060
4.	4116E	Głuchówek - Sanogoszcz	6,439
5.	4117E	Ossowice - Kaleń	9,883
6.	4118E	Pukinin – (Mogielnica)	27,578
7.	4120E	Biała Rawska – Regnów - Komorów	11,086
8.	4123E	Cielądz - Józefów	23,344
9.	4302E	(Chociw) – Sierzchowy - Cielądz	10,887
10.	4306E	(Wiechnowice) – Cielądz – Regnów - Lesiew	19,720

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej

W Gminie Cielądz nie istnieje połączenie kolejowe z Rawą Mazowiecką.

INFRASTRUKTURA WODNA I ŚCIEKOWA. GOSPODARKA ODPADAMI

W zasięgu Gminy Cielądz zaopatrzenie w wodę pochodzi z ujęć podziemnych formacji trzeciorzędowych oraz jurajskich. Do celów bytowo-gospodarczych mieszkańców Gminy, woda pobierana jest z podziemnych ujęć. Woda powierzchniowa natomiast wykorzystywana jest jedynie do celów hodowlanych i produkcji rolnej.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 7 km. Jest to sieć należąca do zarządu bądź administracji Gminy. W latach 2006-2010 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania liczyły ogółem 131 sztuk, w 2011 roku ilość ta zwiększyła się o 1 sztukę. W 2011 roku objętość odprowadzonych ścieków wyniosła 39 dam³ [dekametr sześcienny]. Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniosła 696 osób (około 17,04% ogółu mieszkańców). Szczegółowe dane dotyczące korzystania z sieci kanalizacyjnej zostały zawarte w tabeli

Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w Gminie Cielądz w latach 2006-2011

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	131	131	131	131	131	132
ścieki odprowadzone	dam ³	17,4	22,5	30,7	32,8	35	39
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	689	681	689	686	694	696

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W Gminie Cielądz, w 2013 roku została podpisana uchwała na podstawie „Ustawy z dnia 25 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o utrzymywaniu czystości i porządku w gminach” o selektywnej zbiórce odpadów, sposobie zagospodarowania ich w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę.

ENERGETYKA, GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Gmina Cielądz zaopatrywana jest w energię elektryczną poprzez Polską Grupę Energetyczną S.A. Mieszkańcy zaopatrywani są w ciepło we własnym zakresie (poprzez montaż instalacji ciepłowniczej). Gmina Cielądz nie posiada sieci gazowej.

2.4. OCHRONA ŚRODOWISKA

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w obrębie Gminy Cielądz nie jest wysokie ze względu na niemal brak uprzemysłowienia. Zanieczyszczenia emitowane są jedynie z indywidualnych systemów grzewczych oraz transportu samochodowego i pojazdów rolniczych. Ponadto w Gminie nie funkcjonuje zorganizowane zaopatrzenie w ciepło, wobec tego ilość emitowanych szkodliwych substancji jest niewielka.

Choć poziom hałasu nie był monitorowany w ostatnich latach, to jednak ze względu na umiejscowienie Gminy problem ten nie jest uciążliwy. Na klimat akustyczny środowiska mają wpływ 3 czynniki:

- komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze),
- przemysłowe,
- komunalne.

Hałas, którego źródłem jest przemysł, nie stanowi szczególnego zagrożenia w Gminie Cielądz, z uwagi na brak zakładów przemysłu ciężkiego. Podobnie, jeśli chodzi o hałas pochodzenia komunalnego. Właściwie jedyny problem może stanowić hałas pochodzenia komunikacyjnego, aczkolwiek w niewielkim stopniu. Mimo, iż na terenie Gminy znajduje się droga wojewódzka i drogi powiatowe, to natężenie ruchu drogowego nie jest zbyt dokuczliwe.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1.1. EDUKACJA

Na terenie Gminy Cielądz istnieją 3 szkoły: Szkoła Podstawowa im. o. ppłk. Franciszka Mientki w Cielądzu, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sierzchowach oraz Publiczne Gimnazjum w Cielądzu.

W 2012 roku w szkołach podstawowych na terenie Gminy Cielądz uczyło się ogółem 213 osób, w tym 102 chłopców oraz 111 dziewcząt. W 2012 roku szkoły podstawowe na terytorium Gminy ukończyło łącznie 39 absolwentów, w tym 21 chłopców i 18 dziewcząt. Do gimnazjum w 2012 roku uczęszczało ogółem 138 uczniów, w tym 61 chłopców oraz 77 dziewcząt. Ogólna liczba absolwentów gimnazjum wyniosła 54, z czego 28 osób stanowili chłopcy i 26 – dziewczęta²⁹.

Poniżej zostały zaprezentowane średnie wyniki punktowe sprawdzianu szóstoklasisty dla szkół Gminy Cielądz, miasta wojewódzkiego Łodzi, województwa łódzkiego oraz średniej krajowej. Tabela obejmuje dane za rok 2012:

²⁹ Na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 11. Porównanie wyników sprawdzianu szóstoklasisty uczniów uczących się na terenie Gminy Cielądz z uczniami łódzkich szkół, średnią województwa łódzkiego oraz średnią krajową, dane za rok 2012 [średni wynik punktowy]

	Gmina Cielądz	Łódź	Województwo łódzkie	Średnia krajowa	Różnica [do krajowej]
Czytanie	6,10	6,50	6,22	6,25	-0,15
Pisanie	5,69	6,21	6,07	5,88	-0,19
Rozumowanie	4,97	4,23	4,11	4,11	0,86
Korzystanie z informacji	3,13	2,88	2,79	2,79	0,34
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	5,18	3,76	3,72	3,72	1,46
Wynik ogólny	25,08	23,58	22,90	22,75	2,33

Źródło: OKE, CKE

Średni wynik województwa łódzkiego nieznacznie przewyższał wynik krajowy (różnicą 0,15 pkt). Ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty, napisanego przez uczniów z Gminy Cielądz w 2012 roku, był wyższy niż średni wynik zarówno dla miasta wojewódzkiego Łodzi, województwa łódzkiego, jak i kraju.

W kolejnej tabeli zostały zawarte wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów uczących się na obszarze Gminy Cielądz w porównaniu z średnimi wynikami uczniów miasta wojewódzkiego Łodzi, średniego wyniku województwa oraz wyniku krajowego.

Tabela 12. Porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego uczniów uczących się na terenie Gminy Cielądz z uczniami łódzkich szkół, średnią województwa łódzkiego oraz średnią krajową, dane za rok 2012 [w %]; różnica podana w punktach procentowych.

	Gmina Cielądz	Łódź	Województwo łódzkie	Średnia krajowa	Różnica [do krajowej]
Część humanistyczna					
Z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	61,9	62,7	61,0	61	0,9
Z zakresu języka polskiego	56,5	66,0	65,1	65	-8,5
Część matematyczno-przyrodnicza					
Z zakresu przedmiotów przyrodniczych	46,6	52,2	50,3	50	-3,4
Z zakresu matematyki	43,4	49,8	48,0	47	-3,6

Źródło: OKE, CKE

Jeśli idzie o wyniki egzaminu gimnazjalnego, to wypadły zdecydowanie słabiej, niż w przypadku sprawdzianu szóstoklasisty, szczególnie w części matematyczno-przyrodniczej. Jedynie w przypadku części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie, wynik młodzieży uczącej się na terenie Gminy Cielądz był nieco wyższy w porównaniu do średniej wojewódzkiej i średniej krajowej. W pozostałych zakresach egzaminu wyniki były wyraźnie słabsze. W części humanistycznej z zakresu języka polskiego średnia Gminy Cielądz wyniosła 56,5% punktów, czyli o 8,5% punktów mniej niż średnia krajowa. Jednocześnie ten wynik najbardziej różnił się od średniej krajowej, która wyniosła w 2012 roku 65% punktów.

W części matematyczno-przyrodniczej wyniki również wypadły gorzej w porównaniu do wyników miasta wojewódzkiego Łodzi, województwa łódzkiego oraz średniej krajowej. W przypadku zakresu przedmiotów przyrodniczych różnica, w porównaniu do średniej krajowej, wyniosła -3,4% punktów, a w zakresie matematyki - 3,6% punktów.

Wskaźniki komputeryzacji w szkołach w Gminie Cielądz zostały szczegółowo przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela 13. Komputeryzacja w szkołach w Gminie Cielądz, 2012 rok

Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach	Jednostka miary	2012
ogółem	szt.	54
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	37
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	17
komputery z dostępem do Internetu		
ogółem	szt.	48
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	31
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	17
komputery z dostępem szerokopasmowym		
ogółem	szt.	16
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	16
komputery przeznaczone do użytku uczniów		
ogółem	szt.	44
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	31
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	13
komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów		
ogółem	szt.	41
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	28
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	13
komputery z dostępem szerokopasmowym przeznaczone do użytku uczniów		
ogółem	szt.	14
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	14
pracownie komputerowe		
ogółem	izba	3

szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	2
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	1
wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych		
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	7,61
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	10,62

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W szkołach na terenie Gminy Cielądz ogółem znajdowały się 53 komputery, w tym 36 w szkołach podstawowych oraz 17 w gimnazjum. Dostęp do Internetu możliwy był łącznie z 48 komputerów, w tym 31 w szkołach podstawowych i 17 w gimnazjum. W każdej ze szkół do dyspozycji uczniów była 1 pracownia komputerowa. Według statystyki GUS w szkołach podstawowych 1 komputer przypadł na 7,61 osoby, a w gimnazjum na 10,62 osób.

Wskaźniki komputeryzacji, czyli udział procentowy szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów³⁰, w 2012 roku wyniosły 100%, zarówno w szkołach podstawowych na terenie Gminy Cielądz, jak i w gimnazjum.

Jeśli chodzi o bazę sportową, to istnieje jedynie boisko przy Gimnazjum w Cielądzu.

2.5.1.2. OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2007 oraz 2009-2011 funkcjonowały 2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, natomiast w 2008 r. 1 placówka opieki zdrowotnej. Tylko 1 praktykę zawodową odnotowano w danych za 2006 r. W 2012 r. odnotowano na terenie Gminy Cielądz 2 poradnie. 5 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadło na 10 tys. ludności.

Pomimo funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej, brakuje dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.

Jedynie 1 punkt apteczny działał na terenie Gminy w latach 2007-2011. 1 praktykę zawodową odnotowano za 2006 rok, natomiast w latach 2007-2011 nie odnotowano żadnej praktyki w tym zakresie.

Szczegółowe zestawienie danych na temat dostępu do opieki medycznej w Gminie Cielądz w latach 2006-2011 znajduje się w tabeli poniżej.

³⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 14. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz apteki i punkty apteczne działające na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

	Jedn.miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PLACÓWKI AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ (STAN W DNIU 31 XII)								
przychodnie ogółem	obiekt	2	2	1	2	2	2	2
niepubliczne	obiekt	2	2	1	2	2	2	-
praktyki zawodowe na wsi	obiekt	1	0	0	0	0	0	0
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	obiekt	5	5	2	5	5	5	5
podstawowa opieka zdrowotna - porady ogółem	jd	15 695	16 702	7 534	16 724	15 812	16 043	15 489
Apteki i punkty apteczne								
punkty apteczne	obiekt	0	1	1	1	1	1	0
apteki – ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.5.1.3. POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu jest jednostką organizacyjną Gminy Cielądz. Został utworzony dn. 26 kwietnia 1990 r. Podstawowym celem Ośrodka jest udzielanie pomocy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, które sobie nie radzą. Ośrodek wykorzystuje własne uprawnienia, zasoby, jak również w miarę możliwości doprowadza osoby i rodziny do życiowego usamodzielnienia oraz integruje ich ze środowiskiem. Ośrodek realizuje zadania zlecone oraz własne Gminy, wynikające z zapisów ustawowych o pomocy społecznej. Od roku 1995 r. organizuje „Spotkania wigilijne” dla osób samotnych z terenu Gminy. Samotni mieszkańcy, w czasie Bożego Narodzenia, mogą spotkać się przy wspólnym stole, podzielić się opłatkiem, wysłuchać kolęd, wykonywanych przez lokalne zespoły oraz obejrzeć część artystyczną,

przygotowaną przez uczniów szkół pod opieką nauczycieli. Od 2009 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu realizuje projekt „Bądź Aktywny” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Beneficjenci szkoleń otrzymali certyfikaty uprawniające do wykonywania różnych zawodów, np.: opiekun środowiskowy, obsługa kas fiskalnych, komputera, operator wózków jezdniowych, projektant aranżacji terenów zielonych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.Nr 180, poz.1493). Kierownik Ośrodka pełni funkcję koordynatora i jednocześnie przewodniczącego zespołu realizującego zadania ujęte w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Cielądz na lata 2012-2015. Uchwałą Rady Gminy z dnia 21 czerwca 2013 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został wyznaczony do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny³¹.

Liczba gospodarstw domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła w 2008 r. 203 gospodarstwa domowe (była to najniższa wartość w porównaniu z pozostałymi latami). W 2010 r. z pomocy społecznej korzystało 219 gospodarstw i była to największa liczba, wzięwszy pod uwagę dane za lata 2008-2011, zaś w 2011 r. ilość zmniejszyła się do 208.

Liczba osób w poszczególnych gospodarstwach domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, przedstawia się następująco:

Tabela 15. Świadczenia pomocy społecznej w latach 2008-2012 w Gminie Cielądz

Świadczenia pomocy społecznej	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	654	688	687	646	585
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	16,3	16,9	16,8	15,7	14,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wydatki ogółem przeznaczone na pomoc społeczną w latach 2008-2012 wyniosły :

- w 2008 roku 2 004 078,89 zł;
- w 2009 roku 1 950 007,41 zł;
- w 2010 roku 2 173 568,14 zł;
- w 2011 roku 2 160 412,17 zł;
- w 2012 roku 2 113 190,12 zł.

31 Informacje z Urzędu Gminy w Cielądzu

Jak wskazują powyższe dane, najwyższą kwotę na pomoc społeczną przekazano w 2010 roku, najniższą natomiast – w 2009 roku. Na podstawie powyższych danych pochodzących z GUS, nie można stwierdzić konkretnego trendu zmian. Kwoty przeznaczane na opiekę społeczną ulegały wahaniu.

2.5.1.4. PORZĄDEK PUBLICZNY I OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA

Na terenie Gminy Cielądz nie ma żadnego komisariatu policji ani komendy. Gmina podlega nadzorowi Powiatowej Komendy Policji w Rawie Mazowieckiej (Rejon nr VI, obejmujący także gminę Regnów). W Gminie Cielądz w 2009 roku zanotowano 3 wypadki drogowe i 18 kolizji.

W obrębie Gminy Cielądz znajduje się 7 jednostek OSP (Ochotniczej Straży Pożarnej. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej odnotowała w 2009 roku w Gminie Cielądz 15 zagrożeń i 10 pożarów.

2.5.1.5. SPORT I REKREACJA

Na terenie Gminy Cielądz działa piłkarski Ludowy Klub Sportowy Orłęta Cielądz. Drużyna posiada 63-letnią historię. Powstała w 1950 r. z inicjatywy ówczesnych działaczy LZS. Początkowo klub nosił nazwę LZS Cielądz i specjalizował się w innych niż obecnie dyscyplinach sportowych – mianowicie w lekkoatletyce i sportach obronnych (strzelectwie). Zespół obecnie znajduje się w IV lidze łódzkiej.

Poniżej zostało zamieszczone logo klubu.

Rysunek 11. Logo LKS Orłęta Cielądz

Źródło: <http://www.orletacieladz.pl/> data dostępu: 04.09.2013 r.

Jak wynika ze statystyk GUS - Banku Danych Lokalnych, w Gminie Cielądz działały – w latach 2008, 2010 i 2012 – 2 kluby sportowe. W 2008 roku gromadziły łącznie 127 osób, w 2010 roku – 139 członków, a 2012 roku 153 osoby. Jak widać, zainteresowanie sportem i rekreacją na terenie Gminy Cielądz wzrasta, a w szeregi klubów wstępuje coraz więcej osób. Szczegółowe dane na temat uczestnictwa mieszkańców Gminy w lokalnej działalności klubów sportowych zostały zawarte w tabeli poniżej:

Tabela 16. Statystyki dotyczące sportu i zaangażowania mieszkańców Gminy Cielądz w latach 2008, 2010 i 2012

Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS	Jednostka miary	2008	2010	2012
kluby	szt.	2	2	2
członkowie	osoba	127	139	153
ćwiczący ogółem	osoba	119	131	96
ćwiczący mężczyźni	osoba	119	131	96
ćwiczący do lat 18 ogółem	osoba	59	42	42
ćwiczący do lat 18 chłopcy	osoba	59	42	42
sekcje sportowe	szt.	2	3	2
trenerzy	osoba	0	1	1
instruktorzy sportowi	osoba	0	0	3
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	osoba	4	1	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.5.1.6. KULTURA

W latach 2006-2012 na obszarze Gminy działały dwie biblioteki. Księgozbiór w poszczególnych latach liczył kolejno:

- w 2006 roku – 12 783 woluminów;
- w 2007 roku – 13 269 woluminów;
- w 2008 roku – 13 551 woluminów;
- w 2009 roku – 12 332 woluminów;
- w 2010 roku – 12 826 woluminów;
- w 2011 roku – 13 418 woluminów,
- w 2012 roku – 13 938 woluminów.

Liczba czytelników w latach 2006 - 2012 wahała się między 206 (dane za 2007 rok), a 285 czytelnikami (dane za 2006 rok). W 2012 roku ilość czytelników korzystających w ciągu roku z biblioteki wynosiła 241 osób, z czego 157 to dzieci i młodzież.

W bibliotece odbywają się – raz bądź dwa razy do roku – cykliczne spotkania z pisarzami oraz reprezentantami kultury. Wydarzenia te cieszą się dużym zainteresowaniem.

Od 2009 r. biblioteka corocznie otrzymuje dotacje z Ministerstwa Kultury na „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”. Dzięki temu finansowemu wsparciu zakupiono 923 pozycje książkowe. Kwoty dotacji w poszczególnych latach, to:

w 2009 r. – 2 400,00 zł

w 2010 r. – 2 100,00 zł

w 2011 r. – 3 300,00 zł

w 2012 r. – 3 600,00 zł

w 2013 r. – 2 600,00 zł.

Biblioteki w Cielądzu i w Ossowicach w roku 2010 przystąpiły do Programu Rozwoju Bibliotek (PRB) na lata 2010 - 2013.

Jeśli idzie o aktualne inwestycje i plany rozwoju lokalnego, powstał projekt budowy Gminnego Domu Kultury w Cielądzu.

2.6. SFERA GOSPODARCZA

▪ PRZEMYSŁ, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Z uwagi na typowo rolniczy charakter Gminy, na jej terenie funkcjonuje niewiele podmiotów gospodarczych. Jednym z większych przedsiębiorstw jest „Herco Sp. z o.o.” – zakład zajmujący się produkcją gwoździ.

Podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności było 424, a osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym odnotowano zaledwie 5. Nieco więcej działało fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców, jak wynika z danych GUS, wpisanych zostało 32. Świadczy to o społecznej aktywności i zaangażowaniu mieszkańców. Poniżej zostały przedstawione szczegóły:

Tabela 17. Wykaz podmiotów gospodarczych, działających na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON								
Podmioty wg sektorów własnościowych								
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	188	187	202	170	174	174	173
sektor publiczny - ogółem	jed. gosp.	8	8	8	8	8	8	8
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed. gosp.	7	7	7	7	7	7	7
sektor prywatny - ogółem	jed. gosp.	180	179	194	162	166	166	165

sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	156	155	168	135	137	136	135
sektor prywatny - spółki handlowe	jed. gosp.	0	0	1	1	1	2	1
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	0	0	0	0	0	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	jed. gosp.	2	2	2	2	2	2	2
sektor prywatny - fundacje	jed. gosp.	0	0	0	0	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	10	10	11	12	12	12	12
Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki								
Podmioty - wskaźniki								
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	-	-	-	420	425	425	424
jednostki nowo zarejestrowane	jed. gosp.	-	-	-	37	24	29	34

w rejestrze REGON na 10 tys. ludności								
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	-	-	-	64	24	39	42
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	-	-	-	5	5	5	5
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	25	25	27	30	32	32	32

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.6.1. ROLNICTWO

W Gminie Cielądz ogólna liczba gospodarstw rolnych wynosi 923, w tym liczba tych o powierzchni do 1 ha wynosi 54, a powyżej 1 ha - 869. Ilość gospodarstw prowadzących działalność rolniczą wynosi 909. Całkowita powierzchnia gospodarstw rolnych obejmuje ogółem 6 589,90 ha, w tym do 1 ha włącznie równa jest 51,44 ha, a powyżej 1 ha wynosi 6 538,46 ha. Szczegółowe informacje na temat rolnictwa w Gminie Cielądz zostały zawarte w tabeli poniżej:

Tabela 18. Rolnictwo w Gminie Cielądz, stan na 2010 rok

	Jednostka miary	2010
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne ogółem	szt.	923
do 1 ha włącznie	szt.	54
powyżej 1 ha razem	szt.	869
1 - 5 ha	szt.	413

1 - 10 ha	szt.	707
1 - 15 ha	szt.	825
5 - 10 ha	szt.	294
5 - 15 ha	szt.	412
10 -15 ha	szt.	118
5 ha i więcej	szt.	456
10 ha i więcej	szt.	162
15 ha i więcej	szt.	44
Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą		
ogółem	szt.	909
do 1 ha włącznie	szt.	47
powyżej 1 ha razem	szt.	862
1 - 5 ha	szt.	410
1 - 10 ha	szt.	700
1 - 15 ha	szt.	818
5 - 10 ha	szt.	290
5 - 15 ha	szt.	408
10 -15 ha	szt.	118
5 ha i więcej	szt.	452
10 ha i więcej	szt.	162
15 ha i więcej	szt.	44
Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne ogółem	ha	6589,90
do 1 ha włącznie	ha	51,44
powyżej 1 ha razem	ha	6538,46
1 - 5 ha	ha	1471,66
1 - 10 ha	ha	3917,80
1 - 15 ha	ha	5486,17
5 - 10 ha	ha	2446,14
5 - 15 ha	ha	4014,51

10 -15 ha	ha	1568,37
5 ha i więcej	ha	5066,80
10 ha i więcej	ha	2620,66
15 ha i więcej	ha	1052,29
Średnia powierzchnia ogółem, użytków rolnych ogółem i użytków rolnych w dobrej kulturze		
grunty ogółem	ha	7,14
użytki rolne ogółem	ha	6,19
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	6,03

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Głównymi specjalizacjami rolniczymi są warzywnictwo (zwłaszcza uprawa roślin pod osłonami) oraz sadownictwo.

Przeważająca część gleb (zwłaszcza gruntów ornych, sadów, łąk trwałych), występujących na terenie Gminy Cielądz zaliczana jest do IV, V i VI klasy bonitacyjnej.

2.6.2. TURYSTYKA I REKREACJA

Największymi walorami Gminy pod względem turystycznym są przede wszystkim Park Gminny w Cielądzu, zabytki, obfite zalesienie terenu oraz czyste, niemal nieskażone zanieczyszczeniami powietrze. Na obszarze Parku organizowane są różnego rodzaju wydarzenia okolicznościowe.

Interesującym miejscem, dla odwiedzających Gminę Cielądz, może stać się „Sochowa Zagroda”, czyli lokalne muzeum, stworzone przez jednego z mieszkańców Gminy. Gromadzone są tam różnego rodzaju pamiątki, stare sprzęty i urządzenia, kiedyś służące ludziom, fotografie uwieczniające dawne dzieje, ludowe stroje etc.

2.6.3. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY

Ostatnio przeprowadzone inwestycje na terenie Gminy Cielądz, to między innymi:

- budowa asfaltowej drogi w miejscowości Łaszczyn;
- indywidualizacja procesu nauczania w klasach I-III (działanie 9.1, poddziałanie 9.1.2) – łączna kwota przedsięwzięcia wyniosła 59 993,00 zł;
- transport kruszywa (1700 ton) z kopalni Miedzianka S.A. z przeznaczeniem na remont dróg gminnych na terenie Gminy Cielądz;

- modernizacja dojazdowej drogi w miejscowościach Niemglowy – Zuski, łączny koszt inwestycji wyniósł 184 281,75 zł;
- remont drogi gminnej w miejscowości Głuki, koszt wyniósł 141 119,25 zł;
- ostatnią (najnowszą) inwestycją była budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – złożono wniosek o budowę 176 przydomowych oczyszczalni, z czego wykonano 165; suma przedsięwzięcia liczyła 2 039 314,31 zł, w tym 1 654 548,00 zł to kwota dofinansowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.

Aktywni społecznie mieszkańcy Gminy Cielądz angażują się w promowanie swojego regionu, między innymi poprzez działalność w stowarzyszeniach, m.in.: Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”, które zrzesza 5 gmin, należących do powiatu rawskiego oraz 1 z powiatu skierniewickiego. Stowarzyszenie stanowi przykład współdziałania różnych gmin oraz połączenia interesów.

Gmina Cielądz mogłaby wypromować – hodowane przez rodzimych rolników – warzywa i owoce. Wówczas sprzedaż nie ograniczałaby się jedynie do lokalnego rynku zbytu, lecz handel poszerzyłby się nawet o teren kraju.

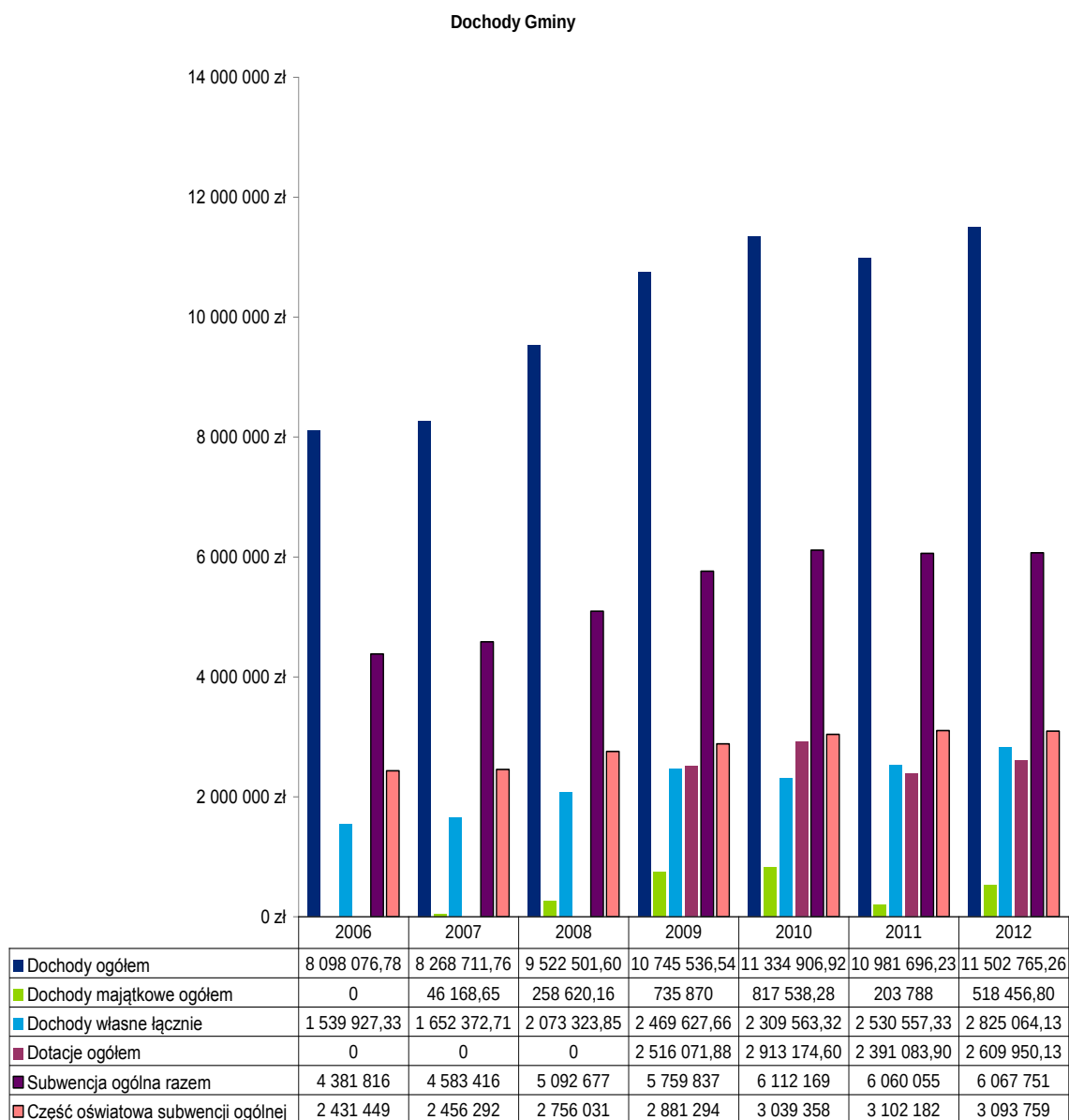
Jak już zostało wspomniane w niniejszym opracowaniu, ciekawość odwiedzających może wzbudzić „Sochowa Zagroda”. Jej zbiór można by poszerzyć, np. o makiety, przedstawiające dawne (przykładowo XIX-wieczne) życie mieszkańców wsi.

Jedną z ostatnich inwestycji jest projekt Gminnego Domu Kultury w Cielądzu, który ma zostać oddany do użytku w 2014 roku. Wówczas to właśnie miejsce stanie się ośrodkiem kultury i rekreacji w Gminie Cielądz.

2.6.4. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

Poniżej zamieszczony wykres obrazuje wybrane dochody Gminy Cielądz za lata 2006-2012.

Rysunek 12. Wybrane dochody Gminy Cielądz w latach 2006-2012

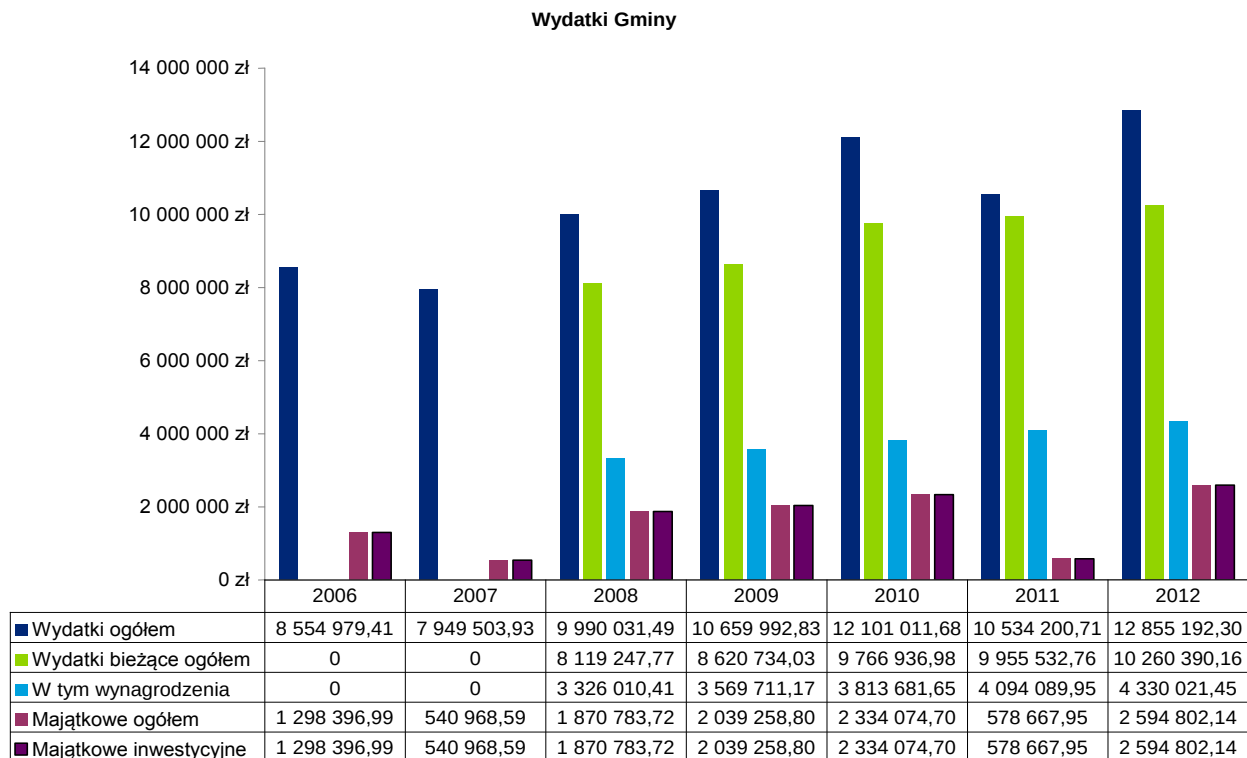

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największe dochody Gmina Cielądz uzyskała w 2012 roku, w kwocie 11 502 765,26 zł, najmniejsze natomiast – w 2006 roku, w kwocie 8 098 076,78 zł. W 2006 roku nie uzyskano dochodów majątkowych, a w latach 2006-

2008 Gmina nie otrzymywała żadnych dotacji. Największe zasoby dochodów własnych uzyskano w 2012 roku, w kwocie 2 825 064,13 zł, natomiast najmniejszą kwotę 1 539 927,33 zł – w 2006 roku.

Rysunek 13. Wybrane wydatki Gminy Cielądz w latach 2006-2012

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największa ilość wydatków ogółem przypadła na 2012 rok, w kwocie 12 855 192,30 zł, natomiast najmniejsza – w 2007 roku w kwocie 7 949 503,93 zł.

Budżet Gminy Cielądz, według danych Urzędu Gminy w Cielądzu, ogółem w 2013 roku wygląda następująco:

- w 2013 roku – 12 856 281,71 zł

Z tego na działalność oświatową przeznaczono 4 840 002,46 zł.

Największy budżet do dyspozycji Gminy Cielądz przypadł na 2013 rok.

2.7. ANALIZA SWOT

ZASOBY, ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE ORAZ SFERA GOSPODARCZA GMINY CIELĄDZ

Tabela 19. Analiza SWOT zasobów, zagospodarowania przestrzennego oraz sfery gospodarczej Gminy Cielądz

Mocne strony	Słabe strony
• liczba ludności w wieku produkcyjnym (utrzymująca się na stałym poziomie) • zaangażowanie mieszkańców w działalność stowarzyszeń i klubów • fundusz sołecki • czyste powietrze • niski poziom hałasu • obfite zalesienie terenu • niski poziom przestępczości • warzywnictwo (wiodące uprawy: pomidor, kapusta, kalafior) • produkty regionalne: kwas chlebowy, burakowy, napój selerowy, lemoniada jabłkowa • ogólnopolski festiwal Disco Polo, wieś pomidorowa • tereny pod zabudowę, napływ ludności z miasta, rozwój osadnictwa • gminny park z amfiteatrem • dbałość o estetykę gminy	• rozdrobnienie gospodarstw rolnych • stan infrastruktury drogowej • ograniczone złoża dobrej jakości wód podziemnych • przestarzała (wymagająca modernizacji) sieć wodociągowa • zły stan bazy/ zaplecza edukacyjnego i sportowego • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej • brak świetlic wiejskich, przedszkoli punktów przedszkolnych • brak miejsc do organizacji imprez okolicznościowych • brak zaplecza noclegowo-gastronomicznego • ograniczone środki finansowe • niska aktywności przedsiębiorcza wśród mieszkańców

Szanse	Wyzwania
• położenie w pobliżu Rawy Mazowieckiej, Warszawy oraz aglomeracji łódzkiej • rozbudowana sieć dróg powiatowych na terenie gminy • droga wojewódzka przebiegająca przez teren gminy • stworzenie oferty Gminnego Domu Kultury odpowiadającej na potrzeby mieszkańców • rozwój agroturystyki konnej • budowa zbiornika wodnego do celów rekreacyjno-wypoczynkowych • stworzenie oferty turystycznej na bazie posiadanych zasobów (zagroda u Sochy, zabytkowy kościół w Sierzchowach, dwór w Ossowicach) • lokalizacja inwestorów w „cielądzkiej strefie ekonomicznej” • środki pomocowe dla rolników • rozwój osadnictwa, napływ ludności spoza gminy	• starzejące się społeczeństwo • bezrobocie • położenie w pobliżu Rawy Mazowieckiej, Warszawy oraz aglomeracji łódzkiej (migracja osób młodych) • lokalne podtopienia • odpływ wykształconej kadry • zmiany administracyjne obszarów gminnych • pogarszająca się sytuacja ekonomiczna mieszkańców gminy • zanikające więzi międzyludzkie (zanikająca więź sąsiedzka)

Źródło: Opracowanie własne

2.8. SONDAŻ OPINII SPOŁECZNEJ

2.8.1. OBSERWACJE I WNIOSKI Z BADANIA OPINII KLUCZOWYCH REPREZENTANTÓW SPOŁECZNYCH GMINY

W miesiącu sierpniu 2013 r. przeprowadzone zostały wywiady telefoniczne, ze wskazanymi przez Urząd Gminy, głównymi interesariuszami. Niestety niewiele osób, wskazanych na liście wyraziło chęć wzięcia udziału w rozmowie, tłumacząc się głównie brakiem czasu oraz przydatnych informacji. Ostatecznie uzyskano odpowiedzi jedynie od 7 respondentów. W badaniu udział wzięło:

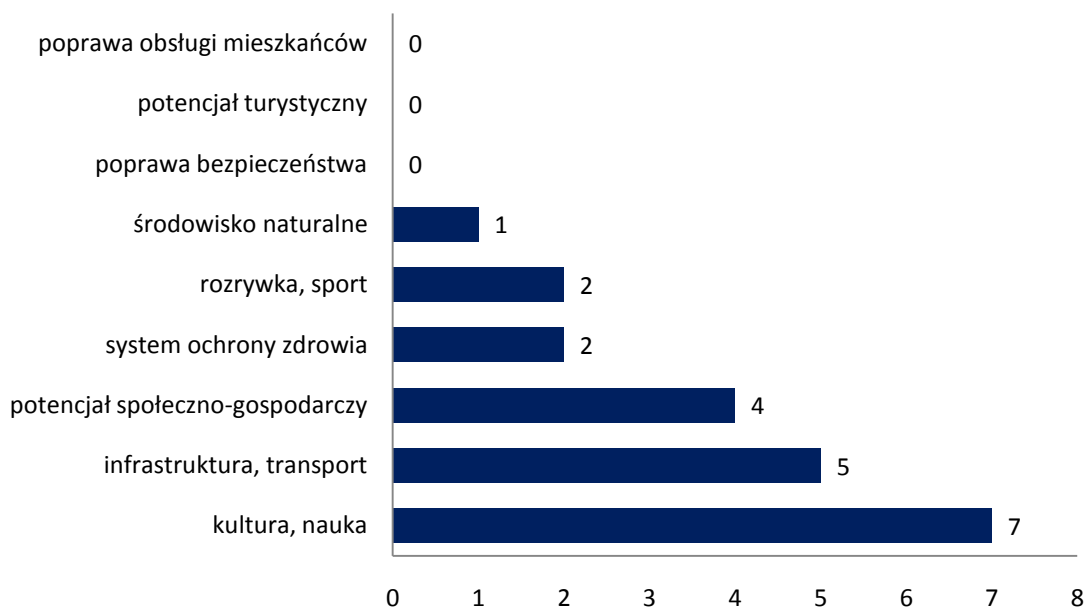
- 5 radnych (w tym: 1 sołtys, 1 przedstawiciel organizacji pozarządowej, 1 przedsiębiorca)
- 2 sołtysów.

Podczas rozmowy telefonicznej poproszono o wybór trzech (spośród dziewięciu predefiniowanych) obszarów działań priorytetowych dla rozwoju ich gminy:

1. Kultura, oświata i nauka;
2. Rozrywka i sport;
3. Infrastruktura i transport;
4. Potencjał społeczno – gospodarczy;
5. Potencjał turystyczny;
6. Jakość środowiska naturalnego;
7. Jakość systemu ochrony zdrowia;
8. Bezpieczeństwo;
9. Funkcjonowanie Urzędu Gminy i jego pracowników.

W rozmowie respondenci wskazywali przede wszystkim na konieczność podejmowania inicjatyw w obszarze kultury i nauki, infrastruktury i transportu oraz rozwoju potencjału społeczno – gospodarczego gminy (rozkład odpowiedzi zilustrowany został na rysunku poniżej).

Wykres 1. Obszary priorytetowe wg interesariuszy.

Źródło: Opracowanie własne

W pytaniu drugim główni interesariusze zostali poproszeni o skonkretyzowanie najważniejszych inicjatyw, które ich zdaniem Gmina powinna podjąć we wskazanych wcześniej obszarach priorytetowych. Opisano je poniżej szeregując poszczególne obszary od najczęściej do najrzadziej wskazywanego w pytaniu pierwszym.

W kwestiach dotyczących kultury i nauki (7 wskazań) respondenci wymieniali następujące propozycje działań:

- Remont i rozbudowę szkoły podstawowej
- Budowę nowej placówki szkolnej
- Podniesienie poziomu nauczania języków obcych (gł. angielskiego)
- Podniesienie poziomu nauczania informatyki
- Budowę domu kultury

W obszarze poprawy stanu infrastruktury i transportu (5 wskazań) mówiono głównie o potrzebie:

- Poprawy stanu dróg gminnych
- Przygotowaniu terenów pod zabudowę jednorodzinną
- Poprawie melioracji

W obszarze potencjału społeczno – gospodarczego gminy (4 wskazania) wyszczególniano inicjatywy dot.:

- przyciągania inwestorów strategicznych
- utworzenia strefy ekonomicznej
- niezwiększania obciążeń podatkowych
- odpowiedniej promocji gminy jako miejsca atrakcyjnego inwestycyjnie

W zakresie poprawy systemu ochrony zdrowia (2 wskazań) wskazywano na:

- brak lekarzy stomatologów (przyjmujących publicznie)
- brak personelu wyspecjalizowanego w przychodniach (np. pielęgniarek)
- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów
- wymagające poprawy warunki dla praktykantów w lokalnych przychodniach

Równie ważny co opieka zdrowia był dla respondentów obszar dotyczący działań związanych z rozrywką i sportem. Interesariusze dostrzegają tu konieczność:

- wsparcia finansowego dla instytucji pożytku publicznego
- wybudowania boiska i sali gimnastycznej przy szkole
- modernizacji infrastruktury boiskowej
- budowy domu kultury
- budowy zadaszenia nad sceną w parku.

Ostatnie miejsce na liście obszarów priorytetowych zajęły kwestie związane ze stanem środowiska naturalnego (1 wskazanie), w rozmowach przede wszystkim zwrócono uwagę na:

- oczyszczenie terenów leśnych (śmieci)
- regulację i oczyszczenie koryta rzeki
- ochronę skupisk ptaków
- rekultywację środowiska naturalnego

Choć żaden z respondentów nie wskazał na liście obszarów priorytetowych zagadnień dotyczących poprawy poziomu bezpieczeństwa, rozwoju potencjału turystycznego gminy czy funkcjonowania urzędu gminy, to w późniejszej rozmowie padały propozycje inicjatywy, które można byłoby w przyszłości podjąć w celu usprawnienia ich funkcjonowania.

Respondenci wskazywali m.in. na potrzebę poprawienia efektywności służb policyjnych (np. poprzez zwiększenie liczby patroli) czy wprowadzenie monitoringu. W związku z funkcjonowaniem urzędu gminy respondenci chcieliby zwiększenia jego dostępności poprzez wydłużenie godzin pracy oraz lepszego przepływu informacji na temat podejmowanych przez gminę działań. Trzy osoby zaproponowały konkretne inicjatywy mające wpływ na zwiększenie turystycznego potencjału regionu. Odnotowano głos sugerujący wspieranie działań na rzecz utworzenia na terenie gminy wiosek tematycznych, kolejna propozycja dotyczyła budowy ośrodka rekreacyjnego. Poruszono również problem dbałości o stan miejsc pochówku żołnierzy I wojny światowej (Żdżary).

Mocne strony miasta i gminy wskazane przez głównych interesariuszy to:

- kapitał ludzki, duże zaangażowanie społeczne (a szczególnie potencjał młodzieży)
- sport i silna drużyna piłkarska
- działania urzędu gminy i obsługa mieszkańców

- funkcjonujące na terenie gminy stowarzyszenie kulturalno-historyczne
- dom kultury
- położenie geograficzne
- dobre połączenie drogowe
- położenie geograficzne
- czystość otoczenia

Szanse na rozwój gminy interesariusze dostrzegają głównie w związku ze:

- stworzeniem strefy ekonomicznej
- przyciągnięciem inwestorów i realizacją inwestycji gospodarczych
- dobrym położeniem gminy
- odrobinieniem gruntów w celu przyciągnięcia inwestorów
- wyznaczeniem i przygotowaniem terenów pod zabudowę jednorodzinną
- wspieraniem powstawania nowych zakładów produkcji
- budową domu kultury
- remontem dróg
- działaniami promocyjnymi
- inwestycjami w oświatę

Słabe strony gminy upatrywane są przez pryzmat:

- złego stanu infrastruktury drogowej
- bezrobocia
- złego stanu budynku szkoły podstawowej oraz niskiego poziomu nauczania (m.in. języków obcych)
- systemu ochrony zdrowia
- małą przedsiębiorczość lokalną
- braku terenów pod zabudowę jednorodzinną
- braku ławek w miejscach publicznych np. przy stawach

Zagrożenia dla rozwoju gminy definiowano w podobnych kategoriach:

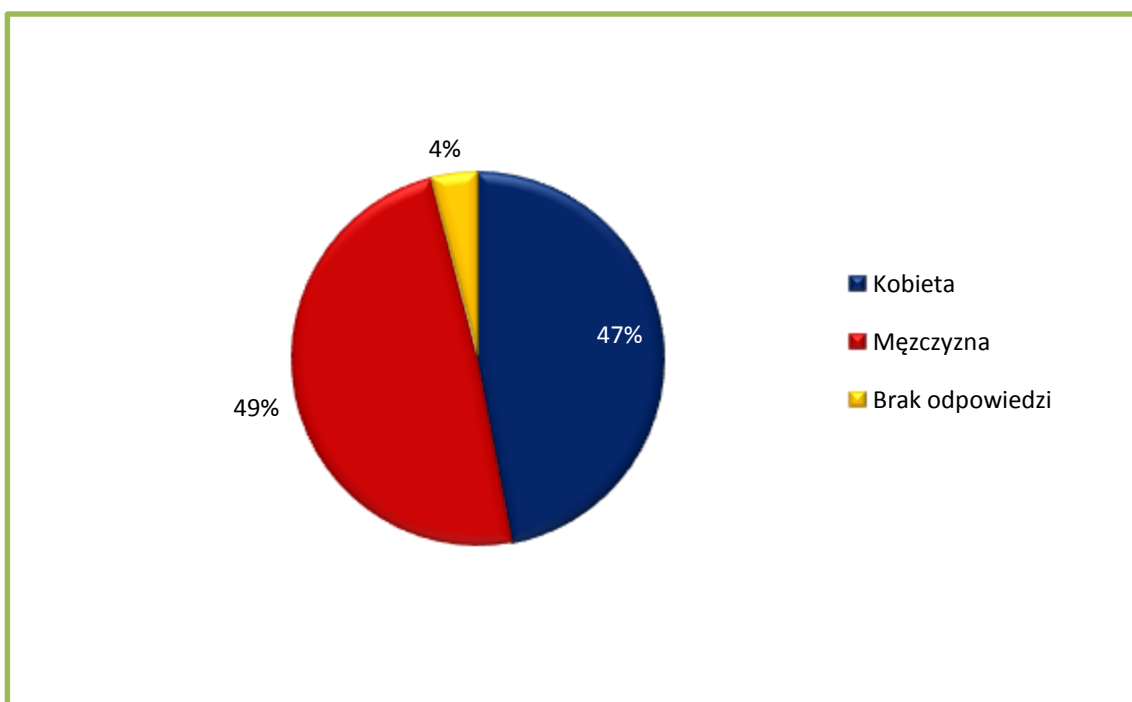
- ograniczonych funduszy i zbyt małych środków w stosunku do koniecznych wydatków
- wzrastającego bezrobocia
- migracji osób młodych
- obciążenia gminy zbyt wysokimi wydatkami związanymi ze szkolnictwem
- zaniedbań inwestycyjnych.

2.8.2. OBSERWACJE I WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO PRZEPROWADZONEGO Z MIESZKAŃCAMI GMINY

Badanie zostało przeprowadzone w dniu 23 lipca 2013 roku na terenie Gminy Cielądz przez firmę Pheno sp. z o.o. na zlecenie Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.. Realizatorzy badania nie zgłosili żadnych problemów respondenci byli pozytywnie nastawieni do badania, chętnie udzielali odpowiedzi, często komentując aktualną sytuację w gminie.

Respondenci biorący udział w badaniu zostali dobrani drogą losową, spełniali jedno wspólne kryterium jakim był fakt zamieszkiwania na terenie gminy Cielądz. W badaniu wzięło udział 100 respondentów. Grupy kobiet i mężczyzn były prawie równe – 47 kobiet do 49 mężczyzn. Czterech respondentów nie zaznaczyło swojej płci w ankiecie.

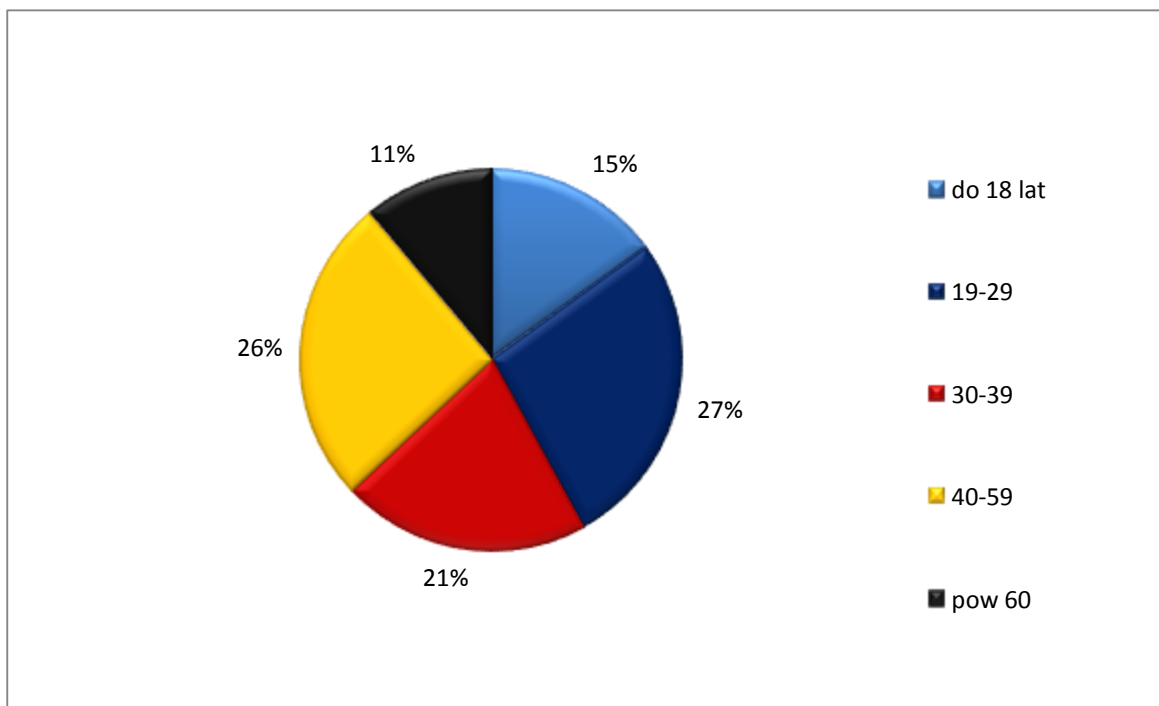
Wykres 2. Płeć respondentów.

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniejszą grupę respondentów (27%) stanowiły osoby z grupy wiekowej od 19 do 29 lat. Podobnie liczni byli ludzie czterdziesto- i pięćdziesięcioletni (26%), a nieco ponad jedna piąta wszystkich ankietowanych to dzisiejsi trzydziestolatkowie (21%). Mniej licznie reprezentowani byli ludzie bardzo młodzi do 18 r.ż. (15%). Mieszkańcy powyżej sześćdziesiątego roku życia stanowili 11% wszystkich ankietowanych osób.

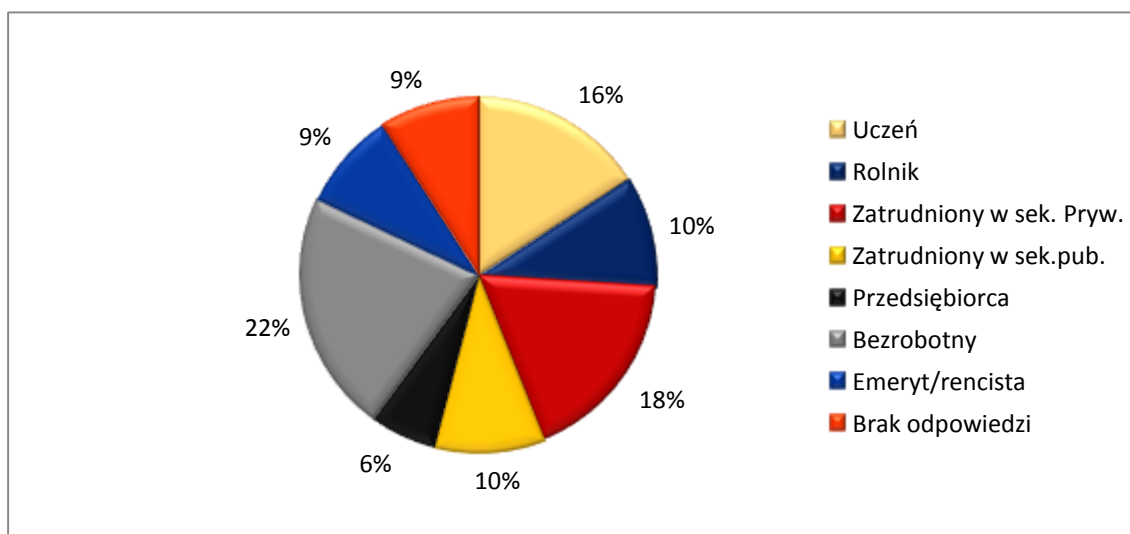
Wykres 3. Wiek respondentów.

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę status zawodowy ankietowanych osób najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne (22%) oraz pracownicy sektora prywatnego (18%). 16% respondentów zadeklarowało status osoby uczącej się (w tym studenta). Po 10% osób z grupy ankietowanych to rolnicy oraz pracownicy sektora publicznego, a kolejne 9% korzysta ze świadczeń w postaci rent lub emerytur. Najmniej wśród ankietowanych było reprezentantów przedsiębiorców (6%), zaś 9% respondentów nie ujawniło swojego statusu zawodowego

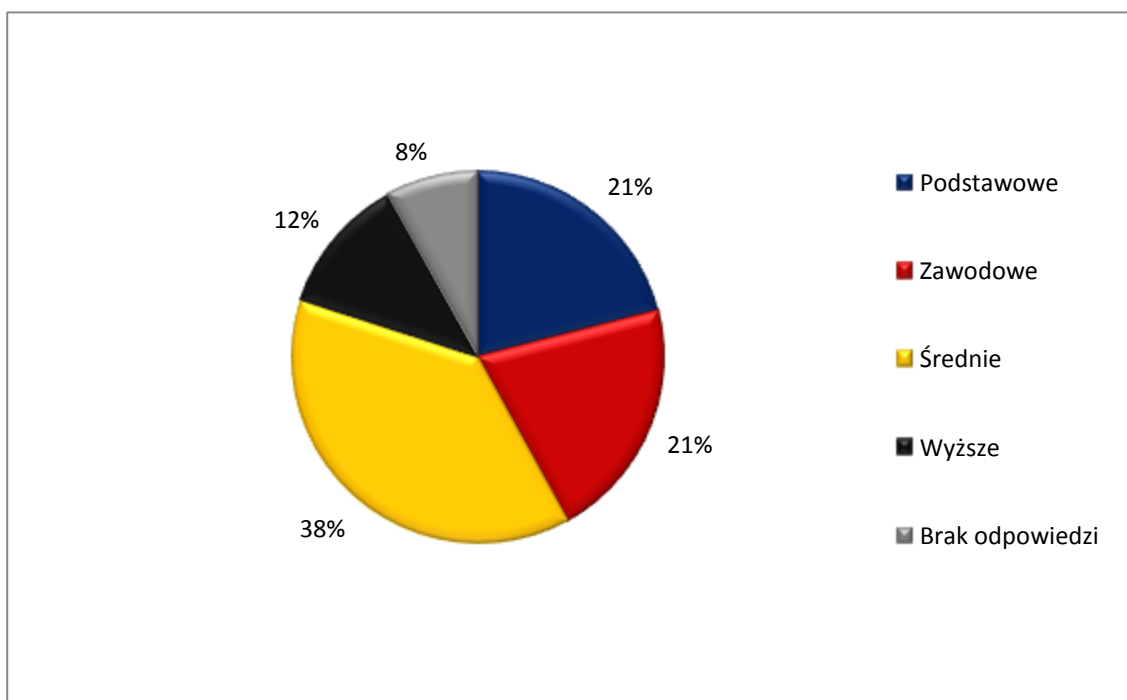
Wykres 4. Status zawodowy respondentów.

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem wykształcenia ponad jedna trzecia ankietowanych, to osoby z wykształceniem średnim (38%). Nieco ponad jedna piąta ankietowanych mieszkańców to osoby z wykształceniem zawodowym oraz podstawowym (po 21%). Dyplom szkoły wyższej posiada jedynie 12% respondentów. Również w tym przypadku 8% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

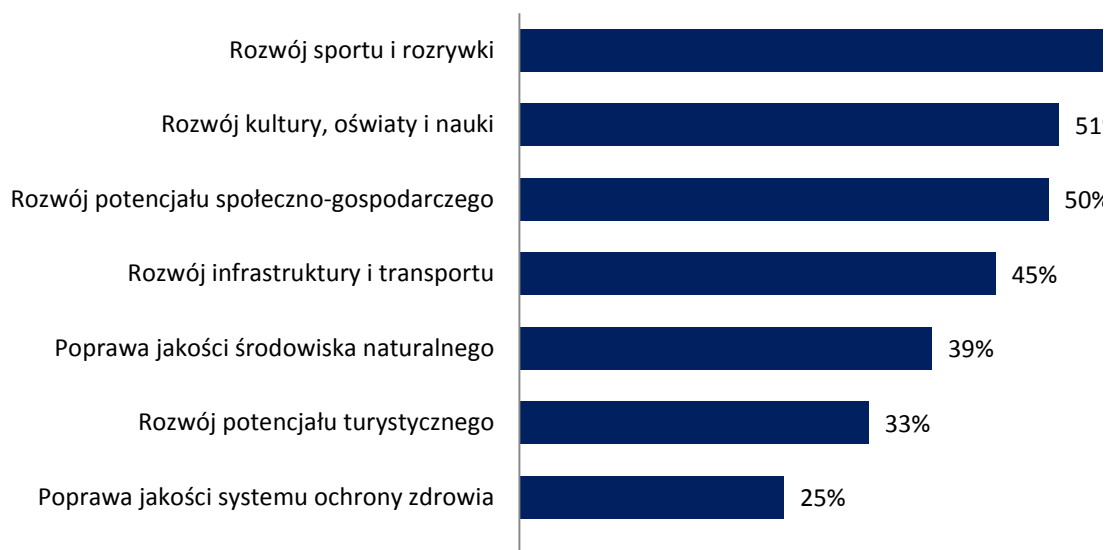
Wykres 5. Wykształcenie respondentów.

Źródło: Opracowanie własne

W pierwszym pytaniu, respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech obszarów, które w ich opinii powinny być najważniejsze dla rozwoju Gminy Cielądz w perspektywie najbliższych lat. Następnie mieli za zadanie doprecyzować obszary przyszłych zmian poprzez wymienienie trzech kluczowych inicjatyw/działań z nimi związanych. Odpowiedzi udzielane przez respondentów zaprezentowane zostały w formie graficznej na poniższym wykresie:

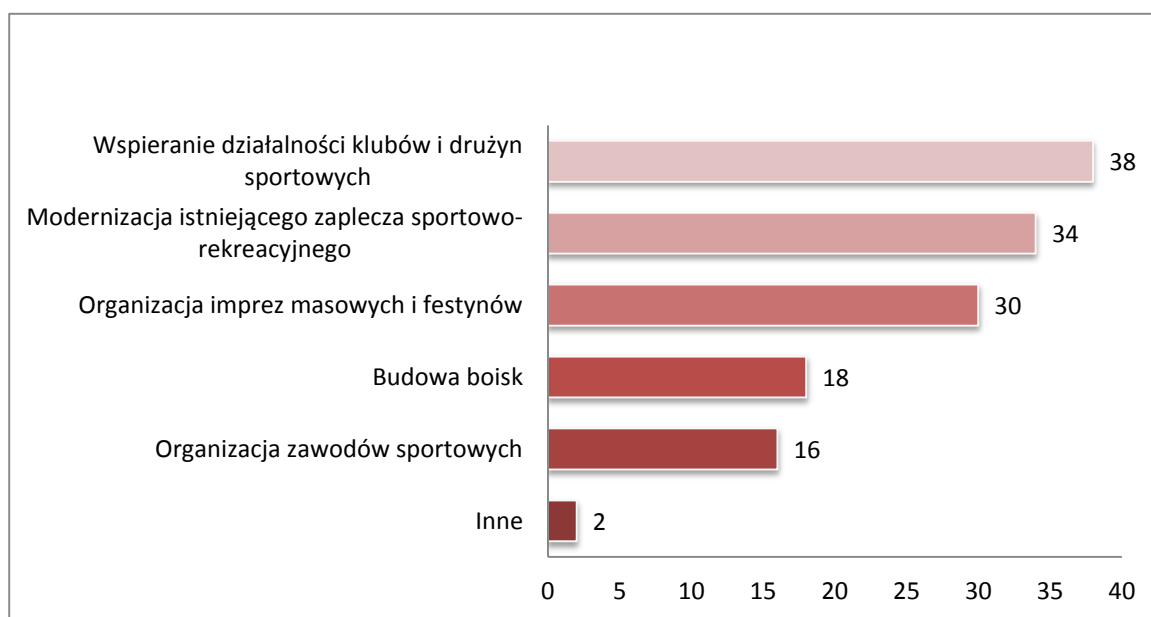
Wykres 6. Najistotniejsze obszary przyszłych zmian:

Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejsze dla ankietowanych mieszkańców Gminy były działania związane z rozwojem obszaru rozrywki i sportu, na który wskazała ponad połowa wszystkich respondentów (64%) oraz inicjatywy dotyczące rozwoju kultury, oświaty i nauki (51%). Trzecią pod względem istotności wskazywaną w ankietach sferą była gospodarka oraz rozwój potencjału społecznego, na którą zwróciła uwagę połowa wszystkich ankietowanych osób.

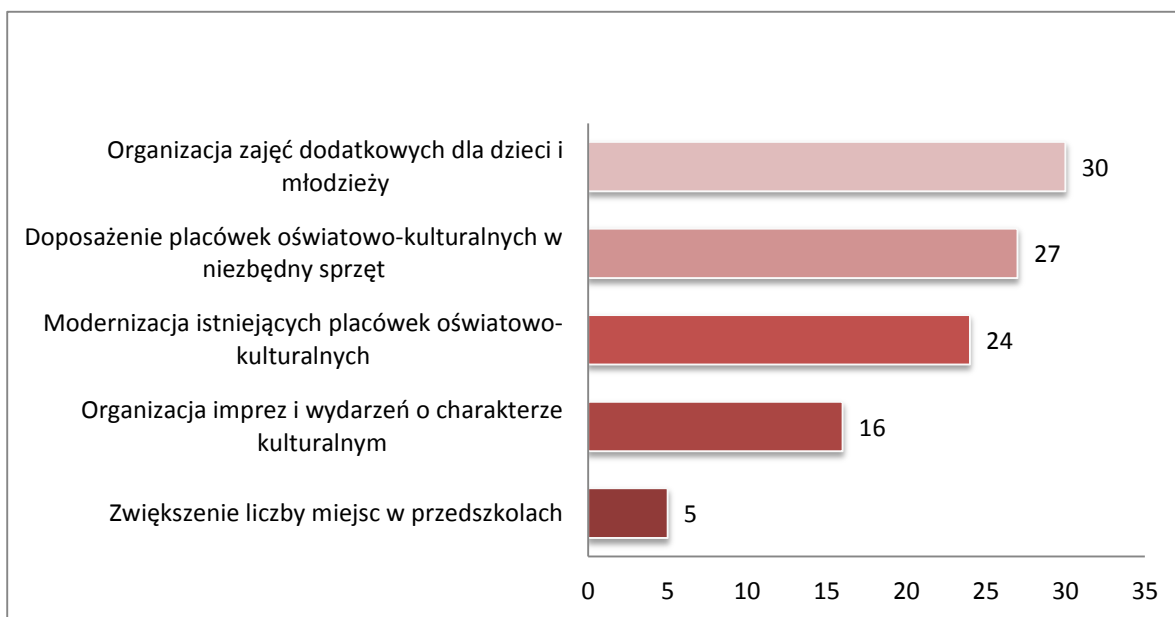
Wykres 7. Rozwój sportu i rozrywki:

Źródło: Opracowanie własne

Dla 59% grupy respondentów, którzy wskazali obszar sportu i rekreacji jako priorytetowy, najważniejsze jest wspieranie działalności klubów i drużyn sportowych funkcjonujących na terenie gminy. Następną w kolejności inicjatywą ważną dla mieszkańców Gminy Cielądz jest modernizacja istniejącego zaplecza sportowo-rekreacyjnego, na które wskazało 53% tej grupy. Blisko połowa (47%) uznała, iż należy organizować imprezy masowe (w tym koncerty) i festyny. Kolejnym działaniem, na które zwróciło uwagę 28% grupy była budowa boisk oraz organizacja zawodów sportowych (25%).

Wykres 8. Rozwój kultury, oświaty i nauki:

Źródło: Opracowanie własne

Ponad połowa grupy osób, które wskazały na priorytetowy charakter kultury i nauki, za najważniejsze projekty uważa organizację zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (59%) oraz doposażenie placówek oświatowo-kulturalnych w niezbędny sprzęt, taki jak komputery, sprzęt sportowy oraz elektroniczny (53%). Równie ważnym aspektem dla 47% respondentów tej grupy jest modernizacja istniejących placówek oświatowo-kulturalnych oraz organizacja imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym (31%). Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach jest uważane za istotne dla jedynie wg 10% respondentów, co stanowi najmniej popularną odpowiedź w tym obszarze działań.

Trzecim najważniejszym obszarem, który powinien być uwzględniony w planach rozwoju Gminy Cielądz na najbliższe lata jest dla 50% wszystkich respondentów rozwój potencjału społeczno - gospodarczego.

Wykres 9. Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego:

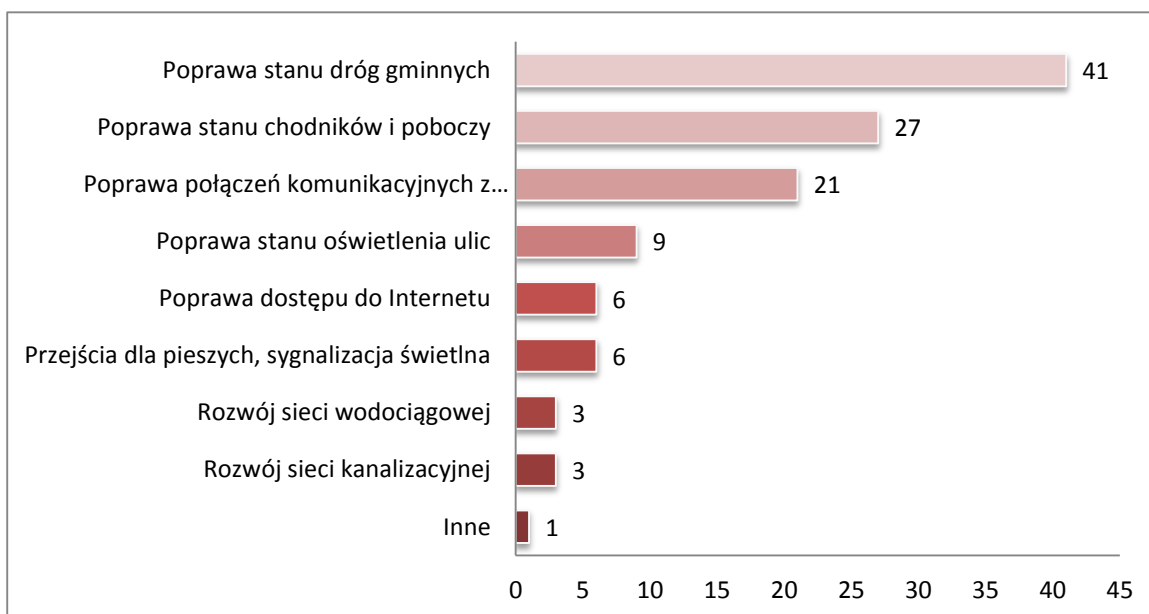

Źródło: Opracowanie własne

Według 25 respondentów – co stanowi 50% badanych wskazujących na priorytetowy charakter obszaru potencjału społeczno – gospodarczego, na największą uwagę zasługuje inicjatywa związana ze szkoleniem osób poszukujących pracy oraz działania aktywizujące lokalną społeczność (44%). Ponad jedna trzecia oczekuje organizacji prac interwencyjnych (36%). Niewiele mniej – 28%, uznało, że niezbędną inicjatywą są działania wspierające rozwój lokalnej przedsiębiorczości, natomiast działania wspierające rozwój rolnictwa, jak i działania przyciągające inwestorów zyskały odpowiednio po 20% i 18% zwolenników. Najmniej spośród badanych respondentów, w tym obszarze działań uznało za istotne wspieranie działalności stowarzyszeń i klubów – jedynie 12% wskazań

Czwartym najistotniejszym w opinii respondentów obszarem dla rozwoju gminy jest kwestia infrastruktury i transportu, na który wskazało w kwestionariuszach 45% wszystkich ankietowanych mieszkańców.

Wykres 10. Rozwój infrastruktury i transportu:

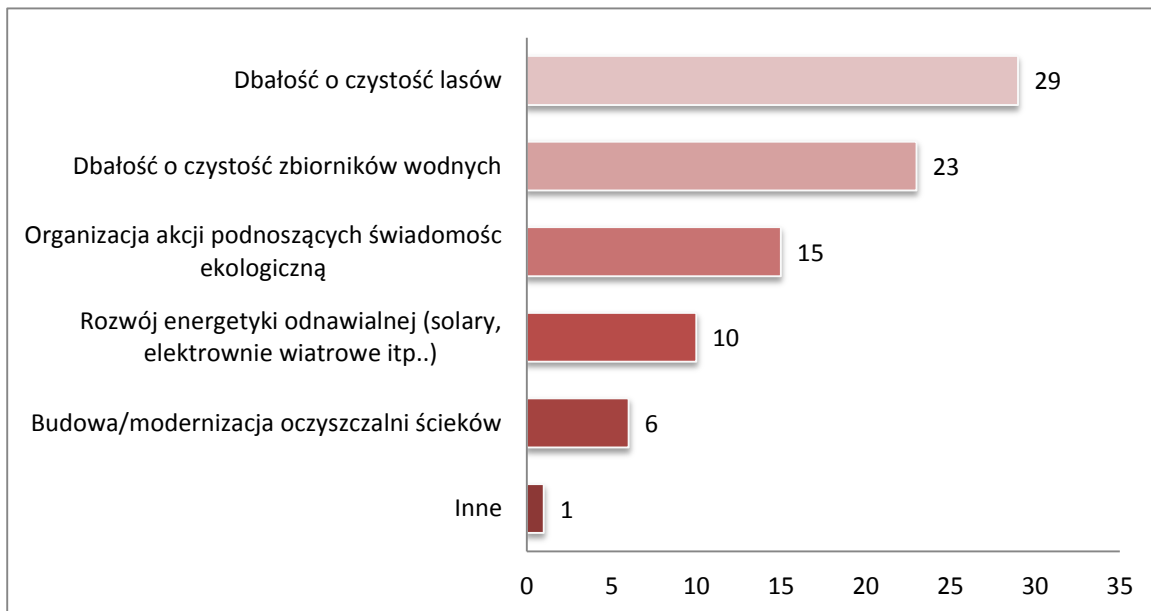
Źródło: Opracowanie własne

W obrębie obszaru dotyczącego poprawy jakości systemu ochrony zdrowia ankietowani mieszkańcy najczęściej dostrzegają potrzebę zapewnienia dostępu do podstawowej opieki lekarskiej (wskazały na nią 23 osoby, stanowiące 54% grupy dla której priorytetem są działania dotyczące służby zdrowia) oraz dostępu do lekarzy specjalistów - 20 osób (48%). Organizacja bezpłatnych badań profilaktycznych istotna jest dla 11 respondentów (26%), zaś 7 (16%) oczekuje modernizacji istniejących placówek opieki zdrowotnej. Tylko jedna osoba uznała, iż na terenie gminy powinna zostać zwiększona liczba funkcjonujących na terenie gminy aptek.

W tym obszarze, na największą uwagę według 91% grupy (osób uznających obszar infrastruktury za priorytetowy) zasługuje inicjatywa związana z poprawą stanu dróg gminnych. Ponad połowa uznała również za istotną poprawę stanu chodników i poboczy (60%), zaś kolejnym działaniem najczęściej wskazywanym w ankietach była sugestia poprawy połączeń komunikacyjnych z większymi ośrodkami miejskimi (46%). Kolejnym elementem, na który zwróciło uwagę 20% grupy jest poprawa stanu oświetlenia dróg, a wg 13% niezbędne są działania związane ze stworzeniem i poprawą jakości przejść dla pieszych oraz sygnalizacji świetlnej. Kolejne 13% zasygnalizowało potrzebę poprawy dostępu do Internetu, natomiast dla 6% konieczny dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej.

Następnym w kolejności obszarem, który nie powinien być pominięty w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz jest dla 39% respondentów kwestia stanu środowiska naturalnego, który zajął piąte miejsce w rankingu obszarów priorytetowych.

Wykres 11. Poprawa stanu środowiska naturalnego:

Źródło: Opracowanie własne

W tym przypadku najważniejsza zdaniem respondentów jest dbałość o czystość lasów (65%) oraz zbiorników wodnych (59%) – te dwie odpowiedzi zyskały zdecydowanie najwięcej wskazań w tym obszarze. Kolejną istotną kwestią jest organizacja np. w szkołach akcji podnoszących świadomość ekologiczną – wskazało na nią 15 ankietowanych (co stanowi 38% grupy uznającej środowisko naturalne za obszar priorytetowy), dla kolejnych 10 osób (26% grupy) ważny jest rozwój energetyki odnawialnej w postaci systemów solarnych, elektrowni wiatrowych itd. Ulepszenia związane z oczyszczalnią ścieków chciałoby wprowadzić zaledwie 15% grupy, a tylko jedna osoba dostrzega potrzebę poprawy sytuacji związanej z ochroną zwierząt na terenie gminy.

Na szóstym miejscu w rankingu działań priorytetowych znajduje się rozwój potencjału turystycznego gminy – wskazało na niego w swoich ankietach 33% wszystkich respondentów.

Wykres 12. Rozwój potencjału turystycznego:

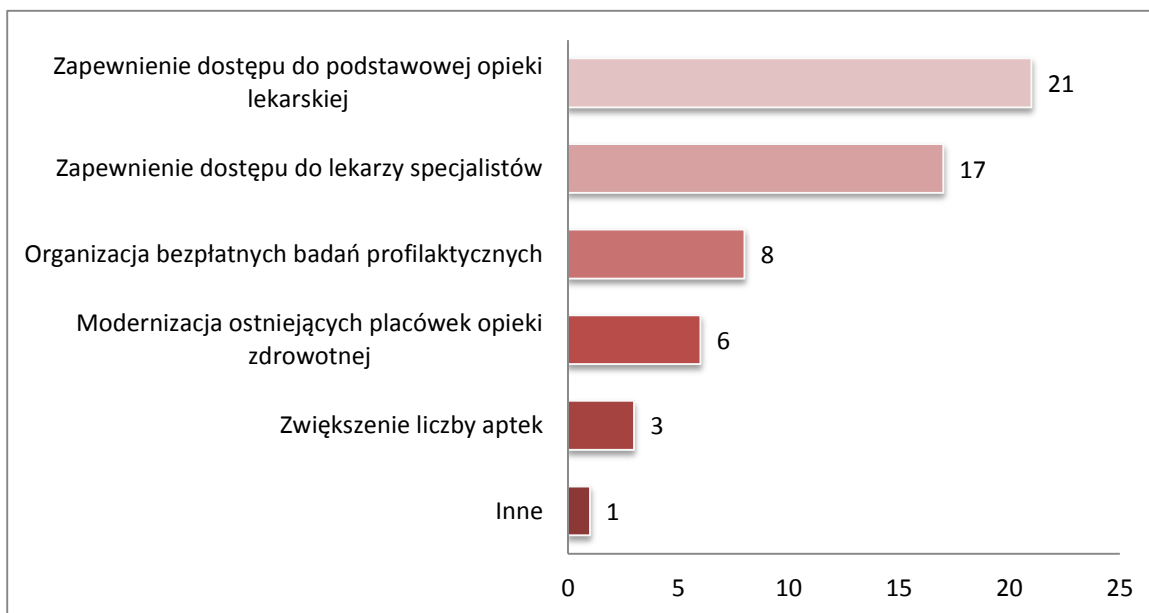

Źródło: Opracowanie własne

W tym obszarze zdecydowana większość grupy (76%), wskazującej turystykę jako priorytet dla działań gminy, uważa że najważniejsza dla rozwoju regionu jest promocja w Internecie i w mediach, która zapewni potrzebną reklamę gminy i ściąganie turystów. Kolejnym projektem, który zdaniem mieszkańców powinien być realizowany jest rozwój agroturystyki (36%). Zarówno, budowa/przystosowanie zbiornika wodnego co celów rekreacyjnych, jak i rozwój sieci szlaków tematycznych, zyskały po 30% wskazań, a rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej 24%. Następne inicjatywy wskazane przez badanych mieszkańców wiązały się z rozwojem sieci ścieżek rowerowych (18%) oraz organizacją imprez masowych (9%).

Przedostatnie miejsce pod względem istotności dla rozwoju gminy zajął obszar systemu ochrony zdrowia, na który wskazało w swoich ankietach 25% wszystkich badanych osób.

Wykres 13. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia:

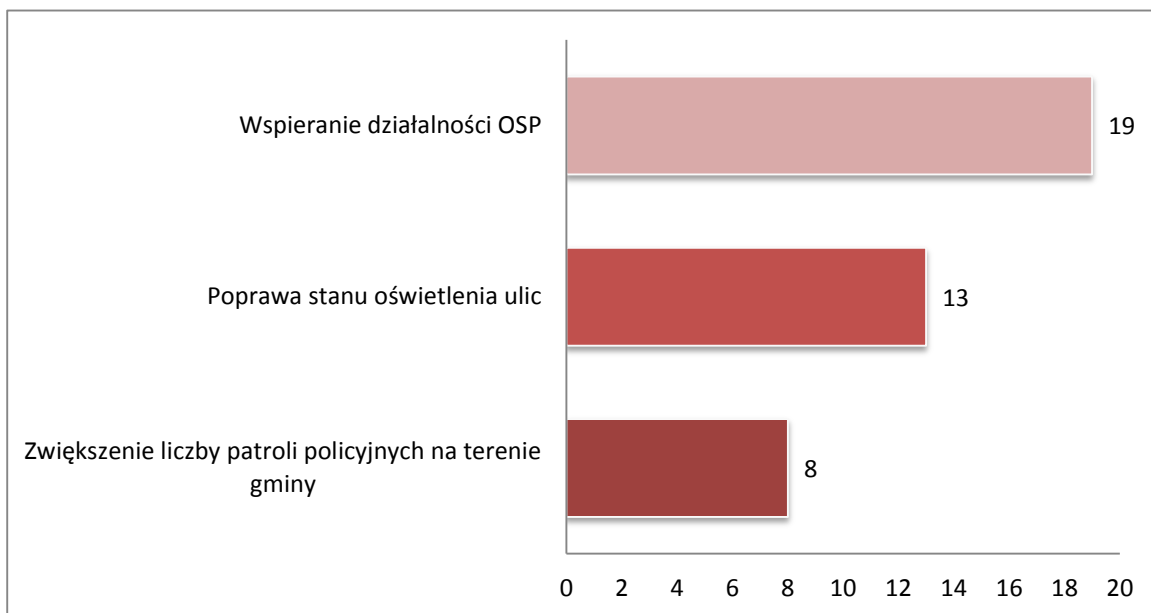

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani mieszkańcy koncentrowali się w tej kwestii na inicjatywach związanych z zapewnieniem dostępu do podstawowej opieki lekarskiej - zaznaczyło je w kwestionariuszach 21 osób (84% grupy uważającej obszar zdrowia za priorytetowy) oraz dostępu do lekarzy specjalistów (68%). Kolejne odpowiedzi nie cieszyły się zbyt dużą popularnością wśród mieszkańców gminy, odnotowano pojedyncze głosy postulujące organizację bezpłatnych badań profilaktycznych oraz modernizacji placówek opieki zdrowotnej. Tylko jedna osoba uznała, iż w gminie przydałaby się większa liczba aptek.

Ostatnie miejsce pod względem istotności dla rozwoju gminy zajął w opiniach respondentów obszar poprawy poziomu bezpieczeństwa – wskazała na niego w swoich ankietach 21% wszystkich badanych osób.

Wykres 14. Poprawa bezpieczeństwa:

Źródło: Opracowanie własne

W tym przypadku 19 respondentów (90% grupy) że najważniejsze jest wspieranie działalności OSP poprzez zakup nowego sprzętu (w tym auta strażackiego), a pozostałe odpowiedzi dotyczyły wspomnianych już przy obszarze infrastruktury i transportu kwestii stanu oświetlenia ulic. Ośmiu respondentów podkreśliło konieczność zwiększenia liczby patroli policyjnych pełniących służbę na terenie gminy

W kolejnym pytaniu respondenci mieli za zadanie wskazać kluczowe mocne strony Gminy Cielądz. Odpowiedzi na pytanie udzieliła znaczna część, bo aż 80% wszystkich badanych osób. Najwięcej osób (21%) uznało, że najważniejszymi zaletami gminy Cielądz są sport i infrastruktura sportowa. Dla kolejnych 28% istotna jest dobra lokalizacja i położenie wśród dużej ilości zieleni co sprawia, że gmina jest ładnym i przyjemnym miejscem do życia, natomiast 16% podkreśliło, że gmina posiada młodego, kreatywnego i aktywnego Wójta, który wprowadził znaczące ulepszenia oraz poprawił warunki życia w gminie. Następne 26% osób stwierdziło, że kluczowymi mocnymi stronami gminy jest spokój, poczucie bezpieczeństwa i wzajemnej sympatii wśród mieszkańców. Kolejnych 14% odpowiedzi związanych było z dużą ilością atrakcji, kultury i organizowanych imprez w gminie, a 20% osób upatruje szanse rozwoju w dobrych terenach inwestycyjnych. Pozostałe 7 osób zwróciło uwagę na dobre skomunikowanie gminy z większymi miastami, a tylko trzy głosy dotyczyły dobrego oświetlenia na terenie gminy.

Respondenci wskazali również kluczowe słabe strony Gminy – na pytanie odpowiedziała blisko jedna czwarta wszystkich ankietowanych osób (24%). Najczęściej wymieniano bezrobocie i brak perspektyw rozwoju, ograniczoną liczbę miejsc rozrywki i „nudę”. Mieszkańcom przeszkadza również słaby stan infrastruktury drogowej, o którym wspominali już w poprzednich odpowiedziach oraz skomunikowania z dużymi miastami (Łódź, Warszawa), jak i złe oświetlenie lokalnych dróg. Niewątpliwą wadą, którą jednak tylko zasygnalizowano w ankietach jest proces migracji ludzi młodych.

W kwestionariuszach respondenci mieli okazję do zaproponowania hasła reklamowego dla Gminy Cielądz. Najczęściej respondenci odwoływali się do określeń „nasza”, „przyjazna”, „dobra”. Poniżej wymieniono najciekawsze z odnotowanych w ankietach haseł:

- Miasto czy wieś? Nieważne. Ważne, że my czujemy się tu jak w domu!
- Gmina Cielądz – przyjazna Gmina
- Cielądz, do boju!
- Gmina Cielądz miejscem zmian na lepsze
- Cielądz – nasza super Gmina
- Gmina Cielądz – moją gminą
- Cielądz, najpiękniejsze miejsce do życia
- Gmina Cielądz, dobrą Gminą
- Cielądz to nasza Gmina!
- Cielądz – miejsce inwestycji
- Zapraszamy do Cielądza
- Cielądz to przyjazna Gmina

Zależności pomiędzy odpowiedziami, a płcią, wiekiem, statusem zawodowym i wykształceniem

W badaniu wzięło udział 47 kobiet, aż 53% spośród nich wskazało rozwój sportu i rozrywki jako priorytetowy obszar w przyszłych działaniach Gminy Cielądz. Kolejnym, istotnym obszarem, na który zwróciły uwagę kobiety jest rozwój infrastruktury i transportu oraz rozwój kultury, oświaty i edukacji (po 45% odpowiedzi). Duża ilość kobiet (42%) wskazało także rozwój potencjału społeczno-gospodarczego jako istotny obszar przyszłych działań, jak i poprawę jakości środowiska naturalnego (38%). Następnymi wskazaniami obszarów przez kobiety były poprawa jakości systemu ochrony zdrowia i rozwój potencjału turystycznego – po 23% odpowiedzi oraz jako ostatnia – poprawa bezpieczeństwa, na które wskazało zaledwie 19% spośród badanych kobiet.

W badaniu wzięło udział 49 mężczyzn, wśród których, podobnie jak u kobiet, najczęściej wskazywanym istotnym obszarem przyszłych działań jest rozwój rozrywki i sportu – 73% odpowiedzi. Drugim najczęściej wskazywanym obszarem był rozwój potencjału społeczno-gospodarczego oraz rozwój kultury, oświaty i nauki, które za istotne uważa 55% badanych mężczyzn. Rozwój infrastruktury i transportu zyskał poparcie 49% respondentów, natomiast rozwój potencjału turystycznego – 39%. Prawie tyle samo respondentów zaznaczyło odpowiedź związaną z poprawą jakości środowiska naturalnego – 37%. Obszarami mniej istotnymi dla respondentów jest poprawa jakości systemu zdrowia, na który zwróciło uwagę 30% mężczyzn oraz poprawa bezpieczeństwa, na którą wskazało tyle samo respondentów.

Respondenci różnili się od siebie również pod względem wieku. Najmłodszymi badanymi były osoby do 18 roku życia -15 osób. Również wśród tej grupy wiekowej najczęściej wskazywanym obszarem do przyszłych działań był rozwój sportu i rozrywki, który jest najbardziej istotny dla 12 spośród nich (80%). Następnymi ważnymi obszarami dla 7 respondentów (46%) z tej grupy wiekowej jest poprawa jakości środowiska naturalnego. Natomiast rozwój kultury, oświaty i edukacji, rozwój infrastruktury i transportu oraz rozwój potencjału społeczno-gospodarczego zyskały po 6 wskazań (40%). Rozwój potencjału turystycznego jest ważny dla 3 badanych (20%), tyle samo odpowiedzi wskazywało na poprawę bezpieczeństwa w Gminie, natomiast jedynie 2 osoby wskazały na poprawę jakości ochrony zdrowia.

Badani, będący w wieku od 19 do 29 roku życia stanowili najliczniejszą grupę respondentów. Podobnie, jak we wcześniejszych przypadkach najistotniejszymi obszarami do przyszłych działań był dla 16 osób (67%) w tej grupie wiekowej rozwój rozrywki i sportu, natomiast dla 12 osób (50%) najważniejszy jest rozwój infrastruktury i transportu, natomiast rozwój kultury, oświaty i edukacji – dla 9 osób (37%). Kolejnymi obszarami wartymi zainteresowania są dla 8 badanych rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, a poprawę jakości środowiska naturalnego oraz rozwój potencjału turystycznego wskazało po 7 osób. Kolejnych 4 respondentów wskazało za istotne w rozwoju poprawę jakości systemu ochrony zdrowia oraz poprawę bezpieczeństwa – zaledwie 3 osoby.

Kolejną grupą respondentów były osoby w wieku od 30 do 39 lat, których było 21 osób. Wśród tej grupy badanych najistotniejszymi priorytetami dla władz Gminy były rozwój kultury, oświaty i nauki – 14 wskazań (67%) oraz rozwój rozrywki, który zyskał 12 wskazań (57%). Niewiele mniej, bo 10 osób (47%) z tej grupy wiekowej wskazało rozwój infrastruktury i transportu, a 9 osób – poprawę jakości środowiska naturalnego, za najważniejszą dla rozwoju Gminy Cielądz. Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego jest istotnym elementem dla 7 osób, a rozwój

potencjału turystycznego i poprawa jakości systemu ochrony zdrowia – dla 6 respondentów. Obszarem, który jest mniej istotny dla respondentów jest dla 5 osób – poprawa bezpieczeństwa w Gminie.

Nieco starsi respondenci, czyli osoby pomiędzy 40, a 59 rokiem życia, których łącznie było 26, uznali, że najważniejszy w rozwoju Gminy Cielądz jest rozwój rozrywki i sportu – 16 wskazań (61%), rozwój potencjału społeczno - gospodarczego – 14 wskazań (54%), a rozwój kultury, oświaty i nauki – 13 (50%). Zarówno rozwój infrastruktury i transportu, jak i poprawa jakości środowiska naturalnego zyskały po 10 zwolenników. Na rozwój potencjału turystycznego i poprawę bezpieczeństwa wskazało po 6 osób, a dwie osoby mniej na poprawę jakości systemu ochrony zdrowia w obrębie Gminy.

Najstarszymi respondentami były osoby powyżej 60 roku życia, których w badaniu było 11. W tej grupie wiekowej najczęstszą odpowiedzią związaną z obszarami, które powinny być priorytetem w rozwoju miasta jest dla większości, czyli dla 7 osób (64%) rozwój potencjału społeczno-gospodarczego oraz dla 6 osób (54%) rozwój kultury, oświaty i nauki, rozwój rozrywki i sportu oraz rozwój infrastruktury i transportu. Następnymi istotnymi elementami według 5 (45%) najstarszych badanych mieszkańców Gminy Cielądz jest rozwój potencjału turystycznego i poprawa jakości ochrony zdrowia. Kolejnych 4 respondentów uznało, że warto by się również skupić na poprawie jakości środowiska naturalnego, natomiast najmniej osób, bo jedynie 3 – z danej grupy wiekowej wskazało poprawę bezpieczeństwa jako priorytet.

Badani respondenci byli także rozróżnieni ze względu na status zawodowy. Dla 16 osobowej grupy uczniów (w tym studentów) najistotniejszymi obszarami do przyszłych działań Gminy są rozwój rozrywki i sportu 12 wskazań (75%) oraz rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, który wskazało 8 wskazań (50%). Kolejną istotną kwestią według 7 uczniów jest zarówno rozwój kultury, oświaty i edukacji, jak i poprawa jakości środowiska naturalnego. Następnich 6 wskazań było na rozwój infrastruktury i transportu, a o 3 mniej na poprawę bezpieczeństwa. Najmniejsze poparcie wśród uczniów, bo jedynie po 2 wskazania zyskały odpowiedzi związane z poprawą jakości systemu ochrony zdrowia oraz rozwój potencjału turystycznego.

Kolejną grupę w badaniu stanowili rolnicy, których było zaledwie 10. Według 8 (80%) spośród nich, najważniejszymi obszarami działań powinien być rozwój rozrywki i sportu, według 7 (70%) – rozwój potencjału społeczno-gospodarczego oraz według 6 rozwój kultury, oświaty i edukacji jest niezbędny dla lepszego funkcjonowania mieszkańców Gminy Cielądz. Po 3 wskazania zyskały zarówno rozwój infrastruktury i transportu, jak i rozwój potencjału turystycznego oraz poprawa jakości systemu ochrony zdrowia. Najmniejszą popularnością wśród działań cieszą się wśród rolników poprawa jakości środowiska naturalnego – 2 wskazania oraz poprawa bezpieczeństwa – 1.

Osoby zatrudnione w sektorze prywatnym to kolejna grupa, która brała udział w badaniu. Takich respondentów było 18, a duża część z nich, czyli 14 osób (78%) stwierdziło, że najistotniejszymi obszarami, w obrębie których Gmina Cielądz powinna działać jest rozwój kultury, oświaty i edukacji, o trzy osoby mniej, czyli 11 osób (61%) uznało, że to rozrywka i sport są najistotniejszymi elementami rozwoju, a 8 respondentów (44%) wskazało rozwój infrastruktury i transportu jako ten kluczowy. Kolejne 6 osób wskazało poprawę jakości środowiska naturalnego oraz rozwój potencjału turystycznego jako priorytet, a 5 osób – rozwój potencjału społeczno-gospodarczego.

Najmniej osób, bo jedynie po 4, w tej kategorii wskazały poprawę bezpieczeństwa oraz poprawę jakości systemu ochrony zdrowia jako te kluczowe w przyszłych działaniach.

Zatrudnionych, lecz w tym przypadku w sektorze publicznym było 10 respondentów, a rozkład ich odpowiedzi nie był zbyt zróżnicowany. Rozwój infrastruktury i transportu zyskał 8 wskazań (80%), rozwój rozrywki i sportu – 7, a rozwój kultury, oświaty i nauki oraz poprawa jakości środowiska naturalnego po 6 wskazań. Kolejnym kluczowym obszarem działań dla 4 respondentów jest rozwój potencjału turystycznego, dla 3 poprawa jakości systemu ochrony zdrowia, a najmniej, bo jedynie 2 wskazania zyskała poprawa bezpieczeństwa w Gminie.

Wśród 6 przedsiębiorców najwięcej osób, bo 5 osób (83%) wskazało rozwój rozrywki i sportu oraz rozwój infrastruktury i transportu, poprawę jakości środowiska naturalnego i poprawę jakości systemu ochrony zdrowia – po 3 osoby (50%) za najbardziej kluczowy obszar do przyszłego podjęcia działań w Gminie Cielądz. Pozostałe wskazania badanych przedsiębiorców padły na rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, rozwój potencjału turystycznego oraz poprawę bezpieczeństwa – po 2 osoby. Najmniej wskazań zyskał rozwój kultury, oświaty i nauki, bo tylko jeden przedsiębiorca uznał, że jest to priorytetowy obszar do działań w Cielądzu.

Kolejną 22 osobową grupę, stanowili bezrobotni. W tym przypadku, podobnie jak we wcześniejszych przypadkach, najczęściej wybieranym kluczowym aspektem do działań jest rozwój infrastruktury i transportu oraz rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, na który zwróciło uwagę po 13 bezrobotnych (59%). Drugim w kolejności priorytetem w działaniach Gminy powinien być według bezrobotnych rozwój rozrywki i sportu – 12 wskazań (54%), następnie rozwój kultury, oświaty i nauki – 10 wskazań (45%). Kolejnym obszarem według 5 badanych bezrobotnych jest poprawa bezpieczeństwa, a także poprawa jakości środowiska naturalnego, a według najmniejszej części badanych, bo jedynie po 4 osoby wskazały rozwój potencjału turystycznego oraz poprawę jakości systemu ochrony zdrowia.

Emeryci i renciści stanowili jedną z mniej licznych grup, ponieważ było ich jedynie 9 osób. W tym przypadku do najbardziej priorytetowych obszarów należą według 7 (78%) emerytów i rencistów rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, według 6 (67%) spośród nich ważny jest rozwój rozrywki i sportu, a dla 5 (55%) – rozwój infrastruktury i transportu. Po 4 osoby za ważne uznały poprawę jakości środowiska naturalnego oraz poprawę jakości systemu ochrony zdrowia, a pozostałe obszary, czyli rozwój kultury, oświaty i nauki, rozwój potencjału turystycznego oraz poprawa bezpieczeństwa zyskały jedynie po 3 wskazania.

Niezależnie od wykształcenia najbardziej istotnymi obszarami dla badanych jest rozwój rozrywki i sportu, rozwój potencjału społeczno-gospodarczego oraz rozwój infrastruktury i transportu.

Porównując opinie mieszkańców i kluczowych reprezentantów Gminy Cielądz można zauważyć wyraźne dwa wspólne obszary priorytetowe dla przyszłego rozwoju gminy. Obie grupy dostrzegają wagę działań związanych z kulturą i nauką oraz potrzebą rozwoju szeroko pojętego potencjału społeczno – gospodarczego gminy. Najmniej wymagające interwencji wydają się być w ich opinii kwestie bezpieczeństwa oraz funkcjonowania urzędu gminy.

O ile w wywiadach z kluczowymi interesariuszami podkreślano wagę systemu ochrony zdrowia, to już w ankietach przeprowadzonych wśród mieszkańców sprawa ta zajęła dopiero przedostatnie miejsce na liście obszarów priorytetowych.

3. MISJA I WIZJA

Misja i wizja porządkują przyszłość gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji gminy pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Analiza sytuacji obecnej gminy na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Gminy informacji oraz badania przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz kluczowych reprezentantów gminy, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Cielądz na najbliższe lata. Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Cielądz do roku 2020, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez władze Gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjał i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym,
- wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju gminy w przyszłości oraz ram dla działań realizowanych w strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego gmina będzie dążyć w kolejnych latach, do 2020 roku. Wizja rozwoju powinna więc odpowiedzieć na pytanie, jak będzie wyglądała sytuacja społeczno – gospodarcza gminy po upływie danego okresu czasu, uwzględniając realizację planowanych działań strategicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem strategii, któremu podporządkowane są wszystkie cele realizowane przez gminę oraz działania podejmowane w ramach tych celów.

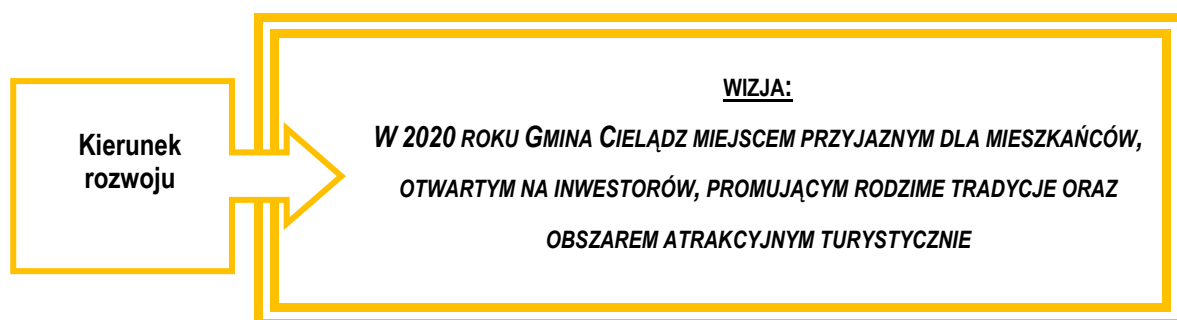
Poniższy schemat prezentuje w uproszczony sposób rolę wizji i misji w procesie planowania strategicznego.

Rysunek 14. misja i wizja, cele strategiczne

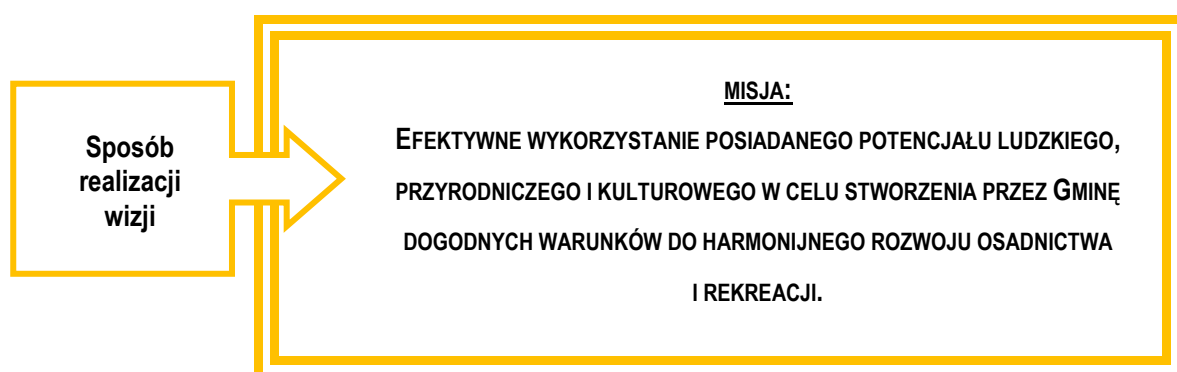

3.1. WIZJA I MISJA ORAZ STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

ISTOTĄ ZDEFINIOWANIA MISJI JEST WSKAZANIE ROLI, JAKĄ WŁADZE GMINY POWINNY PEŁNIĆ W DĄŻENIU DO NAJBARDZIEJ POŻĄDANEGO PRZYSZŁEGO KSZTAŁTU GMINY CIELĄDZ (WIZJI) W OPARCIU O POSIADANE ZASOBY Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY I KLUCZOWYCH INTERESARIUSZY. SFORMUŁOWANA WIZJA DAJE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE KIERUNKU I SPOSOBU DZIAŁANIA WŁADZ GMINY PRZYJĘTEGO NA OKRES DO 2020 ROKU.

Osiągnięcie powyżej określonego stanu docelowego, będzie możliwe dzięki realizacji misji gminy, którą jest:

Tak sformułowana przyszła wizja i misja gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów:

- potencjał w zakresie przyciągania inwestycji wynikający z korzystnej lokalizacji oraz warunków naturalnych,

- kapitał ludzki oraz szeroko rozumiane zasoby kulturowe i przyrodnicze determinujące atrakcyjność regionu,
- ukierunkowanie przyszłych działań władz gminy na rozwój społeczno-gospodarczy, poprawę stanu środowiska naturalnego oraz wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju turystyki

3.2. STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE CELE GMINY

ZIDENTYFIKOWANE CELE STRATEGICZNE WYZNACZAJĄ DOCELOWE, DŁUGOTERMINOWE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CIELĄDZ. NASTĘPNYM KROKIEM JEST PRZEŁOŻENIE KIERUNKÓW ROZWOJU NA POZIOM SZCZEGÓŁOWYCH DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH POPRZEC OKREŚLENIE I SFORMUŁOWANIE CELÓW OPERACYJNYCH.

Biorąc pod uwagę określoną w poprzednich rozdziałach misję i wizję gminy oraz wyniki oceny jej potencjału, sprecyzowano zbiór poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Cele strategiczne, koncentrując się na oczekiwanych rezultatach, wskazywać nam będą określony na najbliższe lata kierunek rozwoju gminy.

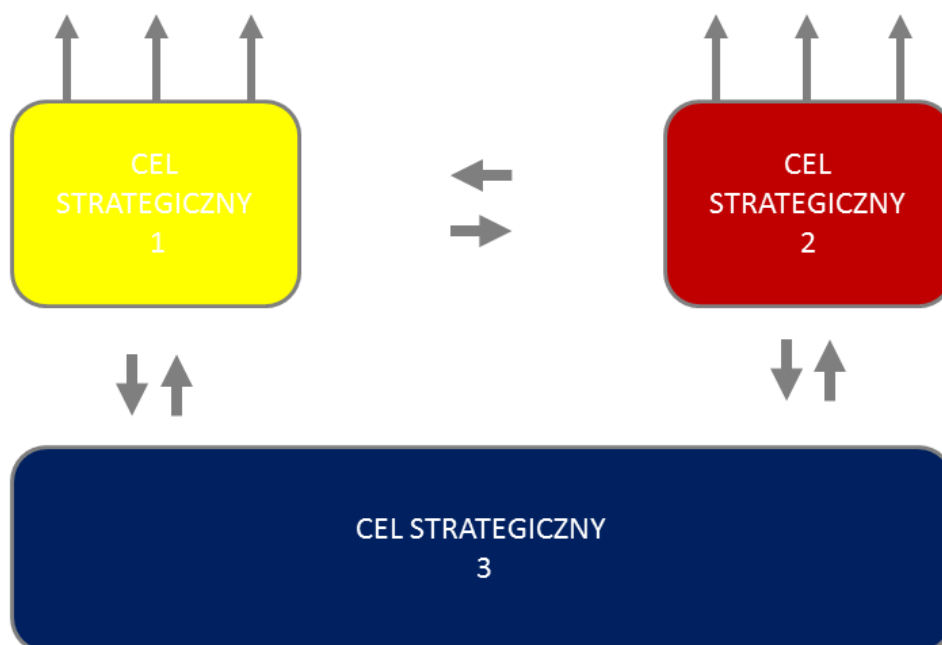
Dla każdego celu strategicznego wskazano grupę celów operacyjnych, których realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego. Cele operacyjne koncentrować się będą na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie powinny zostać podjęte przez władze gminy.

W trakcie przygotowania strategii dla trzech wypracowanych celów strategicznych, określono osiem celów na poziomie operacyjnym. W ramach każdego z wymienionych celów operacyjnych, zaproponowano katalog działań, które może realizować gmina w celu realizacji zamierzonego celu.

Przedstawiona w tym dokumencie lista celów i działań operacyjnych stanowi jedynie propozycję i nie należy jej traktować jako zbioru wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed gminą. Są to sugestie i przykłady, które w zależności od potrzeb mogą być uzupełniane o kolejne elementy.

Istotne jest, iż cel 2 stanowi niejako bazę/ punkt wyjścia dla realizacji celów operacyjnych 1 i 3. Jednocześnie należy mieć na uwadze fakt, iż wszystkie cele operacyjne wpływają na siebie wzajemnie i powinny być realizowane równocześnie.

**W 2020 ROKU GMINA CIELĄDZ MIEJSCEM PRZYJAZNYM DLA
MIESZKAŃCÓW, OTWARTYM NA INWESTORÓW, PROMUJĄCYM
RODZIMĄ TRADYCJĘ ORAZ OBSZAREM ATRAKCYJNYM TURYSTYCZNIE**

3.2.1. CEL STRATEGICZNY 1

ROZWÓJ SPOŁECZNO- GOSPODARCZY

CEL OPERACYJNY 1.1

WSPIERANIE AKTYWNOŚCI OŚWATOWEJ, KULTURALNEJ, SPORTOWEJ I REKREACYJNEJ

Pierwszym celem operacyjnym w ramach celu strategicznego ukierunkowanego na rozwój społeczno - gospodarczy gminy jest wspieranie szeroko pojętej aktywności o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym. Działanie to jest zgodne z oczekiwaniami mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy, którzy podkreślali, że mocą stroną gminy są jej mieszkańcy, których ciągły rozwój należy wspierać. Zapewnienie odpowiednich warunków do życia kulturalnego i rekreacji jest jednym z działań zapobiegających odpływowi ludzi do większych ośrodków miejskich, a przy odpowiedniej promocji może stać się także magnesem przyciągającym i zachęcającym się do osiedlania się na terenie gminy nowych osób (a więc nowych podatników). Działania te wpisują się w II filar Strategii rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 w obszarze wysokiego standardu i dostępu do usług publicznych.

Mieszkańcy Cielądza są ludźmi aktywnymi i angażującymi się w działalność różnego rodzaju klubów i stowarzyszeń (historycznych, regionalnych, zespołów muzycznych itp.). Szczycą się m.in. dużym zaangażowaniem w działalność sportową (silna drużyna piłkarska, wzrastające statystyki osób zaangażowanych w działalność klubów), stąd nacisk na zapewnienie odpowiedniego zaplecza np. w formie wielofunkcyjnego boiska oraz modernizację obiektów już istniejących. W celu poprawy atrakcyjności gminy warto także zadbać o zapewnienie stosownych warunków kształcenia oraz bogatą ofertę edukacyjną i opiekuńczą odpowiadającą lokalnym potrzebom. Uwagę skupić należy tak na kwestii rozwoju i modernizacji infrastruktury oświatowo-kulturalnej (w celu zapewnienia jak najbardziej atrakcyjnych warunków do zajęć), jak i stworzenia oferty zajęć dodatkowych (dla różnych grup wiekowych). Duże znaczenie ma zapewnienie i zagospodarowanie miejsc spotkań dla wszystkich grup zorganizowanych jak i pozostałych mieszkańców gminy tj. świetlic, placów zabaw czy przestrzeni publicznej takiej jak park gminny. Ważną inwestycją realizowaną obecnie w tym kierunku przez władze jest budowa Gminnego Domu Kultury w Cielądzu, który wraz z rozwojem infrastruktury wokół ośrodka ma szansę w przyszłości stać się prawdziwym centrum kulturalnym regionu.

Proponowane inicjatywy:

- rozwój ośrodka kultury i rozwój zaplecza wokół ośrodka
- poszerzanie oferty kulturalnej (stworzenie kalendarza imprez)
- organizacja zajęć dodatkowych dla różnych grup wiekowych
- modernizacja i doposażenie placówek oświatowo-kulturalnych

- modernizacja i rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego (np. boisko wielofunkcyjne)
- stworzenie placu zabaw i świetlic wiejskich, przedszkoli
(zagospodarowanie na ten cel istniejących już budynków)
- zagospodarowanie parku gminnego w Cielądzu

CEL OPERACYJNY 1.2

INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Drugi cel operacyjny, stanowiący wraz z pierwszym niejako podstawy, na których należy budować przyszły rozwój społeczno – gospodarczy gminy, to wszelkiego rodzaju działania skierowane na stały proces integracji społeczności lokalnej. Realizacja wskazanych w nim działań, powinna przyczynić się do wzrostu partycypacji i integralności regionu, wzmocnienie poczucia wspólnoty oraz zmniejszenia polaryzacji społecznej. Przywoływany już w poprzednim celu operacyjnym kapitał społeczny, który jest jednym z czynników warunkującym rozwój społeczno – gospodarczy gminy, powinien być wciąż wzmocniany poprzez budowanie świadomości regionalnej i lokalnej oraz tożsamość kulturową. Działaniami do realizacji będą tu wszelkiego rodzaju aktywności sprzyjające poznaniu własnego dziedzictwa kulturowego, pogłębiania wiedzy o regionie oraz wspierania kultury ludowej np. wspieranie i rozwój działalności lokalnych organizacji. Istotne jest wspieranie i organizacja wydarzeń o charakterze społeczno – kulturalnym (sezonowych i całorocznych) oraz promowanie aktywności prospołecznych. Poczucie wspólnoty może być również budowane w oparciu o inne elementy jak np. sport i działalność lokalnych drużyn oraz organizację imprez o charakterze rekreacyjno – sportowym i rozrywkowym.

Zarówno Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, jak i Strategia Europa 2020 poświęcają wiele miejsca integracji społecznej, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób i grup oraz ich reintegracji.

W tej kwestii istotne jest podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, potrzebujących pomocy i nieradzących sobie w podstawowych sytuacjach życiowych np. poprzez programy przyczyniające się do wyrównywania szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, programy dożywiania, profilaktykę uzależnień oraz inicjatywy reintegracji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Proponowane inicjatywy:

- propagowanie/koordynowanie współpracy stowarzyszeń działających na terenie gminy
- wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń
- organizacja festynów, zawodów sportowych
- promocja wspólnego celu/marki wokół festiwalu (np. festiwal Disco Polo)
- wdrażanie programów odpowiadających na problemy społeczne (np. rozwój sektora ekonomii społecznej)

CEL OPERACYJNY 1.3

ROZWÓJ POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH

Jak wynika z analizy danych dotyczących gminy oraz informacji udzielanych przez mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych, kolejnymi elementami polityki gminy, powinny być działania zmierzające do ograniczenia poziomu bezrobocia, wzrastającego systematycznie od trzech lat. Odpowiedź na ten problem może stanowić promocja i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród lokalnej społeczności. W tej kwestii warto skupić się na pobudzaniu aktywności mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej (mikroprzedsiębiorstwa), oraz promowaniu idei zrzeszeń (grupy producenckie, spółdzielnie) stanowiących szansę na ograniczenie kosztów produkcji i ułatwienie zbytu towarów np. poprzez wspólną promocję. Głównym celem działalności tego rodzaju grup jest koncentracja podaży i organizowanie sprzedaży produktów rolnych, dostosowanie produkcji do warunków rynkowych, poprawa efektywności gospodarowania w gospodarstwach członków oraz planowanie produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem jej jakości i ilości.

Pierwszym krokiem ku rozwojowi postaw przedsiębiorczych, powinno być rozpoznanie potrzeb szkoleniowo-informacyjnych mieszkańców, a następnie organizacja kursów oraz stworzenie odpowiedniego punktu konsultacyjnego. Punkt taki mógłby funkcjonować np. przy urzędzie gminy. Doradztwo obejmowałoby wsparcie w kwestiach związanych m.in. z wymogami formalnymi dotyczącymi zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (w różnych formach), służyło pomocą przy pozyskiwaniu środków finansowych na rozpoczęcie/ rozwój działalności, a także pozwalało zachować spójności pomiędzy planami rozwoju gminy a działaniami przedsiębiorców.

Ponieważ gmina Cielądz ma przede wszystkim charakter rolniczy (warzywnictwo i sadownictwo) i w takim ujęciu funkcjonuje również w planach rozwoju województwa łódzkiego (Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa³²), inicjatywy przedsiębiorcze promowane przez gminę powinny skupiać się wokół tego typu działalności oraz sektora przetwórstwa rolno-spożywczego. Szansę na rozwój regionu może stanowić wykorzystanie potencjału produktów regionalnych oraz naturalnej i ekologicznej żywności, związanych ze wzrostem popytu na żywność wysokiej jakości, a także wzrostem udziału produktów ekologicznych (tempo wzrostu tego rynku w 2011 r. wyniosło 25%.³³).

Dobra praktyka – grupa producencka

Nowe możliwości działania rolników na rynku, umożliwiające poprawę dochodowości gospodarstw poprzez uzyskiwanie lepszych warunków sprzedaży produktów większymi partiami oraz wspólne, po niższych kosztach zakupy środków do produkcji, stwarzają grupy producentów rolnych (GPR). Pod koniec 2011 roku funkcjonowało w Polsce ponad 250 spółdzielczych grup producentów rolnych. **Wg rejestru Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na terenie województwa funkcjonowały 34 grupy producentów rolnych (stan na dzień 30.09.2013), w tym 7 działających na zasadach spółdzielni.** Forma spółdzielni zyskuje coraz

³² Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

³³ „Rynek żywności ekologicznej w Polsce 2011”, Inquiry

większą popularność o czym świadczy systematyczne rosnące tempo tworzenia nowych grup spółdzielczych. Od 2007 roku średniorocznie powstaje ok. 150 grup producentów rolnych, w tym ok. 50 spółdzielni (spośród dostępnych kilku form prawnych tworzenia grup, forma spółdzielcza ma ok. 30%-wy udział w liczbie GPR oraz 2,5-krotnie więcej członków-producentów rolnych niż grupy w formie spółki z o.o. Grupę producentów mogą tworzyć osoby fizyczne i prawne prowadzące gospodarstwa rolne, będące producentami produktu lub grupy produktów rolnych (m.in. ziarno zbóż, nasiona roślin oleistych, trzoda chlewna, drób, bydło mięsne, ziemniaki, warzywa i owoce, itd.). Minimalna liczba członków wynosi pięć osób, jednak szacuje się, że aby grupa była silna ekonomicznie powinna liczyć co najmniej kilkunastu czy kilkudziesięciu członków oraz ściśle współpracować gospodarczo z innymi grupami.

Grupy mogą korzystać również m.in. dofinansowania inwestycji, zwolnień z podatku dochodowego, podatku od nieruchomości oraz kredytów preferencyjnych dla grup. Coraz większa część podmiotów realizuje inwestycje nakierowane na zyskanie udziału w wartości dodanej, jaka powstaje na etapie obrotu produktem, poprawy jego jakości, przechowywania, konfekcjonowania oraz przetwórstwa.

Wagę rozwoju rolnictwa podkreślono również w Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego „LORIS 2030”, w której zwrócono uwagę na konieczność wspierania działań innowacyjnych np. w kwestii organizacji procesu produkcji i dystrybucji. Patrząc z tej perspektywy na rozwój gminy, warto skoncentrować się np. na promocji inicjatyw nakierowanych na powołanie i wspieranie małych form przetwórstwa, umożliwiających rolnikom bezpośrednią sprzedaż wytworzonych przez siebie produktów, skracając tym samym łańcuch dostaw.

Kolejnym działaniem zwiększającym potencjał gospodarczy regionu mogą stać się inicjatywy wspierające rozwój turystyki. Ankietowani mieszkańcy wśród atutów gminy wymieniali często atrakcyjne położenie oraz spokój, które można wykorzystać jako bazę pod rozwój działalności związanej z agroturystyką. Nie jest to temat nowy, a więc konkurencyjność na łódzkim rynku należałoby osiągnąć poprzez odnalezienie własnej niszy. Zachęcenia potencjalnych turystów wyjątkową propozycją i umiejętnie dopasowaną do wybranej grupy odbiorców ofertą. Przykładem takiej mało rozpowszechnionej jeszcze w Polsce propozycji, może być agroturystyka realizowana w formie gospodarstw edukacyjnych i tematycznych, w których turysta nie tylko odpoczywa, ale również poznaje zasady funkcjonowania gospodarstwa, hodowli czy upraw oraz staje się bardziej świadomy postaw ekologicznych, dbałości i odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Proponowane inicjatywy:

- analiza potrzeb szkoleniowych mieszkańców i realizacja szkoleń
- promowanie przedsiębiorczości (w tym agroturystyki) wśród mieszkańców gminy
- działania informacyjne w zakresie tworzenia grup producenckich
- wspieranie działań zwiększających konkurencyjność lokalnego rolnictwa (wspólna oferta rolników, synchronizacja działań)
- działania na rzecz rozwoju przetwórstwa warzyw i owoców (aktywne poszukiwanie inwestora, małe przetwórnictwo lokalne)

3.2.2. CEL STRATEGICZNY 2

ROZWÓJ PRZESTRZENNY I OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Jednym z głównych filarów Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest konieczność dbania o spójność przestrzenną województwa. Przez spójność przestrzenną autorzy SRWŁ 2020 rozumieją: „*sprawnie działający system środowiska stworzonego i przekształconego przez człowieka, tworzący strukturę sieciową, której węzłami są miasta powiązane pasmami infrastruktury, głównie transportowej*”³⁴. Spójność przestrzenna województwa łódzkiego budowana będzie przez realizację celu strategicznego- „Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego”

Tak sformułowany cel strategiczny jest wynikiem przeprowadzonej analizy diagnostycznej oraz analizy wyników badań, w których zarówno główni interesariusze jak i mieszkańcy gminy wskazywali priorytetowe obszary dla działań władz gminy. W ramach powyższego celu strategicznego wypracowano poniższe cele operacyjne oraz przykładowe kierunki działań.

Ponadto, SRWŁ w części poświęconej obszarom wiejskim jako główny cel obiera sobie konieczność stworzenia atrakcyjnych osadniczo obszarów wiejskich, które będą wykorzystywać swój wewnętrzny potencjały dla wielofunkcyjnego rozwoju.

CEL OPERACYJNY 2.1

ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Pierwszym celem operacyjnym w ramach realizacji celu strategicznego dotyczącego rozwoju przestrzennego oraz ochrony środowiska jest cel związany z poprawą jakości infrastruktury technicznej na terenie gminy. Powyższy cel wpisuje się w główne założenia SRWŁ 2020 w ramach siódmego celu operacyjnego- „Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej.”

Stan infrastruktury technicznej zlokalizowanej na terenie gminy to jeden z podstawowych czynników, który wpływa na potencjał rozwojowy gminy, zwiększa jej atrakcyjność inwestycyjną, a przede wszystkim poprawia jakość życia mieszkańców.

W opinii zarówno mieszkańców jak i głównych interesariuszy cel operacyjny związany z rozwojem i modernizacją infrastruktury technicznej jest jednym z 3 priorytetowych obszarów. Obydwie grupy respondentów jako duży nacisk położyły na konieczność poprawy infrastruktury drogowej i ośrodkowej. Wśród postulatów kluczowych interesariuszy pojawiały się opinie o konieczności przygotowania terenów pod zabudowę jednorodziną oraz prowadzenia cyklicznych działań melioracyjnych. W opinii mieszkańców oprócz poprawy jakości dróg

³⁴ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, str. 93

i infrastruktury okołodrogowej władze gminy powinny działać na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej gminy poprzez zwiększenie ilości połączeń komunikacji publicznej z większymi ośrodkami miejskimi.

Proponowane inicjatywy:

- Modernizacja dróg gminnych
- Działania lobbingsowe ukierunkowane na poprawę stanu dróg powiatowych i wojewódzkich
- Przygotowanie i modernizacja infrastruktury okołodrogowej
- Zwiększenie ilości połączeń komunikacji publicznej z większymi ośrodkami miejskimi
- Wspierania działań oraz doposażanie gminnych jednostek OSP

CEL OPERACYJNY 2.2

POPRAWA INFRASTRUKTURY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

W ramach powyższego celu strategicznego jako drugi cel operacyjny wskazano konieczność podjęcia działań związanych z poprawą infrastruktury ochrony środowiska naturalnego. Powyższy cel wpisuje się w główne założenia SRWŁ 2020 w ramach ósmego celu operacyjnego- „Wysoka jakość środowiska przyrodniczego”.

W obecnych czasach stan środowiska naturalnego staje się jednym z głównych czynników wpływającym na rozwój społeczno – gospodarczy danego obszaru. Walory środowiska naturalnego mają nieoceniony wpływ przede wszystkim na atrakcyjność turystyczną danego terenu. Oprócz tego niezdegradowane środowisko naturalne może być również impulsem do rozwoju gospodarczego terenu gminy Cielądz. Jednym z ważniejszych działań do podjęcia przez władze gminy jest zatem podnoszenie świadomości ekologicznej jej mieszkańców.

Ze względu na niski stopień uprzemysłowienia gminy stan środowiska naturalnego oceniany jest jako dobry. Do głównych zagrożeń występujących na terenie gminy zaliczana jest zwiększona emisja dwutlenku węgla do atmosfery (szczególnie w okresie zimowym) oraz zwiększony poziom hałasu komunikacyjnego (wzdłuż głównych dróg). Celem zmniejszania ilości zanieczyszczeń wydobywających się do atmosfery władze gminy powinny rozważyć zastosowanie alternatywnych źródeł ogrzewania (OZE) budynków użyteczności publicznej. Powinno się również w jak najszerszym zakresie propagować korzystanie z zasobów odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców gminy. Ze względu na fakt, iż z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy korzysta zaledwie 17% jej mieszkańców koniecznym jest jej rozbudowa oraz zachęcanie mieszkańców do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

W opinii mieszkańców oraz głównych interesariuszy obszar związany z jakością środowiska naturalnego powinien również znaleźć swoje miejsce w planach działań władz gminy na kolejny okres programowania. Ponad 40% ankietowanych mieszkańców uznało ten obszar za priorytetowy. Poprawa infrastruktury technicznej (cel operacyjny 2.1) oraz poprawa infrastruktury środowiska naturalnego (cel operacyjny 2.2) przekładają się bezpośrednio na poprawę jakości życia obecnych mieszkańców gminy oraz zwiększają jej atrakcyjność w oczach nowych potencjalnych osób, która planują osiedlić się poza miastem.

W ramach powyższego celu operacyjnego zidentyfikowano następujące proponowane do podjęcia działania:

- Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej
- Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- Działania w zakresie melioracji
- Działania związane z zachowaniem czystości lasów i zbiorników wodnych
- Akcje podnoszące świadomość ekologiczną
- Działania zmierzające do jak najszerzego wykorzystania OZE na terenie gminy

CEL OPERACYJNY 2.3

ROZWÓJ OSADNICTWA

Jako ostatni cel operacyjny w ramach powyższego celu strategicznego wskazano kierunek związany z rozwojem osadnictwa na terenie Gminy Cielądz.

Powyższy cel wpisuje się w główne założenia SRWŁ 2020 w ramach dziewiątego celu operacyjnego- „Zrównoważony system osadniczy”. Powyższy cel SRWŁ 2020 koncentruje się na tworzeniu połączeń funkcjonalnych między większymi i mniejszymi ośrodkami osadniczymi.

Gmina, ze względu na posiadane zasoby naturalne i czyste, niezdegradowane środowisko, może w przyszłości okazać się interesującą lokalizacją dla osób, planujących zmianę miejsca zamieszkania z miasta na wieś. Na atrakcyjność Gminy Cielądz w zakresie osiedlania się działa fakt, iż jest ona dobrze skomunikowana z Rawą Mazowiecką (czas dojazdu ok. 10 min.). Zamieszkiwanie w Gminie nie wpływa zatem w negatywny sposób na możliwość dojazdu do pracy czy szkoły w większym ośrodku miejskim. Celem zwiększenia dostępności komunikacyjnej Gminy władze, zgodnie z postulatami mieszkańców, powinny działać na rzecz zwiększenia (dostosowania do potrzeb mieszkańców) ilości połączeń komunikacji publicznej. Działania związane z rozwojem osadnictwa mogłyby wzmocnić atrakcyjność Gminy Cielądz, zdecydować o odwróceniu trendu migracyjnego i zapewnić Gminie wpływy wynikające np. z podatku od nieruchomości czy podatku dochodowego od osób fizycznych. W związku z powyższym władze Gminy powinny już teraz rozpocząć działania ukierunkowane na tworzenie warunków do rozwoju osadnictwa i promocję możliwości osiedlania się na jej terenie.

Nie tylko władze Gminy dostrzegają możliwości i korzyści wynikające z zwiększenia liczby nowych mieszkańców w Gminie. Również wśród opinii kluczowych osób w Gminie przygotowanie terenów pod zabudowę jednorodzinną uznawane jest za szansę rozwoju Gminy Cielądz. Dzięki temu w przyszłości Gmina Cielądz mogłaby się stać tzw. „sypialnią” Rawy Mazowieckiej.

Pierwszym krokiem w tym kierunku jest przeprowadzenie inwentaryzacji gruntów w Gminie oraz przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego (np. plan miejscowy). Gotowy plan zagospodarowania przestrzennego przyczyni się w przyszłości np. do szybszego wydania decyzji budowlanych.

Następnie, władze Gminy powinny zadbać o zabezpieczenie infrastruktury niezbędnej do rozwoju osadnictwa. Działania dotyczące poprawy stanu infrastruktury drogowej czy komunalnej, zostały ujęte powyżej, w celach strategicznych związanych z rozwojem infrastruktury technicznej na terenie gminy.

Niniejszy cel operacyjny, podejmuje kwestię przygotowania infrastruktury konkretnie pod przyszłą zabudowę letniskową czy mieszkaniową.

W związku z faktem, iż Gmina nie posiada dużych zasobów jeśli chodzi o tereny inwestycyjne działania Gminy powinny być ukierunkowane na sprzyjanie inicjatywom potencjalnych inwestorów, którzy będą zainteresowani uzbrojeniem wyznaczonych pod zabudowę terenów, zapewnieniem infrastruktury drogowej, pozwalającej na dojazd do obszarów osadnictwa oraz zabudową mieszkaniową.

Poniżej zaprezentowano przykładowe inicjatywy do podjęcia przez władze Gminy:

- Inwentaryzacja gruntów w Gminie
- Przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego
- Wytczenie terenów pod osadnictwo
- Uzbrojenie terenów pod budownictwo
- Przygotowanie oferty dla inwestorów (firmy jak i osoby indywidualne)
- Promocja oferty Gminy w zakresie terenów pod osadnictwo
- Przychylność władz gminy względem inwestycji budowlanych

3.2.3. CEL STRATEGICZNY 3

WYKORZYSTANIE LOKALNEGO POTENCJAŁU DO ROZWOJU TURYSTYKI. TURYSTYKA BLISKA TRADYCJI

Działania podejmowane przez władze Gminy Cielądz w zakresie właściwego wykorzystania posiadanych zasobów do rozwoju turystyki wpisują się w głównie założenia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Powyższy cel strategiczny Gminy Cielądz zawiera się drugim filarze SRWŁ 2020- Spójność społeczna i jego cel operacyjny (5) dotyczący zapewnienia wysokiego standardu i dostępu do usług publicznych. W dzisiejszych czasach jednym z czynników decydujących o atrakcyjności gminy jest właśnie dostęp do szeroko rozumianego obszaru usług publicznych, w tym tych związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego jej mieszkańców. Brak infrastruktury na potrzeby m. in. turystyki i rekreacji powoduje wystąpienie istotnych barier w rozwoju społeczno – gospodarczym danego terenu oraz postrzeganiu danej gminy jako atrakcyjnej.

ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE GMINY

Pierwszym zidentyfikowanym celem operacyjnym w ramach powyższego celu strategicznego jest konieczność zagospodarowania turystycznego Gminy Cielądz.

Powyższy cel wpisuje się w zapisy SRWŁ 2020 w ramach strategicznego kierunku działań z zakresu rozwoju usług i poprawy dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji.

W celu wykorzystania istniejącego potencjału turystyczno - rekreacyjnego Gminy Cielądz należy w pierwszej kolejności zadbać o rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej poprzez rewitalizację i zagospodarowanie zbiornika wodnego z przeznaczeniem go do celów rekreacji – wypoczynkowych.

Rozwój dostępnej na terenie gminy infrastruktury turystycznej powinien odbywać się równolegle z działaniami dotyczącymi przygotowania odpowiedniej ilości miejsc noclegowych, zaspokajających przewidywany popyt oraz stworzeniem punktów małej gastronomii (bary, restauracje, karczmy). W związku z faktem, iż turystyka na terenie Gminy Cielądz ma charakter jednodniowy, a w przyszłości także weekendowy, infrastruktura turystyczno – noclegowa odpowiadająca na potrzeby tego rodzaju turystyki może objąć pola namiotowe, kempingi, a także gospodarstwa agroturystyczne.

Zarówno w przypadku przygotowania infrastruktury noclegowej jak i gastronomicznej, jednym z pierwszych kroków jest wyznaczenie terenów pod potencjalne inwestycje oraz zapewnienie odpowiedniego uzbrojenia terenu.

Z przeprowadzonej na potrzeby niniejszego dokumentu diagnozy wynika, iż Gmina Cielądz ze względu na swoje położenie, posiadane zasoby oraz stan środowiska naturalnego jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym. Elementem wymagającym poprawy jest przede wszystkim stan infrastruktury w szeroko rozumianym zakresie turystyki i rekreacji.

Dobra praktyka – agroturystyczne gospodarstwa edukacyjne we Francji

Według definicji stworzonej wspólnie przez cztery francuskie Ministerstwa- Młodzieży i Sportu, Sprawiedliwości, Rolnictwa oraz Edukacji, gospodarstwo edukacyjne jest to struktura, która prezentuje zwierzęta albo uprawy, regularnie przyjmuje dzieci i młodzież w ramach aktywności szkolnej i pozaszkolnej. Tak więc gospodarstwo edukacyjne to pewnego rodzaju narzędzie pedagogiczne, w którym rolnik poznaje dzieci ze swoją pracą, ale nie w formie suchego wykładu tylko żywej prezentacji. Dzieci mają możliwość uczestniczyć w życiu gospodarstwa, mają możliwość poznać rodzinę rolnika, zwierzęta, które żyją w gospodarstwie. Odkrywają wszystkie etapy życia roślin i zwierząt, a także poznają ich potrzeby żywieniowe.

W chwili obecnej we Francji funkcjonuje 740 gospodarstw edukacyjnych.

Profile gospodarstw edukacyjnych są bardzo różne, w zależności od głównego profilu gospodarstwa. Grupy studyjne mogą poznać gospodarstwa działające w kierunkach:

- Rolnictwa ekologicznego i ochrony środowiska
- Hodowli bydła mlecznego i mięsnego
- Mleczarstwa

W ramach powyższego celu operacyjnego zidentyfikowano następujące kierunki potencjalnych działań:

- Budowa i zagospodarowanie zbiornika wodnego
- Zagospodarowanie terenu parku gminnego
- Rozwój zaplecza noclegowo- gastronomicznego (np. agroturystyka)
- Spójne oznakowanie atrakcyjnych miejsc w gminie

CEL OPERACYJNY 3.2

PROMOCJA ZINTEGROWANEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ

Ważnym krokiem do realizacji niniejszego celu operacyjnego jest opracowanie i promocja kompleksowej oferty turystycznej Gminy Cielądz obejmującej wiele różnorodnych atrakcji turystycznych dostępnych na terenie Gminy. Turystyczna oferta Gminy powinna być dostępna na stronie internetowej Urzędu Gminy - w wersji elektronicznej oraz w wersji papierowej w samym urzędzie. Należy również zastanowić się nad możliwością współpracy z sąsiednimi Gminami w zakresie promocji i nawiązać porozumienie dotyczące tzw. promocji krzyżowej – promowanie na terenie Gminy atrakcji innej sąsiedniej gminy w zamian za taką samą usługę.

W trakcie realizacji zadań z zakresu wykorzystania potencjału turystycznego nie należy zapomnieć o należytej dbałości o jakość środowiska naturalnego. Walory turystyczne Gminy Cielądz opierają się bowiem w większości o zasoby naturalne, dlatego jakość środowiska naturalnego ma bezpośrednie przełożenie na atrakcyjność Gminy w oczach odwiedzających ja turystów. Władze Gminy powinny rozważyć również wprowadzenie do swojej oferty nowych produktów turystycznych. Przykładami takich nowych aktywności mogą być: ścieżki tematyczne związane z rolniczym charakterem Gminy czy interaktywne pole upraw dla dzieci. Gmina powinna również podjąć działania zmierzające do wykreowania i promocji produktu/ marki regionalnej, tak aby Gmina stała się bardziej rozpoznawalna nie tylko w województwie ale także w kraju.

Ankietowani mieszkańcy Gminy dostrzegli ponadto potrzebę poszerzenia oferty turystycznej Gminy o większą ilość imprez masowych. Ich zdaniem byłby to czynnik przyciągający turystów.

W ramach powyższego celu operacyjnego zidentyfikowano następujące kierunki działań:

- Opracowanie spójnej oferty turystycznej
- Promocja oferty (media elektroniczne i tradycyjne)
- Współpraca/wymiana doświadczeń z gminami ościennymi/ partnerskimi
- Poszerzenie oferty o nowe produkty turystyczne
- Organizacja wydarzeń stałych wykorzystujących zasoby gminy (jarmark warzywny/ owocowy)
- Wykreowanie i promocja produktu lokalnego/ regionalnego

- Budowa wizerunku i marki gminy

3.3. PODSUMOWANIE

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano streszczenie założeń misji, wizji oraz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla Gminy Cielądz na lata 2014 – 2020.

Tabela 20. Podsumowanie analizy strategicznej

WIZJA		
W 2020 ROKU GMINA CIELĄDZ MIEJSCEM PRZYJAZNYM DLA MIESZKAŃCÓW, OTWARTYM NA INWESTORÓW, PROMUJĄCYM RODZIMĄ TRADYCJĘ ORAZ OBSZAREM ATRAKCYJNYM TURYSTYCZNIE		
MISJA		
EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POSIADANEGO POTENCJAŁU LUDZKIEGO, PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO W CELU STWORZENIA PRZEZ GMINĘ DOGODNYCH WARUNKÓW DO HARMONIJNEGO ROZWOJU OSADNICTWA I REKREACJI.		
CELE STRATEGICZNE		
1. Rozwój społeczno - gospodarczy	2. Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska naturalnego	3. Wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju turystyki. Turystyka bliska tradycji
CELE OPERACYJNE		
1.1 Wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	2.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	3.1 Zagospodarowanie turystyczne gminy
1.2 Integracja społeczności lokalnej	2.2 Poprawa infrastruktury środowiska naturalnego	3.2 Promocja zintegrowanej oferty turystycznej
1.3 Rozwój postaw przedsiębiorczych	2.3 Rozwój osadnictwa	

Zestawienie tabelaryczne wskazuje zbiór celów strategicznych i operacyjnych, które gmina powinna realizować, w kolejnym okresie programowania 2014-2020, w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno – gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców. Ponieważ realizacja wszystkich działań mogłaby znacznie obciążyć budżet jednostki, będzie ona w wysokim stopniu uzależniona od możliwości pozyskania zewnętrznego dofinansowania – czy to w postaci dotacji, czy zaangażowania inwestorów prywatnych. Dlatego na etapie wdrożenia i wykonania zapisów strategii należy ocenić, które cele operacyjne są w danym momencie dla gminy najistotniejsze, i które w pierwszej kolejności należy realizować.

3.4. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władarzy gmin.

Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy.

W momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014 - 2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na trwającą fazę projektową prac nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. W nowym okresie programowania podstawowym źródłem wsparcia rozwoju rolnictwa

i obszarów wiejskich będą środki dostępne w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej. Będzie ono uzupełnione środkami z polityki spójności. Zgodnie z założeniami nowego budżetu, główna rola w realizacji zadań związanych z rozwojem terenów wiejskich spoczywać będzie na samorządach województw. Środki zatem płynąć będą przede wszystkim z programów regionalnych oraz ze zregionalizowanej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

4. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE

I EWALUACJA STRATEGII

STWORZENIA EFEKTYWNYCH MECHANIZMÓW GWARANTUJĄCYCH KONSEKWENTNE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJĘ EFEKTÓW STRATEGII

Strategia rozwoju gminy Cielądz na latach 2014-2020 jest dokumentem otwartym, a w związku z tym musi dynamicznie reagować na potrzeby wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Aby elastycznie reagować na nowe sytuacje oraz oceniać czy planowane i realizowane działania przynoszą, w zastanych warunkach, zamierzone rezultaty należy systematycznie monitorować i przeprowadzać ewaluację wdrażania planów strategicznych.

4.1. WDRAŻANIE STRATEGII

Wdrażanie strategii to proces, w którym sformułowane w dokumencie długoterminowe cele i kierunki działań przekłada się na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji Strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia Strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagał będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

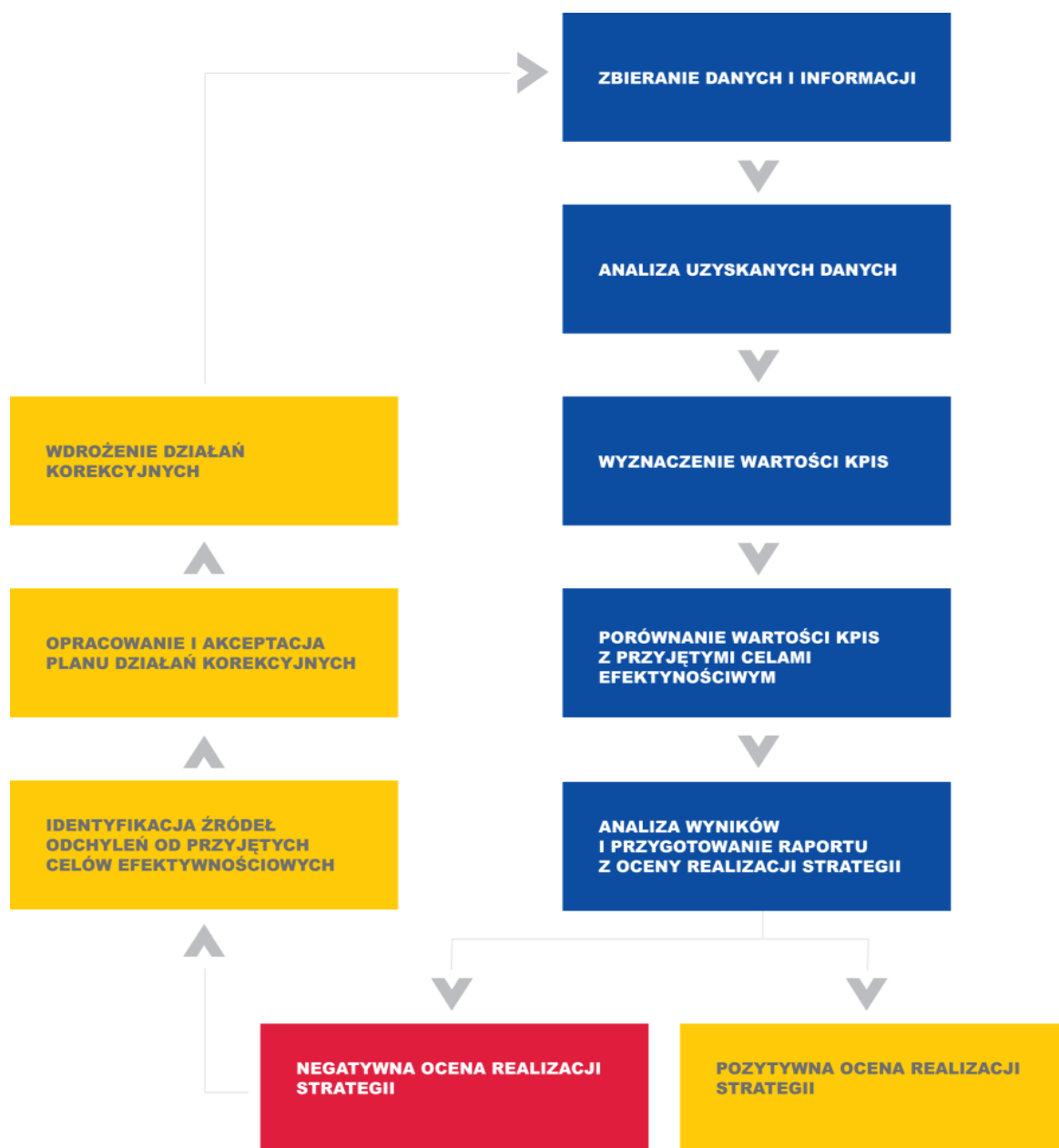
4.2. MONITOROWANIE STRATEGII

Monitorowanie strategii to proces polegający na analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Proces ten składa się z szeregu działań m.in. zbierania danych i informacji, analizy uzyskanych danych, wyznaczania wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – key performance indicators*)

oraz ich porównania z przyjętymi celami efektywnościowymi, oceny finalnych wyników i przygotowywania cyklicznych raportów z oceny realizacji zapisów strategii.

W przypadku negatywnej oceny procesu realizacji określonych celów strategicznych, należy zidentyfikować źródła ewentualnych odchyłeń od ustalonych celów efektywnościowych oraz wypracować założenia działań korekcyjnych, a następnie je wdrożyć.

Rysunek 15. Przykładowy rysunek obrazujący system monitorowania Strategii rozwoju Gminy Cielądz

Źródło: opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania strategii warto przeprowadzać w cyklach corocznych, a do jego realizacji oddelegować osobę lub zespół osób reprezentujący władze gminy. Ich główną funkcją będzie pozyskiwanie informacji na temat realizowanych działań/projektów oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii wraz z rekomendacjami niezbędnych działań naprawczych.

4.3. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ I EWALUACJA STRATEGII

Proces monitorowania realizacji założeń strategii powinien być co roku podsumowywany **ewaluacją efektów realizacji Strategii**, obejmująca zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Proponujemy coroczną ewaluację wyników wdrażania strategii, na podstawie efektów zadań i projektów, będących w fazie realizacji lub tych, które zostały w danym roku zakończone.

Poniżej w zestawieniach tabelarycznych przedstawiono przykłady wskaźników efektywności (KPIs), zdefiniowane dla poszczególnych celów operacyjnych wskazanych w strategii. Zaproponowane wskaźniki efektywnościowe (KPIs) stanowią zbiór otwarty, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

W przypadku, gdy wartości wskaźników efektywności będą w istotny sposób odbiegać od założonych wartości (celów), należy przeprowadzić dodatkowe analizy w celu zidentyfikowania źródeł odchyleń oraz podjęcia działań naprawczych uwzględnionych w planach operacyjnych na przyszły rok.

Tabela 21. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celów operacyjnych

LP	Wskaźnik [nazwa wskaźnika]	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Rzeczywisty poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu [%]
1.1 Wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej					
1.	Rozwój ośrodka kultury i rozwój zaplecza wokół ośrodka	Liczba jednostek nowopowstałych/modernizowanych			
2.	Poszerzanie oferty kulturalnej	Liczba nowych imprez/wydarzeń w roku kalendarzowym			
3.	Organizacja zajęć dodatkowych dla różnych grup wiekowych	Liczba zajęć dodatkowych			
4.	Modernizacja i wyposażenie placówek	Liczba zmodernizowanych/doposażonych			

	oświatowo-kulturalnych	placówek			
5.	Modernizacja i rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego (np. boisko wielofunkcyjne	Liczba zmodernizowanych/nowych placówek			
6	Stworzenie placu zabaw i świetlic wiejskich, przedszkoli	Liczba placów zabaw/świetlic/przedszkoli			
7	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Cielądzu	Liczba zagospodarowanych obiektów			
1.2 Integracja społeczności lokalnej					
1.	Współpraca organizacji z terenu gminy	Liczba organizacji, które objęto wsparciem			
2.	Wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń	Liczba organizacji, które objęto wsparciem			
3.	Organizacja festynów, zawodów sportowych	Liczba imprez			
4	Promocja wspólnej marki	Liczba wypromowanych marek			
5	Wdrażanie programów odpowiadających na problemy społeczne	Liczba inicjatyw			
		Liczba objętych wsparciem osób			
1.3 Rozwój postaw przedsiębiorczych					
1	Szkolenia i kursy	Liczba przeprowadzonych szkoleń/kursów			
		Liczba przeszkolonych osób			
3	Rozwój agroturystyki	Liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych			
4	Promocja przedsiębiorczości	Liczba udzielonych konsultacji/spotkań informacyjnych			
		Liczba osób, które podjęły nową działalność gospodarczą			
		Liczba nowo powstałych grup producenckich			
		Liczba powstałych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego			
		Liczba nowych inwestorów			
2.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej					
1	Zmodernizowane drogi gminne	km			
2	Budowa ścieżek rowerowych	km			
3	Budowa chodników oraz utwardzenie	km			

	poboczy				
4	Połączenie komunikacji publicznej	Ilość nowopowstałych połączeń			
5	Doposażone OSP	Liczba doposażonych OSP			
2.2 Poprawa infrastruktury środowiska naturalnego					
1	Wybudowana/zmodernizowana sieć wodociągowa	km			
2	Wybudowana/zmodernizowana sieć kanalizacyjna	km			
3	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	Liczba nowych POŚ			
4	Akcje podnoszące świadomość ekologiczną	Liczba			
5	Obiekty wykorzystujące OZE	Szt.			
2.3 Rozwój osadnictwa					
1	Inwentaryzacje gruntów	Liczba przeprowadzonych inwentaryzacji			
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Szt.			
3	Tereny pod inwestycje	Liczba nowo wytyczonych terenów			
4	Promocja terenów inwestycyjnych	Liczba ofert promocyjnych/wydarzeń promocyjnych/ofert inwestycyjnych			
3.1 Zagospodarowanie turystyczne Gminy					
1	Infrastruktura nad zbiornikiem wodnym	Liczba nowo powstałych obiektów (np. przystań, pole namiotowe itd.)			
2	Infrastruktura w parku gminnym	Liczba nowych inwestycji na terenie parku			

3	Zaplecze noclegowo-gastronomiczne	Liczba nowych obiektów			
4	Oznakowanie	Liczba nowych oznakowań			
Promocja zintegrowanej oferty turystycznej					
1	Oferta turystyczna	Szt.			
2	Folder promocyjny	Szt.			
3	Nowe produkty turystyczne	Szt.			
4	Nowe wydarzenia stale promujące posiadane zasoby	Szt.			
5	Produkt lokalny	Szt.			
6	Marka regionu	Szt.			

Źródło: opracowanie własne

BIBLIOGRAFIA

LISTA DOKUMENTÓW I STRON INTERNETOWYCH WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU STRATEGII.

- Domański T.: Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, Łódź 2010
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030
- Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 (wersja I, lipiec 2013)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie, Warszawa 2010

Strony internetowe:

- <http://www.cieladz.pl>
- <http://www.stat.gov.pl>
- <http://www.oke.lodz.pl/>

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020	5
Rysunek 2. Położenie powiatu rawskiego na tle województwa łódzkiego	9
Rysunek 3. Usytuowanie Gminy Cielądz w powiecie rawskim	10
Rysunek 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012	14
Rysunek 5. Ludność w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012	14
Rysunek 6. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Cielądz w latach 2006-2012	15
Rysunek 7. Liczba urodzeń i zgonów na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012	15
Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Cielądz w latach 2006-2012	16
Rysunek 9. Dwór w Ossowicach – teren Gminy Cielądz	27
Rysunek 10. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Sierzchowach	28
Rysunek 11. Logo LKS Orleń Cielądz	41
Rysunek 12. Wybrane dochody Gminy Cielądz w latach 2006-2012	50
Rysunek 13. Wybrane wydatki Gminy Cielądz w latach 2006-2012	51
Rysunek 14. misja i wizja, cele strategiczne	76
Rysunek 15. Przykładowy rysunek obrazujący system monitorowania Strategii rozwoju Gminy Cielądz	94
Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy	8
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2012	13
Tabela 3. Bezrobocie w 2012 r. w Gminie Cielądz oraz w powiecie rawskim	16
Tabela 4. Wykaz obszarów prawnie chronionych na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012	18
Tabela 5. Zalesienie na obszarze Gminy Cielądz w latach 2006-2011	19
Tabela 6. Ocena jednolitych części wód, punkt pomiarowo-kontrolny Rylka – Rawa Mazowiecka, stan na 2012 rok	23
Tabela 7. Objaśnienia dla oceny stanu wód powierzchniowych	24
Tabela 8. Wykaz dróg gminnych w Gminie Cielądz	31
Tabela 9. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren Gminy Cielądz	32
Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w Gminie Cielądz w latach 2006-2011	33
Tabela 11. Porównanie wyników sprawdzianu szóstoklasisty uczniów uczących się na terenie Gminy Cielądz z uczniami łódzkich szkół, średnią województwa łódzkiego oraz średnią krajową, dane za rok 2012 [średni wynik punktowy]	35
Tabela 12. Porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego uczniów uczących się na terenie Gminy Cielądz z uczniami łódzkich szkół, średnią województwa łódzkiego oraz średnią krajową, dane za rok 2012 [w %]; różnica podana w punktach procentowych.	36

Tabela 13. Komputeryzacja w szkołach w Gminie Cielądz, 2012 rok _____	37
Tabela 14. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz apteki i punkty apteczne działające na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012 _____	39
Tabela 15. Świadczenia pomocy społecznej w latach 2008-2012 w Gminie Cielądz _____	40
Tabela 16. Statystyki dotyczące sportu i zaangażowania mieszkańców Gminy Cielądz w latach 2008, 2010 i 2012 _____	42
Tabela 17. Wykaz podmiotów gospodarczych, działających na terenie Gminy Cielądz w latach 2006-2012 _____	44
Tabela 18. Rolnictwo w Gminie Cielądz, stan na 2010 rok _____	46
Tabela 19. Analiza SWOT zasobów, zagospodarowania przestrzennego oraz sfery gospodarczej Gminy Cielądz _____	52
Tabela 20. Podsumowanie analizy strategicznej _____	90
Tabela 21. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celów operacyjnych _____	95